МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему «Комплексне оцінювання фінансового стану
ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат»»

Виконав: студент 2 курсу групи 8.0724-фк
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньої програма Фінанси і кредит
Д.Р. Лисько

Керівник к.е.н., професор Кущик А.П.
Рецензент к.е.н., доцент Лепьохін О.В.

Запоріжжя
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма Фінанси і кредит

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____А.В. Череп

«____»_____2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

Лиську Данилі Романовичу

1. Тема роботи: «Комплексне оцінювання фінансового стану ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат»»
керівник роботи: Кущик Анатолій Петрович, к.е.н., професор
затверджені наказами ЗНУ від 25 березня 2025 р. № 439-с, від 24 вересня 2025 р. № 1322-с

2. Строк подання студентом роботи: 3 листопада 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи: дані фінансової звітності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат», Державної служби статистики України, а також монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): визначити економічний зміст оцінювання фінансового стану підприємства; дослідити процес управління фінансовим станом підприємства; дослідити методику оцінки фінансового стану підприємства; здійснити організаційну та фінансово-економічну характеристику ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат»; визначити шляхи покращення фінансового стану підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов’язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 20 рис., 28 табл. і 34 формули.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Кущик А.П., професор	16.05.2025 р.	16.05.2025 р.
2	Кущик А.П., професор	17.06.2025 р.	17.06.2025 р.
3	Кущик А.П., професор	01.08.2025 р.	01.08.2025 р.

7. Дата видачі завдання: 02 квітня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	02.04.2025 р. – 07.05.2025 р.	виконано
2.	Виконання вступу	08.05.2025 р. – 15.05.2025 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	16.05.2025 р. – 16.06.2025 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	17.06.2025 р. – 31.07.2025 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	01.08.2025 р. – 15.09.2025 р.	виконано
6.	Формулювання висновків	16.09.2025 р. – 30.09.2025 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	01.10.2025 р. – 02.11.2025 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	03.11.2025 р.	виконано

Студент _____ Д.Р. Лисько
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ А.П. Кущик
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ І.О. Щебликіна
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 114 с., 20 рис., 28 табл., 71 джерело, 8 додатків

Об’єктом дослідження є процеси комплексного оцінювання фінансового стану підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних засад та прикладних проблем, пов’язаних із організацією процесу оцінювання фінансового стану підприємства та розробкою заходів щодо його покращення.

Метою роботи є аналіз теоретико-організаційних положень та розробка практичних рекомендацій щодо впровадження механізмів покращення фінансового стану підприємства в сучасних умовах.

Завдання: 1) визначити економічний зміст та завдання оцінювання фінансового стану підприємства; 2) здійснити аналіз організаційно-економічних та фінансових показників діяльності підприємства; 3) розробити заходи щодо покращення фінансового стану підприємства.

Методи досліджень: діалектичний метод пізнання, системний, комплексний та структурно-функціональний підхід, кількісний аналіз, факторний аналіз, методи дедукції та індукції, аналізу та синтезу, логічний метод.

Одержані результати та їх новизна: 1) запропоновано заходи щодо підвищення прибутковості підприємства з метою покращення його фінансового стану; 2) запропоновано впровадження заходів щодо удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Пропозиції щодо оптимізації фінансового стану підприємства можуть бути використані в його практичній діяльності.

ФІНАНСОВИЙ СТАН, РИЗИК, ВИТРАТИ, ДОХОДИ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ПРИБУТОК, ЗОБОВ’ЯЗАННЯ, РЕСУРСИ, КАПІТАЛ, АКТИВИ, ПАСИВИ, ІНВЕСТИЦІЇ

SUMMARY

Qualifying work: 114 p., 20 fig., 27 tab., 71 references, 8 annex.

The object of the research is the processes of comprehensive assessment of the financial condition of the enterprise PJSC «Zaporizhzhia Abrasive Plant».

The subject of the research is the set of theoretical foundations and applied problems related to the organization of the process of assessing the financial condition of the enterprise and the development of measures aimed at its improvement.

The purpose of the work is to analyze the theoretical and organizational principles and to develop practical recommendations for the implementation of mechanisms to improve the financial condition of the enterprise under modern conditions.

Tasks: 1) to determine the economic essence and tasks of assessing the financial condition of the enterprise; 2) to analyze the organizational, economic, and financial indicators of the enterprise's activities; 3) to develop measures to improve the financial condition of the enterprise.

Methods of research: a systematic approach to the study of economic events and processes. During research performance scientific methods of cognition were used: methods of induction and deduction, terminological analysis and comparison, calculation methods, factor analysis, theoretical generalization; cause-effect relationship methods, abstract-logical method and logical method.

The results obtained and their novelty: 1) measures to increase the profitability of the enterprise have been proposed; 2) the implementation of measures to improve the management mechanism of the enterprise's investment activity has been suggested.

Practical significance of the results obtained. Proposals for optimizing the financial condition of the enterprise can be used in its practical activities.

The results of the study are aimed at the processes of ensuring the improvement of the financial condition of the enterprise and increasing the efficiency

of its activities through practical measures that can be implemented in the practice of other enterprises. The results of the study can be used by heads of financial departments of enterprises to develop tactical and strategic decisions to optimize the mechanism for improving the financial condition, the enterprise's use of areas for increasing income from operating activities, the implementation of a comprehensive financial controlling system, which should become an important component of the enterprise's overall management system, and the improvement of the enterprise's debt capital management mechanism.

FINANCIAL CONDITION, RISK, EXPENSES, INCOME, PROFITABILITY, PROFIT, LIABILITIES, RESOURCES, CAPITAL, ASSETS, LIABILITIES, INVESTMENTS

ЗМІСТ

ВСТУП …….. 8
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМПЛЕКСНОГО ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА……. 12
1.1 Економічний зміст оцінювання фінансового стану підприємства……..... 12
1.2 Організація процесу управління фінансовим станом підприємства в умовах воєнного стану……. 19
1.3 Методика оцінки фінансового стану підприємства ……... 27
2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ»..... 38
2.1 Загальна характеристика ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат»…. 38
2.2 Аналіз фінансових показників діяльності підприємства…… 57
2.3 Аналіз ділової та ринкової активності підприємства……. 68
3 ЗАХОДИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРАТ «ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ»…… 86
3.1Напрями підвищення прибутковості діяльності підприємства……. 86
3.2 Удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства …… 93
ВИСНОВКИ……. 101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…… 108
ДОДАТКИ……. 115
Декларація академічної доброчесності здобувача…… 130

ВСТУП

У сучасній, мінливій світовій ринковій економіці кожне підприємство має вміти раціонально та ефективно управляти власними фінансовими ресурсами. Рівень забезпеченості підприємства коштами, необхідними для стабільного ведення господарської діяльності та своєчасного виконання фінансових зобов'язань, характеризує його фінансовий стан.

Щоб своєчасно виявляти чинники, які впливають на фінансову стабільність підприємства, а також знаходити шляхи усунення недоліків у його діяльності, проводиться комплексна оцінка фінансового стану. Це має важливе значення, оскільки стійкий фінансовий стан є не лише запорукою отримання прибутку, але й основою ефективного управління та подальшого розвитку підприємства.

Крім того, фінансовий стан є однією з ключових економічних характеристик діяльності підприємства, що визначає його позиції у зовнішньому середовищі. Фінансова стійкість забезпечує конкурентоспроможність підприємства, формує довіру партнерів і сприяє розвитку ділових відносин.

Отже, аналіз фінансового стану підприємства є необхідною умовою для успішного функціонування та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Таке дослідження дозволяє оцінити реальний стан фінансово-господарської діяльності, вчасно виявити зміни у структурі капіталу, підтримувати конкурентоспроможність підприємства й забезпечувати своєчасні розрахунки з дебіторами та кредиторами.

Серед вчених, питання аналізу фінансового стану підприємств піднімали в своїх працях такі вчені, як А. В. Череп, Н. І. Демчук, Н. П. Шморгун, М. Я. Коробов, В. І. Головко, А. Г. Загородній, В. В. Чепка, І. М. Свідерська, Ю. О. Гавриленко І. І. Туболець, О. С. Ткаченко, В. П. Клочан, Г. В. Савицька, Т. В. Калашникова, Л. В. Івченко та О. Є. Федорченко.

Незважаючи на значний внесок у розвиток та вдосконалення теоретичних підходів та методик аналізу фінансового стану підприємств, даний напрямок потребує подальшого поглибленого вивчення.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є аналіз теоретико-організаційних положень та розробка практичних рекомендацій щодо впровадження механізмів покращення фінансового стану підприємства в сучасних умовах.

Виходячи з даної мети, були розроблені такі основні задачі дослідження:

– дослідити економічний зміст оцінювання фінансового стану підприємства;

– дослідити процес управління фінансовим станом підприємства;

– дослідити методику оцінки фінансового стану підприємства;

– провести комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат»;

– здійснити аналіз майна та фінансових ресурсів підприємства;

– оцінити показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат»;

– здійснити аналіз доходів, витрат, рентабельності підприємства;

– здійснити комплексну оцінку фінансового стану підприємства;

– визначити шляхи покращення фінансового стану підприємства;

– запропонувати напрями підвищення прибутковості діяльності підприємства;

– розробити заходи щодо удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Об’єктом дослідження є процеси комплексного оцінювання фінансового стану підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних засад та прикладних проблем, пов’язаних із організацією процесу оцінювання фінансового стану підприємства та розробкою заходів щодо його покращення.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних фахівців в галузі теорії та практики оцінювання фінансового стану підприємства. У роботі використані методи: логічного узагальнення – для узагальнення наукового досвіду з досліджуваної проблематики й викладання послідовності положень кваліфікаційної роботи; дедуктивний – для дослідження теоретичних аспектів організації оцінки та управління фінансовим станом підприємства; фінансово-економічного та статистичного аналізу, порівняння, зведення – при оцінюванні фінансового стану підприємства; критичного аналізу та узагальнення теоретичних досліджень – для теоретичного узагальнення одержаних результатів та формулювання висновків.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, дані фінансової звітності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат», результати власних досліджень та проведеного аналізу.

Наукова новизна отриманих результатів визначається наступними основними положеннями:

– запропоновано до впровадження на підприємстві різні резерви для підвищення прибутку, що дасть можливість підвищити рентабельність виробництва та покращити фінансовий стан;

– запропоновано шляхи удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства, що є важливою складовою загальної системи управління підприємством, яка здатна підвищити результативність його господарської діяльності.

Значення результатів кваліфікаційної роботи магістра полягає у тому, що результати дослідження спрямовані на процеси забезпечення покращення фінансового стану підприємства та підвищення ефективності його діяльності за допомогою практичних заходів, які можуть бути впроваджені в практику інших підприємств. Результати дослідження можуть бути використані керівниками фінансових відділів підприємств для розробки тактичних та стратегічних

рішень щодо оптимізації механізму покращення фінансового стану, використання підприємством напрямів зростання прибутку, удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження доповідалися й обговорювалися на XX Міжнародній науково-практичній конференції «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» (Запоріжжя, 16-17 жовтня 2025 р.).

Публікації. За матеріалами дослідження опубліковано 1 друковану працю – тези за матеріалами наукової конференції.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМПЛЕКСНОГО ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічний зміст оцінювання фінансового стану підприємства

Фінансовий стан – це складна економічна категорія, яка виступає показником якості ведення господарської діяльності підприємства.

За своєю суттю фінансовий стан підприємства відображає сукупність виробничих чинників, що характеризуються системою показників, які демонструють наявність, розподіл та ефективність використання капіталу підприємства. На фінансовий стан впливає весь спектр діяльності суб'єкта господарювання, тому він слугує критерієм результативності роботи підприємства та відображає його реальні й потенційні можливості розвитку.

При оцінюванні фінансового стану особливу увагу приділяють внутрішнім чинникам, зокрема наявності економічних ресурсів, однак сучасні економічні умови визначають значну роль і зовнішніх факторів, що формують фінансово-економічне становище підприємства серед інших учасників ринку. З одного боку, аналіз фінансового стану дозволяє власникам оцінити ефективність використання ресурсів, виявити управлінські недоліки та спрогнозувати результати діяльності.

З іншого боку, фінансово стійке підприємство отримує переваги у залученні інвестицій, отриманні кредитів, виборі контрагентів і постачальників, а також здатне більш ефективно протистояти раптовим змінам ринкової кон'юнктури [1].

У сучасній економічній літературі не виявлено єдиного підходу до визначення сутності фінансового стану. Можна назвати різні наукові підходи, які висвітлюють це питання (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Наукові підходи до визначення поняття «фінансовий стан підприємства»

Автор	Визначення терміна
Н. І. Приходько [2, с. 189]	Результат виробничо-фінансової діяльності. Він характеризується величиною засобів підприємства, їх матеріально-технічного постачання, виробництва, реалізації та прибутку
А. О. Пітінова [3, с. 380]	Показник його фінансової конкурентоздатності, тобто платоспроможності, кредитоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами
О. Я. Базілінська [4, с. 10]	Розглядається як сукупність показників, що характеризують наявність, розміщення та використання ресурсів підприємства
М. Я. Дем'яненко [5, с. 19]	Комплексне поняття, що відображає якісний бік його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації всіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства
О. В. Павловська [6, с. 12]	Комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів
М. Я. Коробов [7, с. 14]	Міра забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами і ступінь раціональності їх розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями
І. Ф. Прокопенко [8, с. 29]	Економічна категорія, що відображає стан капіталу у процесі його кругообігу і здатність суб'єкта господарювання до розширення своєї діяльності
І. М. Бойчик [9, с. 8]	Спроможність підприємства вести господарську діяльність на основі своєчасного погашення усіх видів заборгованості, раціональної структури капіталу і господарських засобів
А. М. Поддєрьогін [10, с. 35]	Комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських чинників і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів
Г. В. Савицька [11, с. 19]	Економічна категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу

Проаналізувавши представлені визначення терміну «фінансовий стан підприємства», можна скласти власне його визначення: фінансовий стан – це комплексне поняття, яке відображає якісний бік виробничої та фінансової діяльності, що свідчить про ефективне розміщення фінансових ресурсів. Також є показником конкурентоздатності та можливості виконати свої боргові зобов'язання.

Отже, фінансовий стан – це комплексна суб'єктивна оцінка економічної діяльності суб'єкта господарювання за певний період, яка показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи та здатне отримувати прибуток.

До ключових складових, що визначають фінансовий стан підприємства, належать:

– прибутковість діяльності підприємства;

– оптимальність розподілу прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків та обов'язкових платежів;

– наявність власних фінансових ресурсів не лише на мінімально необхідному рівні для забезпечення виробничого процесу та реалізації продукції;

– ефективне розміщення основних і оборотних фондів;

– платоспроможність та ліквідність підприємства [12].

Фінансовий стан підприємства – це багатогранне, комплексне й достатньо неоднозначне поняття. Він відображає складну характеристику діяльності підприємства за багатьма показниками у певний період, демонструючи рівень його фінансової конкурентоспроможності, забезпеченість власними та залученими фінансовими ресурсами, співвідношення цих ресурсів і раціональність їх розміщення, а також наявність достатніх оборотних коштів для своєчасного виконання зобов'язань і забезпечення ефективної господарської діяльності в майбутньому.

Аналіз фінансового стану підприємства – це комплексне дослідження усіх аспектів його фінансової діяльності з використанням відповідних джерел інформації, вивчення і оцінка впливу факторів, причин та резервів, аналіз результатів діяльності порівняно з витратами, узагальнення висновків і розробка заходів для усунення виявлених недоліків.

На сьогодні за сучасних умов аналіз фінансового стану став одним з основних інструментів управління фінансовою діяльністю будь-якого підприємства. В процесі дослідження аналізу фінансового стану вважаємо

за доцільне детальніше зупинитися на трактуванні самого терміну «фінансовий аналіз».

Отже, фінансовий аналіз є окремою складовою загального аналізу господарської діяльності підприємства, що включає два взаємопов'язані розділи: фінансовий та управлінський аналізи. Такий поділ умовний і обумовлений розмежуванням бухгалтерського обліку на фінансовий та управлінський (рис. 1.1) [13].

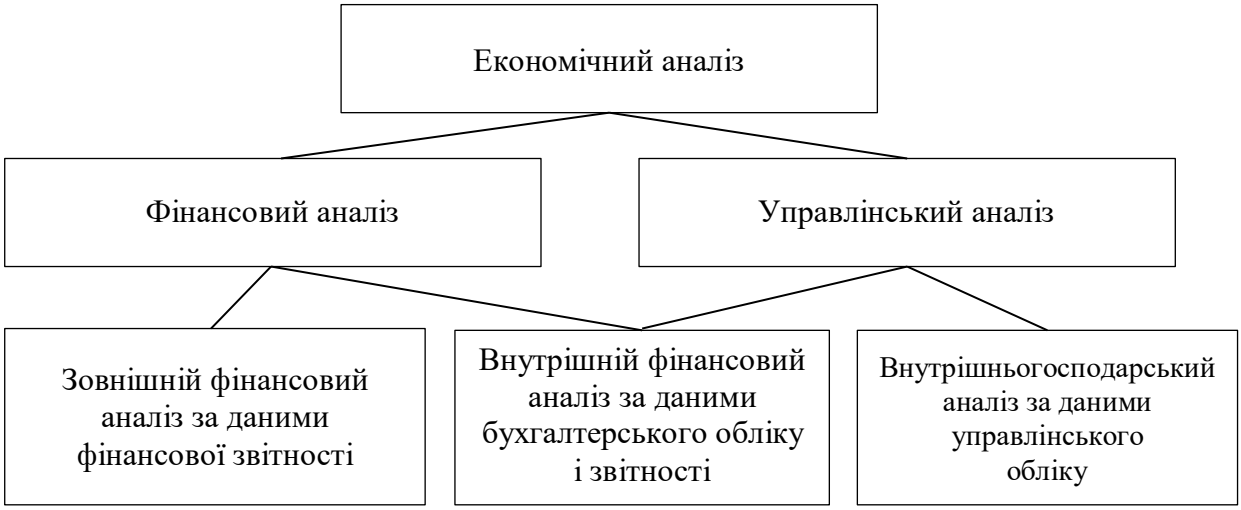

Рисунок 1.1 – Фінансовий аналіз в загальносистемному економічному аналізі

Метою фінансового аналізу є отримання інформації, яка надає об'єктивну та точну оцінку фінансового стану підприємства, його прибутковості або збитковості, змін у структурі активів і пасивів, стану розрахунків із дебіторами та кредиторами, а також формування капіталу підприємства.

Фінансовий аналіз є основою для управління фінансами підприємства. У загальному вигляді він включає три ключові елементи [14]:

1) оцінка фінансових потреб підприємства;

2) розподіл потоків грошових коштів відповідно до конкретних планів підприємства, визначення додаткових обсягів залучення фінансових ресурсів та каналів їх отримання – кредити, пошук внутрішніх резервів, додатковий випуск акцій або облігацій;

3) забезпечення системи фінансової звітності, яка об’єктивно відображає процеси та дає змогу контролювати фінансовий стан підприємства.

Особливості фінансового аналізу включають [15]:

– пріоритет оцінки платоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності;

– забезпечення інформацією для прийняття тактичних і стратегічних рішень;

– домінування грошового виміру у системі критеріїв;

– високий рівень достовірності та можливість перевірки результатів аналізу.

Розглядаючи об’єкт та предмет фінансового аналізу, науковцями пропонується «вузьке» та «широке» їхнє визначення (рис. 1.2).

Рисунок 1.2 – Предмет та суб’єкт фінансового аналізу [13]

Суб'єктами фінансового аналізу є аналітики, які зацікавлені в оцінці діяльності підприємства з будь-яких причин: власники та їх уповноважені органи; персонал і функціональні служби підприємства; зовнішні учасники, що підтримують і спрямовують діяльність підприємства; а також спеціалізовані інформаційні служби.

Отже, сутність фінансового аналізу визначається такими комплексними складовими:

– функція управління, що дозволяє оцінювати конкурентоспроможність суб'єктів господарювання (підприємств, організацій, банківських установ, страхових компаній та інших юридичних осіб);

– інформаційна система, яка забезпечує збір, опрацювання, трансформацію та використання фінансової інформації для підтримки життєдіяльності суб'єкта господарювання в умовах ринкової конкуренції;

– метод дослідження, що включає оцінювання та прогнозування фінансового стану, а також визначення можливостей підвищення ефективності діяльності підприємства через раціональну фінансову політику [16].

За допомогою фінансового аналізу можна забезпечити:

– оцінку рівня ефективності діяльності господарюючих систем та виявлення факторів і причин досягнення існуючого стану;

– визначення тенденцій розвитку підприємства за показниками його фінансового стану;

– розробку сценаріїв розвитку економічної діяльності суб'єктів господарювання: накопичення, трансформацію та ефективне використання інформаційної бази фінансового характеру;

– визначення рівня кредитоспроможності підприємства як позичальника фінансових ресурсів для здійснення господарської діяльності;

– якісне планування, прогнозування, бюджетування;

– визначення потреби та ефективне розміщення фінансових ресурсів;

– ефективне формування і використання потоків грошових коштів;

– створення рейтингових систем оцінки фінансового стану господарюючих систем;

– своєчасне вживання заходів, спрямованих на підвищення платоспроможності, фінансової стійкості та прибутковості підприємств;

– визначення резервів поліпшення фінансового стану господарюючих систем;

– обґрунтування політики розподілу і використання прибутку для потреб господарюючих систем та їх власників;

– оцінку рівня підприємницького ризику щодо можливості погашення зобов'язань, здатності до нарощування чистих активів, залучення інвестицій і прийняття управлінських рішень [17].

Зміст фінансового аналізу полягає в оцінці та прогнозуванні фінансового стану суб'єкта господарювання на основі даних бухгалтерського обліку та звітності. Зокрема, це включає:

1) розробку системи показників для оцінки фінансового стану підприємства та його структурних підрозділів і безпосереднє їх використання;

2) визначення впливу факторів та виявлення відхилень у показниках;

3) прогнозування фінансового стану підприємства;

4) виявлення резервів для покращення фінансового стану;

5) обґрунтування та підготовку управлінських рішень щодо поліпшення фінансового стану підприємства [18].

Таким чином, аналіз фінансового стану є невід'ємною складовою загального фінансового аналізу господарської діяльності підприємства, без якого неможливе раціональне ведення господарства будь-якого суб'єкта. Предметом оцінки фінансового стану підприємства є результати його виробничо-господарської та фінансової діяльності, що формуються під впливом об'єктивних та суб'єктивних чинників і відображаються у системі економічної інформації.

1.2 Організація процесу управління фінансовим станом підприємства в умовах воєнного стану

Фінансовий стан підприємства – це сукупність його підсистем, які відображають тенденції змін у структурі активів і пасивів, що зумовлені використанням капіталу та впливом внутрішніх і зовнішніх факторів функціонування підприємства (рис. 1.3) [19].

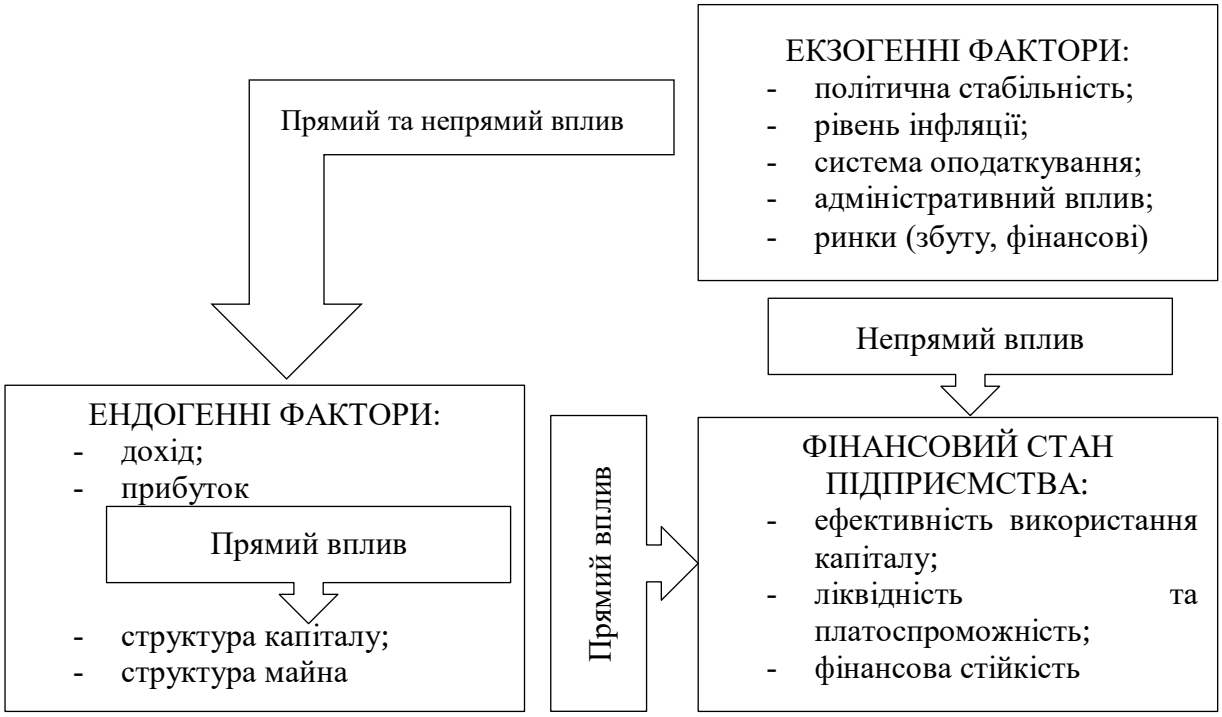

Рисунок 1.3 – Фінансовий стан як система взаємопов’язаних елементів

Головною метою аналізу фінансового стану суб’єктів господарювання є об’єктивна та комплексна оцінка їх діяльності, а також виявлення реальних можливостей підвищення ефективності формування і використання фінансових та інших ресурсів.

До основних завдань аналізу фінансового стану підприємства можна віднести наступні:

– оцінка формування та використання фінансових ресурсів підприємства, враховуючи найбільш повну інформацію про виробничу, маркетингову, комерційну сфери діяльності підприємства;

– порівняльний аналіз планових і фактичних показників формування та використання фінансових ресурсів підприємства;

– прогнозування фінансових показників підприємства;

– розробка комплексу рекомендацій щодо нарощування фінансових результатів та покращення фінансового стану підприємства [20].

Аналіз фінансового стану підприємства проводиться у системі досліджень об'єктів їх діяльності за такими векторами:

активи → зобов'язання → власний капітал;

доходи → витрати → фінансовий результат.

Аналіз фінансового стану підприємства визначає конкретні напрями аналітичної роботи, дозволяє виявити ключові аспекти та слабкі місця у фінансовому стані підприємства. Результати такого аналізу дають відповіді на питання, які саме заходи слід застосовувати для поліпшення фінансового стану підприємства у певний період його діяльності.

На практиці використовують різні види аналізу й різний набір показників фінансових коефіцієнтів, вибір яких залежить від мети аналізу фінансової звітності та вимог зацікавлених у його результатах користувачів:

1) абсолютні показники, що дають змогу зробити висновки про джерела залучення коштів, напрямки їх вкладення, джерела надходження грошових коштів, величину отриманого прибутку, систему розподілу дивідендів;

2) порівняльні процентні показники для читання фінансової звітності та виявлення відхилень за її важливими статтями;

3) аналіз горизонтальних процентних змін, що характеризують зміну окремих статей фінансової звітності за рік або ряд років (наприклад, чистих продажів, собівартості реалізованої продукції, валового прибутку, чистого прибутку, виробничих витрат тощо);

4) аналіз вертикальних процентних змін, що передбачає співвідношення показників різних статей до одної вибраної статті (наприклад, частка у відсотках від обсягу продажів: собівартості реалізованої продукції, валового прибутку, виробничих витрат, доходу від основної діяльності, чистого доходу);

5) аналіз тенденцій (трендовий аналіз), що характеризує зміну показників діяльності фірми протягом ряду років порівняно з базовим показником, який дорівнює 100. Метою аналізу є оцінка роботи фінансових менеджерів у минулому періоді та визначення перспектив їх поведінки;

6) порівняльний аналіз із метою зіставлення окремих показників діяльності своєї фірми з показниками фірм-конкурентів однієї галузі та приблизно однаковими доходами (з урахуванням різних методів ведення звітності). Цей аналіз дає змогу виявити стратегію конкурентів і перспективи їх розвитку;

7) порівняння зі середньогалузевими показниками, що відображають стійкість фірми на ринку. Його здійснюють із допомогою загальних змін стану господарської кон'юнктури у даній галузі й економіці країни в цілому, а саме рівня цін, динаміки процентної ставки, рівня забезпечення сировиною і матеріалами;

8) аналіз показників шляхом використання фінансових коефіцієнтів, розрахунок яких ґрунтований на відповідних співвідношеннях між окремими статтями звітності. Значення таких коефіцієнтів визначене можливістю зіставлення отриманих результатів із загальноприйнятими стандартними нормами – усередненими галузевими коефіцієнтами, а також прийнятими в країні або окремій фірмі показниками аналізу фінансової звітності [21-23].

Аналіз фінансового стану підприємства традиційно в умовах звичайної діяльності, відбувається за допомогою аналізу:

1) майнового стану;

2) фінансової стійкості;

3) ліквідності та платоспроможності;

4) ділової активності;

5) фінансових результатів та рентабельності [24].

Загальна модель фінансового аналізу підприємства має вигляд групи вузько спрямованих аналітичних завдань, які необхідно розв’язати для отримання необхідної аналітичної інформації (рис. 1.4).

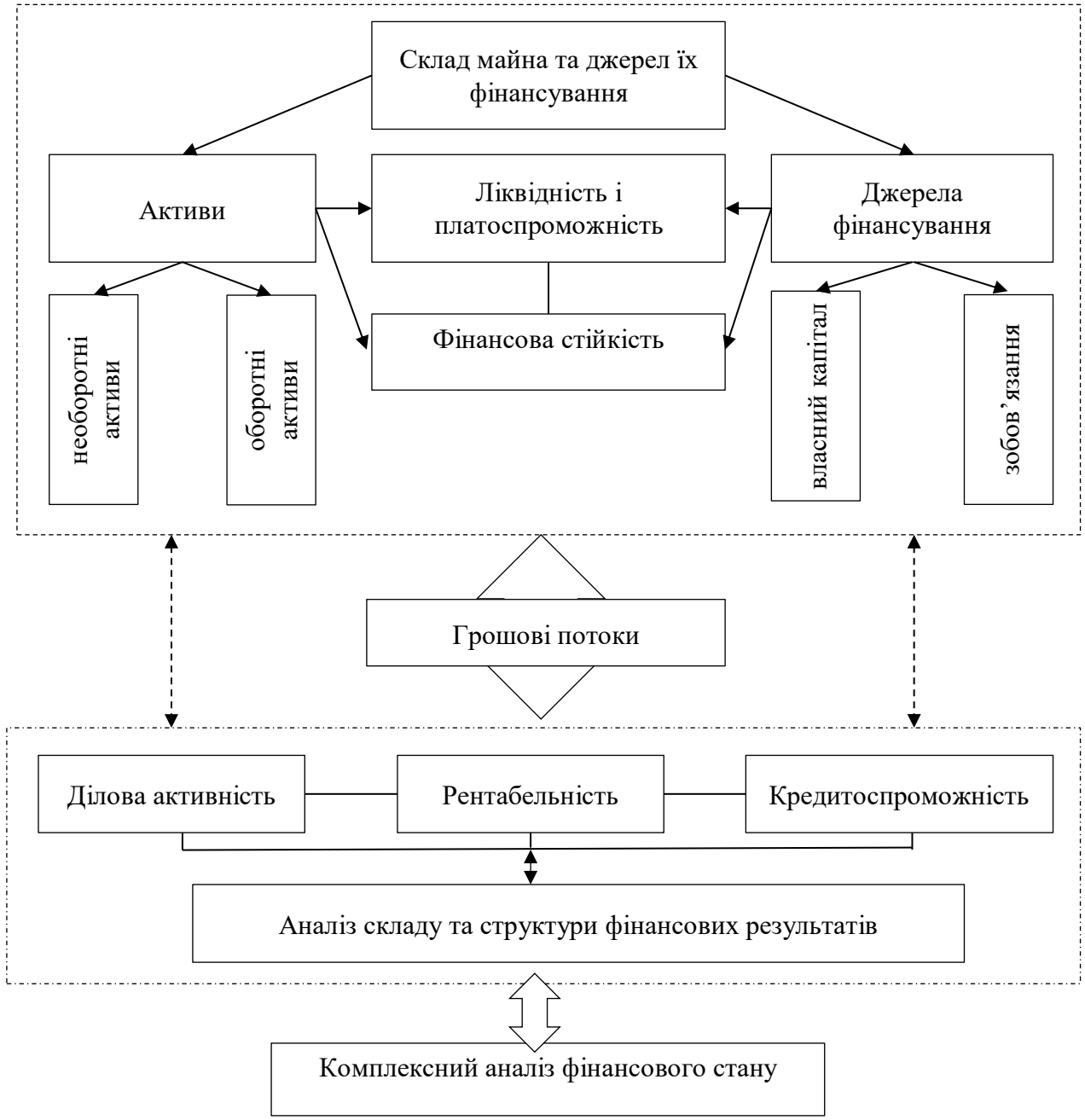

Рисунок 1.4 – Загальна модель фінансового аналізу підприємства [19]

Етапи процесу управління фінансовим станом підприємства представлені на рис. 1.5.

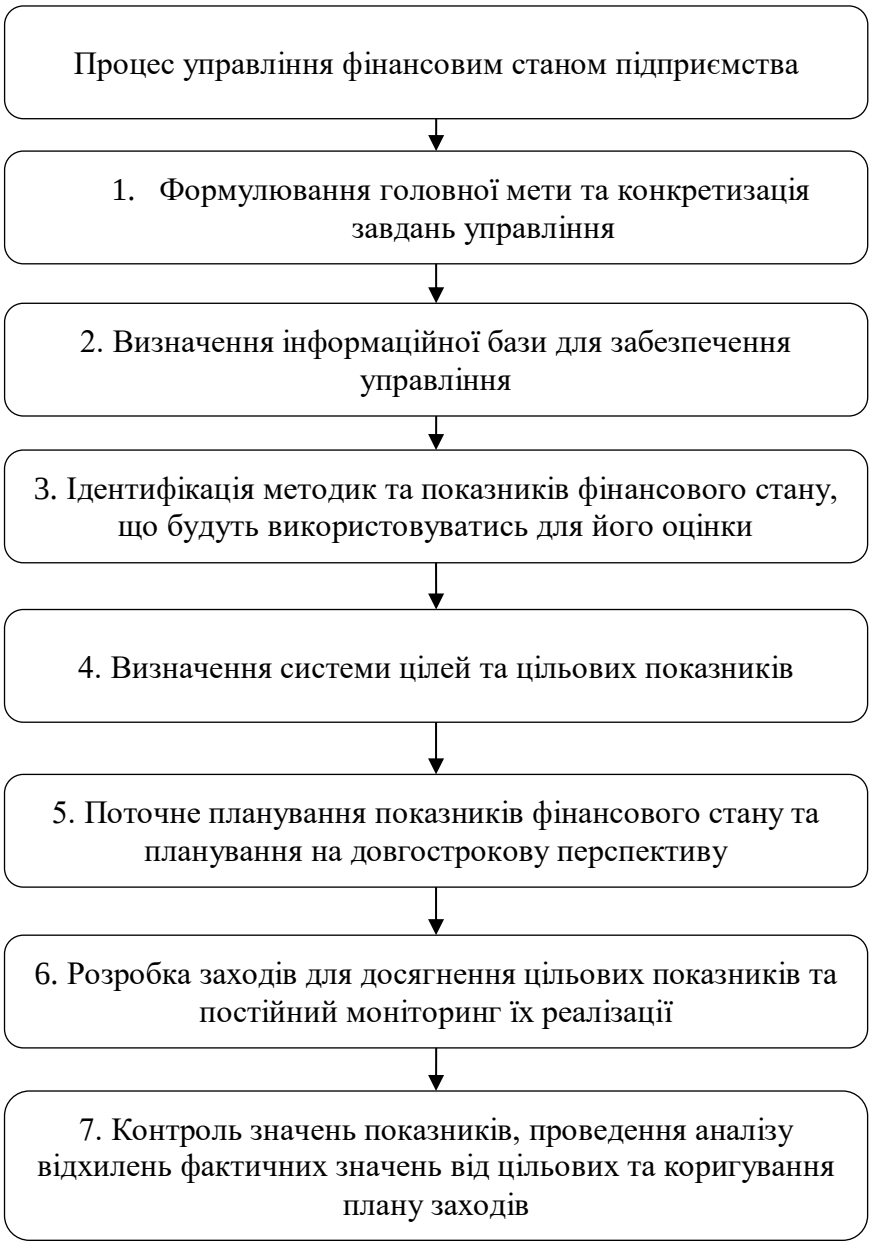

Рисунок 1.5 – Етапи управління фінансовим станом підприємства [25]

Питання ефективного управління фінансовим станом підприємства найдоцільніше вирішувати на трьох рівнях: оперативному, інноваційному та стратегічному. Така класифікація рівнів управління обумовлена необхідністю врахування фактору часу: кожен рівень відповідає певному горизонту планування – короткостроковому, середньостроковому та довгостроковому – і дозволяє комплексно оцінювати фінансовий стан та приймати обґрунтовані управлінські рішення на кожному з етапів.

Механізм управління на різних рівнях зображений на рис. 1.6 [25].

Рисунок 1.6 – Механізм управління фінансовим станом підприємства

В умовах воєнного стану аналіз фінансових результатів підприємств набуває особливої актуальності. Наявність прибутку дозволяє підприємствам сплачувати податок на прибуток, який є одним із ключових джерел надходжень до Державного бюджету України. Однак ще важливішими стають показники рентабельності, оскільки вони дають змогу оцінити ефективність авансування коштів у підприємство та раціональність їх використання. До цієї групи показників належать коефіцієнти рентабельності активів, власного капіталу, сукупного капіталу, продукції, а також показники валової, операційної та

чистої рентабельності продажу, серед інших видів рентабельності. У складних умовах, що склалися у 2022 році, ці коефіцієнти стають одними з найважливіших орієнтирів для підприємств, оскільки вони допомагають зберегти штат співробітників і підтримати оптимальний рівень платоспроможності. Водночас допустимою є робота підприємств на межі беззбитковості, особливо коли прибуток спрямовується на підтримку фронту.

У процесі дослідження були виділені наступні особливості фінансового аналізу підприємств в умовах війни [26-28]:

1. Проблеми ліквідності. На початку війни багато підприємств стикнулися з дефіцитом ліквідності. Частина керівників вилучила кошти з обороту для їх збереження, що призвело до погіршення показників ліквідності та збільшення термінів погашення короткострокової кредиторської заборгованості. Практика показала, що у таких умовах населення та бізнес, які не отримують належного фінансування, переміщуються в інші регіони або країни, відкриваючи нові джерела фінансових надходжень. Для утримання персоналу керівники підприємств змушені своєчасно виплачувати заробітну плату та демонструвати фінансову стійкість і платоспроможність.

2. Обмеження у використанні залучених коштів. Підприємства, що працюють під час війни, часто не могли ефективно використовувати залучений капітал. Постачальники вимагали повної оплати за поставлений товар, тому багато компаній змушені були терміново розраховуватися за заборгованістю та забезпечувати нові поставки за рахунок власних коштів. В умовах війни більшість компаній відмовилися від залученого капіталу і перейшли на самофінансування. Проте не кожне підприємство має достатньо власних ресурсів, тому для багатьох показники фінансового стану перевищують нормативні значення, а структура капіталу практично не містить заборгованості за розрахунками з постачальниками та зарплатою.

3. Зменшення та нестабільність оборотності. На початку війни всі підприємства зіткнулися зі зменшенням оборотності. Показник оборотності став нестабільним і залежав від активності воєнних дій у конкретному регіоні.

Лише ті компанії, які адаптували свій бізнес до змін попиту та змогли зберегти операційну стійкість, мали змогу швидко відновити обсяги продажу, зайнявши місця конкурентів, що зупинили діяльність. Підтримка прийнятного рівня оборотності можлива лише за умови організації гнучких каналів збуту та оперативної адаптації бізнес-процесів.

4. Рентабельність як ключовий показник. Рентабельність є визначальним критерієм при побудові фінансової моделі в умовах воєнного стану. Багато підприємств усвідомлюють, що зупинка діяльності призведе до втрати ринку, який формувався роками. Тому вони продовжують працювати, забезпечуючи життєдіяльність підприємства, утримання штату та виконання обов'язкових зобов'язань перед податковими органами та постачальниками. Часто керівники відмовляються від прибутку на користь підтримки армії або стабільності підприємства, працюючи на межі беззбитковості. Робота на такому рівні рентабельності є прийнятною лише за умови збереження персоналу та забезпечення достатнього обсягу збуту для покриття обов'язкових витрат.

Таким чином, аналіз фінансового стану підприємств у воєнний час набуває критично важливого значення, оскільки дозволяє не лише оцінити поточну ефективність діяльності, а й комплексно визначити шляхи підтримки стабільності бізнесу в умовах високої невизначеності. Він дає змогу керівництву підприємства оцінити реальні фінансові можливості та резерви для забезпечення платоспроможності, своєчасного виконання зобов'язань перед постачальниками, податковими органами та співробітниками. Особливо важливим стає утримання персоналу, адже у воєнний час стабільність робочих місць і своєчасна виплата заробітної плати безпосередньо впливають на мотивацію працівників, їхню продуктивність та готовність залишатися на підприємстві в складних умовах.

Крім того, фінансовий аналіз дозволяє оцінити адаптивність бізнесу до швидких змін зовнішнього середовища, таких як коливання попиту, перебої у постачанні матеріалів та зміни в ринкових цінах. Він допомагає визначити, які структурні підрозділи підприємства потребують першочергової підтримки, які

напрями діяльності можна оптимізувати для зменшення витрат, а які – розвивати для забезпечення конкурентних переваг. Це дозволяє підприємствам формувати ефективну стратегію виживання та розвитку, навіть у надзвичайно нестабільних умовах.

1.3 Методика оцінки фінансового стану підприємства

Оцінка фінансового стану підприємства дозволяє встановити та детально охарактеризувати низку ключових аспектів його діяльності:

– ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому, а також ефективність використання окремих фінансових ресурсів;

– рівень кредитоспроможності, що визначає здатність підприємства як позичальника залучати фінансові ресурси для здійснення своєї господарської діяльності;

– рівень підприємницького ризику, який показує можливості підприємства щодо погашення зобов’язань, нарощування активів та залучення інвестицій;

– основні пріоритети планування, прогнозування та бюджетування, які формують стратегічні та тактичні цілі підприємства;

– політику розподілу та використання прибутку, спрямовану на забезпечення потреб суб’єкта господарювання та підтримку його розвитку;

– причини відповідних змін, а також визначення тенденцій і пріоритетних напрямів розвитку підприємства на основі показників його фінансового стану [29].

Інформація для оцінки фінансового стану міститься у відповідних формах фінансової звітності:

1. форма 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан).
2. Форма 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід).
3. Форма 3 «Звіт про рух грошових коштів».

4. Форма 4 «Звіт про власний капітал».

5. Примітки до річної фінансової звітності.

В цілому, порядок оцінки фінансового стану підприємства можна представити у вигляді послідовних етапів.

По-перше, необхідно чітко визначити мету проведення оцінки, оскільки саме від неї залежатиме подальший вибір підходів, методів і критеріїв аналізу. Чітке формулювання мети дозволяє зосередитися на найбільш значущих аспектах фінансової діяльності підприємства та уникнути зайвої інформаційної перевантаженості.

По-друге, здійснюється збір необхідної інформації та обираються напрями оцінки, а також конкретні показники, які дозволяють всебічно охарактеризувати фінансовий стан підприємства або його окремі складові. На цьому етапі враховуються особливості діяльності підприємства, специфіка ринку та вимоги зацікавлених сторін.

По-третє, проводиться розрахунок обраних фінансових показників і їхнє порівняння з нормативними значеннями, галузевими стандартами або результатами попередніх періодів. Це дозволяє оцінити фактичний стан підприємства, виявити відхилення та оцінити динаміку його фінансової стабільності.

По-четверте, здійснюється ретельне вивчення основних причин змін тих чи інших показників. Аналізуються фактори, що вплинули на досягнутий рівень показників, включаючи внутрішні та зовнішні умови функціонування підприємства, зміни у структурі капіталу, обсягах продажу та витратах.

По-п’яте, виявляються резерви підвищення ефективності фінансової діяльності та обґрунтовуються конкретні заходи щодо зміцнення фінансового стану підприємства. Це може включати оптимізацію структури активів і пасивів, підвищення ліквідності, перегляд політики управління прибутком або впровадження нових фінансових стратегій.

Таким чином, систематичне дотримання цього порядку дозволяє отримати об’єктивну та всебічну оцінку фінансового стану підприємства і

слугує надійною основою для прийняття ефективних управлінських рішень [30].

Методикою аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затвердженою Наказом Міністерства фінансів України № 170 від 14.02.2006 р. виділено такі основні компоненти фінансового аналізу діяльності підприємства [31]:

– горизонтальний фінансовий аналіз проводиться з метою вивчення динаміки окремих фінансових показників за певний період часу. Він дозволяє простежити тенденції змін, оцінити темпи зростання або зниження показників, виявити позитивні та негативні зміни в структурі активів, зобов'язань і прибутку підприємства;

– вертикальний фінансовий аналіз базується на порівнянні питомої ваги окремих структурних складових у загальному обсязі активів, пасивів або доходів. Такий аналіз дозволяє оцінити ефективність формування структури капіталу, визначити співвідношення власних та залучених ресурсів, а також ступінь концентрації фінансових ресурсів у різних підрозділах або видах діяльності;

– порівняльний фінансовий аналіз здійснюється для зіставлення планових і фактичних показників, а також фактичних і нормативних значень (наприклад, галузевих або загальнодержавних стандартів). Він дає змогу оцінити відхилення від запланованих результатів і визначити, наскільки ефективно підприємство досягло поставлених фінансових цілей;

– аналіз фінансових коефіцієнтів передбачає розрахунок і зіставлення різних коефіцієнтів на основі фінансової звітності або планових показників. До основних належать коефіцієнти платоспроможності (ліквідності), оцінки оборотності активів, фінансової стабільності, рентабельності тощо. Цей вид аналізу дозволяє більш детально оцінити фінансову стійкість підприємства, його здатність виконувати зобов'язання та ефективність використання ресурсів;

– факторний фінансовий аналіз спрямований на оцінку впливу окремих внутрішніх і зовнішніх чинників на рівень фінансових результатів. Він

допомагає визначити, які фактори найбільше вплинули на зміни прибутку, рентабельності, ліквідності або інших ключових показників, і дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення для поліпшення фінансового стану підприємства.

Найбільш розповсюдженою з наведених видів є аналіз фінансового стану з використанням фінансових коефіцієнтів, оскільки вони дають високу точність результату за умови їх правильної інтерпретації.

Відомо, що існує понад 200 відносних аналітичних показників, які можуть бути розраховані на основі фінансової звітності підприємства. Кожен з цих коефіцієнтів має своє специфічне призначення, а його практична користь визначається конкретною метою фінансового аналізу. Саме тому при виборі показників для розрахунку першочерговим завданням є визначення цілей оцінки та конкретних завдань, які необхідно вирішити.

Варто зазначити, що окремі фінансові коефіцієнти самі по собі несуть обмежену інформацію і часто не дають повної картини фінансового стану підприємства. Їх інтерпретація може бути складною без урахування контексту та додаткових факторів. Для отримання більш точних і об’єктивних висновків більшість коефіцієнтів доцільно аналізувати комплексно, у поєднанні з іншими показниками, що дозволяє оцінити взаємозв’язки між різними аспектами фінансової діяльності та виявити приховані тенденції.

Оцінку фінансового стану можна провести на основі використання п’яти груп коефіцієнтів (рис. 1.7) [31].

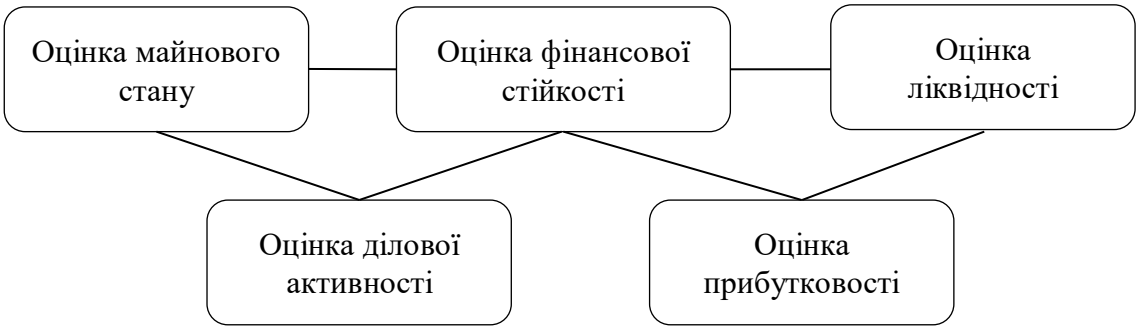

Рисунок 1.7 – Групи показників оцінки фінансового стану підприємства

Майновий стан є однією з ключових характеристик фінансового стану підприємства. Він відображає склад, структуру та динаміку майна, а також джерела формування капіталу. Аналіз майнового стану дозволяє оцінити не лише наявність і розподіл активів, але й їх ефективність використання, взаємозв'язок між власними та залученими джерелами фінансування, а також можливості підприємства щодо подальшого розвитку і залучення ресурсів.

Основні показники майнового стану підприємства представлені в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Показники майнового стану підприємства [31]

Показник	Розрахунок	Зміст
Сума господарських коштів, що їх підприємство має у розпорядженні (1.1)	підсумок балансу	загальна вартісна оцінка активів, які перебувають на балансі підприємства. Зростання показника свідчить про збільшення майцнового потенціалу підприємства
Коефіцієнт зносу основних Засобів (1.2)	відношення зносу основних засобів до первісної вартості основних засобів	Характеризує частку зношених основних засобів у загальній їх вартості Позитивним є зменшення значення показника
Коефіцієнт придатності основних засобів (1.3)	відношення залишкової вартості основних засобів до первісної	Показує, яка частина основних фондів придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності
Коефіцієнт оновлення (1.4)	відношення первісної вартості основних засобів, що надійшли за звітний період, до первісної вартості основних засобів, наявних на балансі підприємства на кінець звітного періоду	Показує, яку частину від наявних на кінець звітного періоду становлять нові основні засоби
Коефіцієнт вибуття (1.5)	відношення первісної вартості основних засобів, що вибули за звітний період, до первісної вартості основних засобів, наявних на балансі підприємства на початок звітного періоду	Показує, яка частина основних засобів вибула за звітний період.
Частка основних засобів в активах (1.6)	відношення залишкової вартості основних засобів до загальної суми активів	Динаміка зменшення показника протягом певного періоду є позитивною в умовах стабільного або зростаючого обсягу виробництва
Коефіцієнт мобільності активів (1.7)	співвідношенняоборотних та необоротних активів підприємства	Характеризує рівень мобільності активів підприємства, його підвищення є позитивним фактором

Фінансова стійкість підприємства в першу чергу характеризує ступінь його залежності від зовнішніх джерел фінансування та відображає здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед кредиторами й іншими контрагентами. Вона безпосередньо свідчить про платоспроможність та кредитоспроможність підприємства, а також про рівень ризику для його партнерів та інвесторів [32].

Аналізуючи фінансову стійкість необхідно розрахувати комплекс відносних показників (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Показники фінансової стійкості підприємства [31]

Показник	Розрахунок	Зміст
Коефіцієнт автономії (1.8)	відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу	Показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність. Нормативне значення > 0,5
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів (1.9)	відношення власного капіталу до позикових і залучених джерел	Показує, скільки одиниць власних коштів припадає на кожну одиницю позикових і залучених. Нормативне значення > 1
Коефіцієнт фінансової Стійкості (1.10)	відношення суми власного капіталу і довгострокових зобов'язань до підсумку балансу	Показує, яку частку активів підприємство здатне фінансувати за рахунок власного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі і свідчить про його здатність залишатися платоспроможним в довгостроковій перспективі
Коефіцієнт маневреності власного капіталу (1.11)	відношення власного оборотного капіталу підприємства до власних джерел фінансування	Показує, яка частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті, тобто у тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами, а яка капіталізована
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами (1.12)	відношення власного оборотного капіталу підприємства до оборотних активів	Показує рівень фінансування оборотних активів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів

Оцінюючи фінансову стійкість, слід враховувати інтереси різних зацікавлених сторін. З одного боку, власники підприємства зазвичай віддають перевагу допустимому зростанню частки позикових коштів, оскільки це дозволяє ефективніше використовувати фінансові ресурси для розвитку бізнесу

та нарощування прибутку. Використання позикового капіталу дає можливість збільшувати обсяги діяльності без значного збільшення власних вкладень.

З іншого боку, кредитори та фінансові інститути зазвичай віддають перевагу підприємствам з високою часткою власного капіталу, оскільки це зменшує ризик неповернення позик і свідчить про фінансову стабільність суб'єкта господарювання. Висока частка власного капіталу демонструє здатність підприємства самостійно формувати фінансові резерви та протистояти несприятливим економічним умовам [33].

Для оцінювання ступеня ліквідності підприємства використовують різні відносні показники ліквідності, що різняться набором ліквідних засобів, які використовують для покриття короткотермінових зобов'язань.

Залежно від того, які види оборотних активів приймаються у розрахунок, виокремлюють різні показники ліквідності. Найчастіше при оцінці ліквідності використовують коефіцієнт абсолютної, швидкої та загальної ліквідності (коефіцієнт покриття) (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Показники ліквідності підприємства [31]

Показник	Розрахунок	Зміст
Коефіцієнт покриття (1.13)	відношення оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства	Показує достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань. Нормативне значення > 1,5-2,5
Коефіцієнт швидкої ліквідності (1.14)	відношення найбільш ліквідних оборотних активів (грошових засобів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості) до поточних зобов'язань підприємства	Характеризує платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами. Нормативне значення > 0,6-0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (1.15)	відношення грошових засобів та їхніх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань	Показує, яка частина боргів підприємства може бути сплачена негайно. Нормативне значення > 0,2-0,35

Однією з основних проблем багатьох підприємств є низький рівень абсолютної ліквідності, що обумовлено недостатньою наявністю грошових коштів у складі оборотних активів. Це означає, що підприємства не завжди можуть своєчасно виконувати поточні зобов'язання лише за рахунок грошових коштів, що може створювати ризики для підтримки платоспроможності [34].

Прибутковість підприємства безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку і є ключовим показником ефективності його діяльності для підприємств різних форм господарювання. Однак важливо зазначити, що прибутковість не можна ототожнювати з абсолютною сумою отриманого прибутку, оскільки вона є відносним показником, який вимірюється у відсотках або коефіцієнтах. Прибутковість дозволяє оцінити ефективність використання активів, капіталу та інших ресурсів підприємства, порівняти результати діяльності з попередніми періодами або з іншими підприємствами галузі та визначити можливості для підвищення фінансової ефективності (табл. 1.5).

Таблиця 1.5 – Показники прибутковості підприємства [31]

Показник	Розрахунок	Зміст
Рентабельність капіталу (1.16)	відношення чистого прибутку до середньорічної вартості капіталу	свідчить про ефективність використання всього майна підприємства
Рентабельність власного капіталу (1.17)	відношення чистого прибутку до середньорічної вартості власного капіталу	показує ефективність використання власного капіталу
Рентабельність реалізованої продукції (1.18)	відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції	показує ефективність виробництва і реалізації продукції підприємства
Рентабельність продажу (1.19)	відношення чистого прибутку до чистої виручки від реалізації	показує, скільки прибутку припадає на одиницю реалізованої продукції
Рентабельність господарської діяльності (1.20)	відношення чистого прибутку до витрат господарської діяльності	характеризує ефективність здійснення господарської діяльності підприємства

Ділова активність характеризує усю сукупність зусиль підприємства щодо просування на ринках продукції, праці, капіталу (табл. 1.6).

Таблиця 1.6 – Показники ділової активності підприємства [31]

Показник	Розрахунок	Зміст
Коефіцієнт оборотності активів (1.21)	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічної вартості активів	Характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних у нього ресурсів незалежно від джерел залучення
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (1.22)	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічного розміру дебіторської заборгованості	Показує, скільки разів за рік обернулися кошти, вкладені в розрахунки, тобто скільки разів ця заборгованість утворюється та погашається протягом року
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (1.23)	розраховується як відношення собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини кредиторської заборгованості	Показує швидкість обертання кредиторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємству
Строк погашення дебіторської заборгованості (1.24)	відношення тривалості звітного періоду (360 днів) до коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості	Показує середній період погашення дебіторської заборгованості
Строк погашення кредиторської заборгованості (1.25)	відношення тривалості звітного періоду (360 днів) до коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості	Показує середній період погашення кредиторської заборгованості
Коефіцієнт оборотності запасів (1.26)	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічного розміру запасів	Показує, як часто обертаються запаси для забезпечення поточного бсягу продажу
Фондовіддача (1.27)	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічної вартості основних засобів	Характеризує ефективність використання основних засобів і показує скільки отримано виручки на одиницю вкладених основних засобів
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (1.28)	відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини власного капіталу підприємства	Показує ефективність використання власного капіталу підприємства

Оцінка ділової активності підприємства здійснюється за двома основними напрямами [35]:

– перший напрям – це аналіз ступеня виконання плану за ключовими фінансовими та економічними показниками, а також забезпечення заданих

темпів їх зростання. Такий підхід дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство реалізує свою діяльність відповідно до стратегічних та оперативних цілей, оцінити динаміку розвитку та своєчасність досягнення запланованих результатів;

– другий напрям – оцінка ефективності використання ресурсів підприємства, що передбачає дослідження того, наскільки раціонально використовуються активи, фінансові ресурси та виробничі потужності. Ефективне управління ресурсами дозволяє підвищити продуктивність, скоротити витрати та максимізувати прибуток.

Найбільш чітко рівень ділової активності підприємства відображають показники оборотності. Вони демонструють, скільки одиниць чистої виручки отримано на одиницю фінансових ресурсів або активів. Важливо зазначити, що нормативних значень для показників ділової активності не встановлено, оскільки вони значною мірою залежать від галузевих особливостей, масштабів діяльності та специфіки підприємства.

Загально прийнятий постулат у фінансовому аналізі полягає в тому, що чим менші строки обертання окремих видів активів, тим швидше вивільняються кошти, що створює додаткові можливості для їх подальшого використання у виробництві, інвестуванні чи покритті зобов’язань.

Щодо строків погашення дебіторської та кредиторської заборгованості, то при відсутності нормативних значень бажано, щоб ці періоди приблизно дорівнювали один одному. Така збалансованість свідчить про ефективне формування грошових потоків підприємства, забезпечує стабільну платоспроможність і дозволяє уникнути дефіциту ліквідності.

Таким чином, комплексна оцінка ділової активності підприємства дозволяє не лише виявити ефективність управління ресурсами, але й визначити стратегічні напрямки для підвищення продуктивності, оптимізації обігових коштів та зміцнення фінансової стійкості.

Висновки до розділу 1

Під фінансовим станом підприємства розуміється його здатність забезпечувати та фінансувати власну діяльність у повному обсязі, підтримуючи нормальне функціонування всіх підрозділів і процесів. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для здійснення виробничої та комерційної діяльності, доцільним розміщенням активів та ефективним використанням ресурсів, а також налагодженими фінансовими взаємовідносинами з іншими суб'єктами господарювання, включно з постачальниками, кредиторами, інвесторами та державними органами.

Фінансовий стан є однією з найважливіших характеристик економічної діяльності підприємства, оскільки він визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому співробітництві та здатність залучати додаткові фінансові ресурси. Крім того, фінансовий стан дозволяє оцінити ступінь гарантованості економічних інтересів підприємства та його партнерів, забезпечуючи безпечну основу для фінансових та інших видів взаємодії.

Оцінка фінансового стану підприємства здійснюється через комплексний аналіз різних показників. Навіть у складних умовах, таких, як військовий стан або економічна нестабільність, оцінка проводиться з урахуванням специфіки діяльності та особливостей зовнішнього середовища. Основними напрямами такого аналізу є: аналіз майнового стану; аналіз фінансової стійкості; аналіз ліквідності; оцінка ділової активності, що відображає ефективність використання ресурсів, швидкість обертання активів і здатність підприємства генерувати доходи; аналіз рентабельності, який дозволяє визначити ефективність фінансового результату діяльності та співвідношення отриманого прибутку до вкладених ресурсів.

Таким чином, оцінка фінансового стану підприємства є комплексним процесом, який дає змогу не лише оцінити поточні можливості підприємства, але й планувати подальший розвиток, підвищувати ефективність використання ресурсів і забезпечувати стабільність діяльності у довгостроковій перспективі.

2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ»

2.1 Загальна характеристика ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат»

ПрАТ «Запоріжабразив» (Запорізький абразивний комбінат) – єдиний виробник шліфувальних матеріалів в Україні та один з найбільших виробників абразивів у Східній Європі.

Історія ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» починається з 1938 року, коли були закінчені будівництво і монтаж Дніпровського карборундового заводу.

1946 року присвоєно нове найменування «Запорізький завод абразивних виробів». Одночасно проводились роботи зі створення виробництва електрокорунду нормального.

30 червня 1952 року одержаний електрокорунд нормальний.

1954 року закінчено будівництво і монтаж цеху з переробки куска електрокорунду, з’явилась нова продукція – шліфматеріали із електрокорунду нормального.

1956 року розпочався випуск абразивного інструменту на керамічній зв’язці.

1960 року введено в експлуатацію два цехи: з виробництва тугоплавких сполук і цех виробництва карбіду бору.

1966 року Запорізький завод абразивних виробів було перейменовано на Запорізький абразивний комбінат.

1970 року введений в експлуатацію цех з виробництва мікропорошків із електрокорунду нормального.

1979 року видав продукцію новий цех виробництва мікропорошків карбіду кремнію.

У жовтні 1976 року видав першу продукцію цех з виробництва шліфувальної шкурки.

1995 року Запорізький абразивний комбінат перетворено у приватне акціонерне товариство – ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат».

ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» має 5 виробництв [36]:

- виробництво електрокорунду нормального.
- виробництво карбіду кремнію.
- виробництво тугоплавких сполук і карбіду бору.
- виробництво абразивного інструменту.
- виробництво шліфувальної шкурки.

Крім основних цехів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» володіє численною інфраструктурою, яка складається із допоміжних цехів, дільниць, відділів і служб.

Продукція підприємства включає: шліфувальні матеріали з електрокорунду нормального у вигляді зерна, порошків, мікропорошків;шліфувальні матеріали з карбіду кремнію чорного у вигляді зерна, порошків, мікропорошків і спеціальних вогнетривких фракцій; карбід кремнію металургійної якості у вигляді фракцій; тугоплавкі матеріали: карбід бору, в тому числі для атомної промисловості; нітрид бору, в тому числі косметичної якості; відрізні та зачисні армовані круги на бакелітовій зв’язці; абразивний інструмент на керамічній і бакелітовій зв’язці, в тому числі спеціальні круги для шліфування куль шарикопідшипників, спеціальні круги на бакелітовій зв’язці для торцевого шліфування типів ПН і ПНР; шліфувальна шкурка і вироби з неї, в тому числі круги шліфувальні пелюсткові радіальні типу КШП; круги шліфувальні пелюсткові торцеві типу КПТ (Флеп-диски); керамічні зв’язки для абразивного інструменту [36].

Станом на 31 грудня 2024 р. чисельність персоналу підприємства становила 1209 осіб.

Динаміка показників виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» у 2022-2024 рр. наведена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Динаміка показників виробничо-господарської діяльності підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр.

Показники	2022	2023	2024	Відношення,%	
				2023 р. до 2022 р.	2024 р. до 2023 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робот, послуг), тис. грн.	1510814	1619798	1522446	107,21	93,99
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робот, послуг), тис. грн.	1115009	1295489	1138918	116,19	87,91
Валовий прибуток, тис. грн.	395805	324309	383528	81,94	118,26
Інші операційні доходи	62676	37007	43446	59,04	117,40
Адміністративні витрати	89082	131138	158766	147,21	121,07
Витрати на збут	172039	135527	171563	78,78	126,59
Інші операційні витрати	156058	64210	107461	41,14	167,36
Фінансовий результат від операційної діяльності - прибуток, тис. грн.	41302	30441	-10816	73,70	х
Інші фінансові доходи, тис. грн.	3847	3701	4329	96,20	116,97
Інші доходи, тис. грн.	-	11809	-	-	-
Фінансові витрати, тис. грн.	14259	7693	16020	53,95	208,24
Втрати від участі в капіталі, тис. грн.	180	13929	176	7738,33	1,26
Інші витрати, тис. грн.	845	4829	1	571,47	0,02
Фінансовий результат до оподаткування - прибуток, тис. грн.	29865	19500	-22684	65,29	х
Дохід (витрати) з податку на прибуток, тис. грн.	6017	7009	-629	116,49	х
Чистий прибуток, тис. грн.	23848	12491	-22055	52,38	х

Дані табл. 2.1 свідчать про стрибкоподібні зміни показників чистого доходу від реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції; так, у 2023 р. порівняно з 2022 р. – збільшення на 7,21%, у 2024 р. порівняно з 2023 р. – зменшення на 6,01%; собівартість продукції змінюється синхронно зі змінами доходу від реалізації продукції відповідно зросла на 16,19% у 2023 р. порівняно з 2022 р. та знизилась на 12,09% у 2024 р. порівняно з 2023 р. Показники валового прибутку зменшились у 2023 р. порівняно з 2022 р. на 18,06%; у 2024 р. порівняно з 2023 р. відбулось зростання на 18,26%.

Інші операційні доходи суттєво зменшились у 2023 р. порівняно з 2022

рр. – на 40,96%; у 2024 р. порівняно з 2023 р. відбулось зростання цього показника на 17,40%.

За цей період адміністративні витрати значно зросли (на 47,21%), витрати на збут зменшились на 21,22% та інші операційні витрати знизились на 58,86% у 2023 р. порівняно з 2022 р., але у 2024 р. порівняно з 2023 р. адміністративні витрати збільшились на 21,07%, витрати за збут зросли на 26,59%, інші операційні витрати зросли на 67,36%.

Як наслідок, фінансовий результат від операційної діяльності підприємства за 2022-2023 рр – прибуток, який у 2022 р. склав 41302 тис. грн., у 2023 р. – 30441 тис. грн., що на 26,30% менше, ніж у попередньому році; у 2024 р. – збиток становив 10816 тис. грн.

Показник фінансових витрат у 2023 р. порівняно з 2022 р. знизився на 46,05% і становить у 2022 р. – 14259 тис. грн., у 2023 р. – 7693 тис. грн., у 2024 р. – 16020 тис. грн., що на 108,24% більше, ніж у 2023 р.

Фінансовим результатом діяльності підприємства до оподаткування є прибуток, значення якого у 2023 р. значно нижче значення 2022 р. – на 34,71%, у 2024 р. відбулось падіння цього показника порівняно з 2022-2023 рр. до збитку у розмірі 22684 тис. грн.

Загальним результатом діяльності підприємства за 2022-2023 рр. є прибуток, який зменшився на 47,62% у 2023 р. порівняно з 2022 р., це відбулось внаслідок значного перевищення доходів над витратами підприємства; але у 2024 р. підприємство отримало збиток у розмірі 22055 тис. грн.

Більш наочно тенденцію змін основних показників діяльності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за досліджуваний період можна спостерігати на рис. 2.1. За даними рис. 2.1, чистий дохід від реалізації продукції становить у 2022 р. – 1510814 тис. грн., у 2023 р. – 1619798 тис. грн., у 20241522446 р.– 1511138 тис. грн.; собівартість реалізованої продукції – 1115009 тис. грн., 1295489 тис. грн., 1138918 тис. грн. відповідно по роках; валовий прибуток – 395805 тис. грн., 324309 тис. грн., 383528 тис. грн. відповідно.

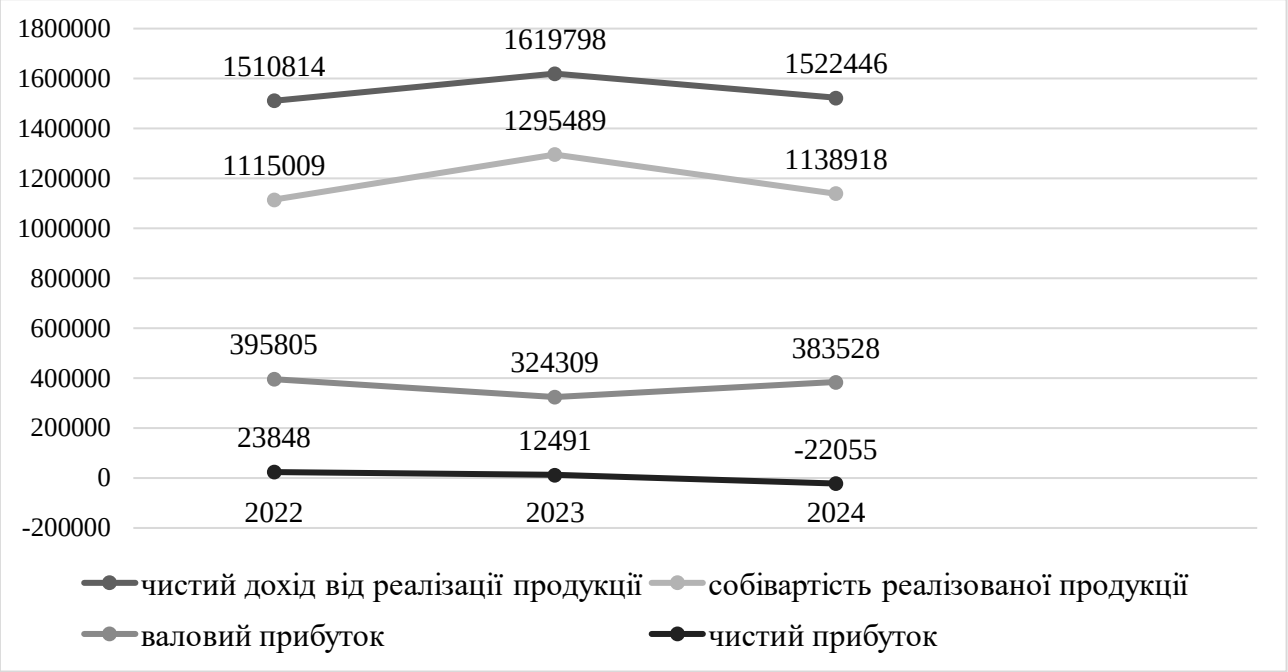

Рисунок 2.1 – Динаміка основних показників виробничо-господарської діяльності підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр., тис. грн.

Для здійснення господарської діяльності кожне підприємство мусить мати певне майно, котре належить йому на правах власності чи володіння. З метою ефективного управління господарською діяльністю важливо знати, яким майном володіє підприємство, за рахунок яких джерел воно створене і як використовується. Для того, щоб мати уяву про загальний стан майна підприємства, необхідно проаналізувати актив балансу [37-40].

Аналіз фінансового стану підприємства за даними активу розпочинають з його загальної оцінки на основі вивчення структури і динаміки майна підприємства. В свою чергу, аналіз майна підприємства починається з аналізу складу, структури та динаміки загального капіталу. Загальний капітал – це підсумок (валюта) балансу, що, з одного боку, показує загальну суму засобів, які має у своєму розпорядженні підприємство, а з іншого – суму джерел утворення цих засобів. У процесі кругообігу капітал утілює свою вартість в активи і за їх допомогою функціонує у виробництві (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Горизонтальний аналіз майна ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр.

Показники	2022	2023	2024	Темп приросту (зниження),%	
				2023 р. до 2022 р.	2024 р. до 2023 р.
1. Необоротні активи, тис. грн.					
Нематеріальні активи	4423	2772	1788	-37,33	-35,50
Основні засоби	169794	202985	287074	+19,55	+41,43
Довгострокові фінансові інвестиції	59084	52029	44976	-11,94	-13,56
Інші фінансові інвестиції	44127	44127	44127	0,00	0,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	13353	24107	12979	+80,54	-46,16
Відстрочені податкові активи	9049	10189	11591	+12,60	+13,76
Усього за розділом 1	299830	336209	402535	+12,13	+19,73
2. Оборотні активи, тис. грн.					
Запаси – у т.ч.	424426	540514	586865	+27,35	+8,58
виробничі запаси	145830	131280	125013	-9,98	-4,77
незавершене виробництво	97799	98642	81575	+0,86	-17,30
готова продукція	179442	308987	378393	+72,19	+22,46
товари	1355	1605	1884	+18,45	+17,38
Векселі одержані	15234	0	15143	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	107024	108743	100688	+1,61	-7,41
Дебіторська заборгованість за розрахунками	144152	125302	45882	-13,08	-63,38
Інша поточна дебіторська заборгованість	47306	70787	80414	+49,64	+13,60
Гроші та їх еквіваленти	43022	92557	122213	+115,14	+32,04
Інші оборотні активи	3016	4432	5893	+46,95	+32,96
Усього за розділом 2	784180	942335	957098	+20,17	+1,57
Разом активи	1084010	1278544	1359633	+17,95	+6,34

Результати горизонтального аналізу майна ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат», наведені у табл. 2.2, свідчать про наявність як позитивних, так і негативних ознак і тенденцій у майновому стані підприємства за інформацією активу балансу. До позитивних характеристик майнового стану досліджуваного підприємства належать такі:

– серед фондів обігу значно зменшилась довгострокова дебіторська заборгованість – на 46,16% у 2024 р. порівняно з 2023 р., дебіторська

заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги – зменшилась на 7,41%, дебіторська заборгованість за розрахунками – на 13,08% у 2023 р. порівняно з 2022 р., на 63,38% у 2024 р. порівняно з 2023 р., що свідчить про покращення стану розрахунків підприємства з дебіторами;

– необоротні активи представлені насамперед основними засобами, вартість яких у 2023 р. порівняно з 2022 р. зросла на 19,55%, у 2024 р. порівняно з 2023 р. – на 41,43%;

– серед видів оборотних активів найбільший темп приросту має готова продукція – 72,19% у 2023 р. порівняно з 2022 р., 22,46% у 2024 р. порівняно з 2023 р. і гроші та їх еквіваленти – 115,14% та 32,04% відповідно;

– збільшилась загальна величина оборотних активів на 20,17% у 2023 р. порівняно з 2022 р. і на 1,57% у 2024 р. порівняно з 2023 р.;

– загальна вартість майна зросла – на 17,95% у 2023 р. порівняно з 2022 р., і на 6,34% у 2024 р. порівняно з 2023 р., що свідчить про збільшення майнового потенціалу підприємства;

– незавершене виробництво має тенденцію до зменшення на 17,30% у 2024 р. порівняно з 2023 р.; темп зниження виробничих запасів у 2023 р. порівняно з 2022 р. склав 9,98%, тобто не перевищив темп зростання майна в цілому, що свідчить про зменшення частки виробничих запасів у майні підприємства. Така тенденція свідчить про збільшення виробничого потенціалу підприємства;

Водночас є і негативні тенденції майнового стану підприємства, а саме:

– у 2023 р. порівняно з 2022 р. значно зменшилась величина нематеріальних активів на 37,33% і на 35,50% у 2024 р. порівняно з 2023 р.;

– вартість необоротних активів збільшилась на 12,13% у 2023 р. порівняно з 2022 р. і на 19,73% у 2024 р. порівняно з 2023 р., при перевершуючому збільшенні вартості оборотних активів, що свідчить про збільшення показника співвідношення оборотних і необоротних активів, а також про створення умов для прискорення оборотності активів у 2023 р.;

– інша поточна дебіторська заборгованість зросла на 49,64% у 2023 р. порівняно з 2022 р., і на 13,60% у 2024 р. порівняно з 2023 р.;

– довгострокові фінансові інвестиції мають значне зменшення на 11,94% у 2023 р. порівняно з 2022 р. і зниження 13,56% у 2024 р. порівняно з 2023 р., що не створює умови для підвищення рівня платоспроможності підприємства.

На рис. 2.2 зображено динаміку необоротних та оборотних активів підприємства. Рис. 2.2 ілюструє тенденцію до поступового збільшення вартості оборотних активів (з 784180 тис. грн. у 2022 р. до 942335 тис. грн. у 2023 і 957098 тис. грн. у 2024 р.), що є позитивною тенденцією і поступове збільшення вартості необоротних активів, яке за темпами зростання не перевершує темпи зростання оборотних активів (з 299830 тис. грн. у 2022 р. до 336209 тис. грн. у 2023 р. та до 402535 тис. грн. у 2024 р.), що свідчить про значні можливості створення матеріальних умов для розширення основної діяльності підприємства.

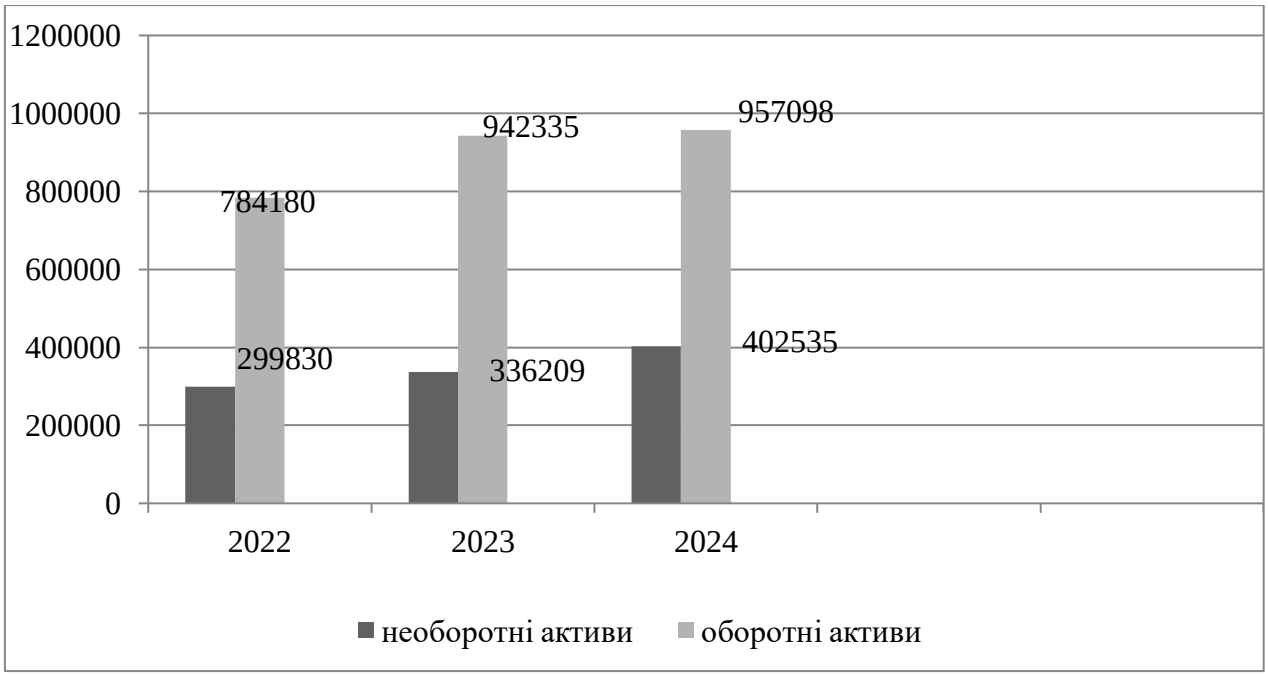

Рисунок 2.2 – Динаміка активів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр., тис. грн.

За допомогою вертикального аналізу дослідимо структурні зміни в активах підприємства (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Вертикальний аналіз майна ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр.,%

Показники	2022	2023	2024	Відхилення (+,-), %	
				2023 р. до 2022 р.	2024 р. до 2023 р.
1. Необоротні активи	27,66	26,30	29,61	-1,36	+3,31
Нематеріальні активи	0,41	0,22	0,13	-0,19	-0,09
Основні засоби	15,66	15,88	21,12	+0,22	+5,24
Довгострокові фінансові інвестиції	5,45	4,07	3,31	-1,38	-0,76
Інші фінансові інвестиції	4,07	3,45	3,25	-0,62	-0,20
Довгострокова дебіторська заборгованість	1,23	1,88	0,95	+0,65	-0,93
Відстрочені податкові активи	0,83	0,80	0,85	-0,03	+0,05
2. Оборотні активи	72,34	73,70	70,39	+1,36	-3,31
Виробничі запаси	13,45	10,26	9,19	-3,19	-1,07
Незавершене виробництво	9,02	7,72	6,00	-1,30	-1,72
Готова продукція	16,55	24,16	27,83	+7,61	+3,67
Товари	0,12	0,13	0,14	+0,01	+0,01
Векселі одержані	1,41	0,00	1,11	-1,41	+1,11
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	9,87	8,50	7,41	-1,37	-1,09
Дебіторська заборгованість за розрахунками	13,30	9,80	3,37	-3,50	-6,43
Інша поточна дебіторська заборгованість	4,36	5,54	5,91	+1,18	+0,37
Гроші та їх еквіваленти	3,97	7,24	9,00	+3,27	+1,76
Інші оборотні активи	0,28	0,35	0,43	+0,07	+0,08
Разом активи	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

За даними табл 2.3 можемо спостерігати такі зміни в структурі активів підприємства:

– частка необоротних активів за досліджуваний період суттєво не змінилась (зменшилась на 1,36% у 2023 р. порівняно з 2022 р. і збільшилась на 3,31% у 2024 р. порівняно з 2023 р.);

– частка оборотних активів у 2022 р. склала 72,34%; у 2023 р. – 73,60%; у 2024 р. – 70,39%, тобто спостерігається незначне зменшення;

– у структурі необоротних активів найбільшу питому вагу займають основні засоби (15,66% у 2022 р.; 15,88% у 2023 р.; 21,12% у 2023 р.); найменшу – нематеріальні активи (0,41% у 2022 р. і 0,22% у 2023 р., 0,13% у 2024 р.);

– у структурі оборотних активів найбільшу питому вагу займають запаси (39,14% у 2022 р.; 42,27% у 2023 р.; 43,16% у 2024 р.) та дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (13,30%; 8,50%; 7,41% відповідно по роках), найменшу – інші оборотні активи.

На рис. 2.3 наочно зображено структурні зміни в активах підприємства (рис. 2.3).

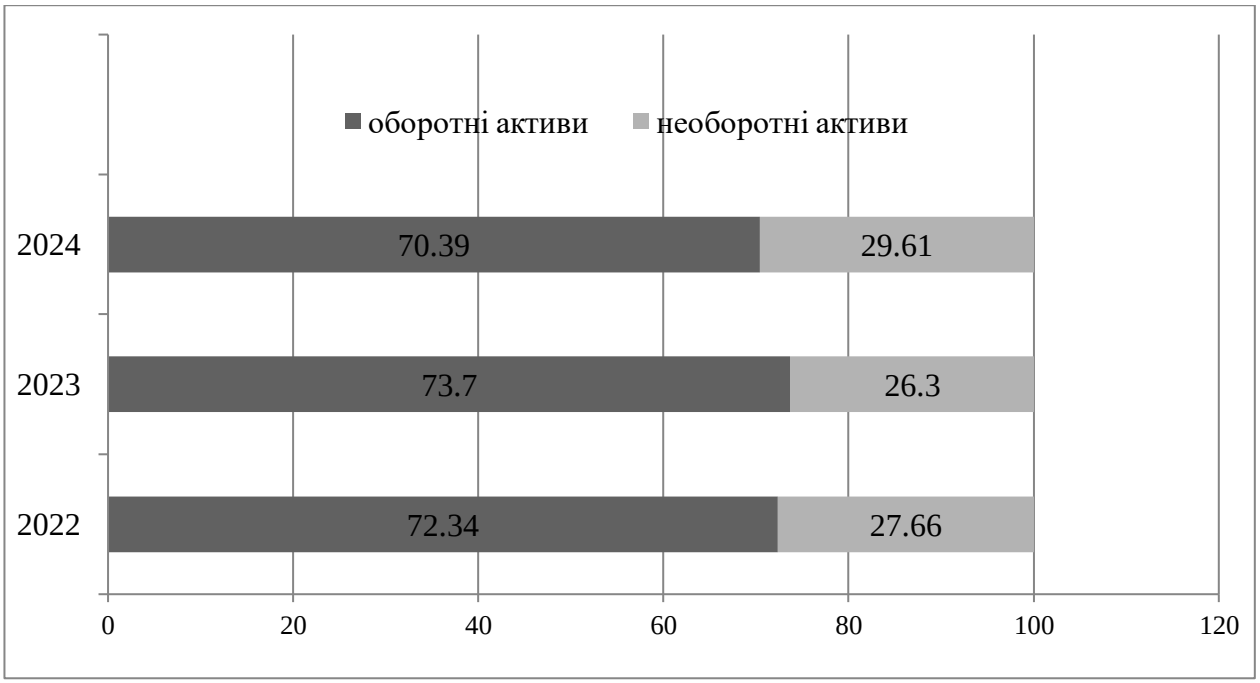

Рисунок 2.3 – Структура майна ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр., %

Дані, наведені на рис. 2.3 свідчать, що за досліджуваний період значних змін у структурі майна підприємства не спостерігається. Зменшення частки оборотних активів підприємства – з 72,34% у 2022 р. до 70,39% у 2024 р. можна вважати негативною тенденцією.

Результати горизонтального та вертикального аналізу майна підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» свідчать про наявність як позитивних так і негативних ознак і тенденцій у майновому стані підприємства за інформацією активу балансу. До основних характеристик майнового стану належать такі:

– у звітному 2024 р. порівняно з попереднім 2023 р. вартість майна збільшилась на 6,34%, у 2023 р. порівняно з 2022 р. збільшилась на 17,95%, що свідчить про позитивні зміни у майновому потенціалі підприємства;

– необоротні активи підприємства зросли на 12,13% у 2023 р. порівняно з 2022 р. і на 19,73% у 2024 р. порівняно з 2023 р., проте, оборотні активи зросли у 2024 р. порівяно з 2023 р. на 1,57%;

– темп зростання необоротних активів перевищив темп зростання оборотних активів за період, що аналізується, в результаті чого частка оборотних активів поступово зменшилась з 72,34% у 2022 р. до 70,39% у 2024 р., відповідно збільшилась частка необоротних активів – з 27,66% до 29,61% відповідно. Така динаміка вказує на зменшення коефіцієнта співвідношення оборотних і необоротних активів, та створення умов для уповільнення оборотності активів;

– необоротні активи підприємства представлені насамперед основними засобами, вартість яких у 2023 р. збільшилась на 19,55% або на 33191 тис. грн. порівняно з 2022 р., та збільшилась на 41,43% або на 84089 тис. грн. у 2024 р. порівняно з 2023 р. Темп зростання основних засобів перевищив темп зростання майна підприємства, тому можна стверджувати про створення певних умов для розширення основної діяльності підприємства.

Поглиблений аналіз стану та використання необоротних активів передбачає вивчення складу, структури основних засобів, інтенсивності їх руху протягом досліджуваного періоду та технічного стану. Для цього застосуємо такі показники, як коефіцієнт придатності і коефіцієнт зносу основних засобів [41-43].

Коефіцієнт придатності основних засобів відображає долю залишкової вартості фондів в їх первісній вартості і розраховується за формулою:

$$\text{Кпр.} = \frac{\text{ОЗз}}{\text{ОЗп}}, \tag{2.1}$$

де Кпр. – коефіцієнт придатності основних засобів;

ОЗз – залишкова вартість основних засобів;

ОЗп – первісна вартість основних засобів.

Коефіцієнт зносу основних засобів характеризує долю зносу в їх первісній вартості і розраховується за формулою:

$$Кзн. = \frac{\sum Зн}{ОЗ} = 1 - Кпр, \quad (2.2)$$

де Кзн – коефіцієнт зносу основних засобів;

ΣЗн – сума зносу основних засобів;

ОЗ – первісна вартість основних засобів.

Оцінка технічного стану основних засобів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» наведена у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Аналіз показників технічного стану основних засобів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» у динаміці

Показники	2022	2023	2024	Відхилення (+,-)	
				2023 р. від 2022 р.	2024 р. від 2023 р.
Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	616693	679648	797961	+62955	+118313
Залишкова(балансова) вартість основних засобів, тис. грн.	169794	202985	287074	+33191	+84089
Сума зносу, тис. грн.	446899	476663	510887	+29764	+34224
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,28	0,30	0,36	+0,02	+0,06
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,72	0,70	0,64	-0,06	-0,06

Дані табл. 2.4 свідчать про незадовільний стан основних засобів досліджуваного підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат». Коефіцієнт придатності основних засобів становить 0,28 у 2022 р., 0,30 – у 2023 рр. та 0,36 – у 2024 р. Відповідно, коефіцієнт зносу – 0,72; 0,70 та 0,60 за роками. Збільшення залишкової вартості основних засобів у 2023 р. порівняно з

2022 р. – на 33191 тис. грн., у 2024 р. порівняно з 2023 р. відбулось збільшення показника на 84089 тис. грн з одночасним зростанням суми зносу на 29764 тис. грн та 34224 тис. грн відповідно.

Сучасні ринкові умови господарювання та активізація підприємницької діяльності потребують нових підходів до формування, розміщення та використання фінансових ресурсів – основи фінансового забезпечення господарської діяльності суб'єктів господарювання.

За способом формування фінансові ресурси підприємства поділяються на: ті, що створювались при заснуванні підприємства, тобто за рахунок внесків засновників у статутний фонд; ті, що створені за рахунок власних та прирівнених до них коштів, тобто за рахунок надходжень, доходів і прибутку; ті, що мобілізувалися на фінансовому ринку (акції, облігації, цінні папери, кредити , кошти інвесторів); ті, що поступили у порядку розподілу грошових надходжень (дивіденди, відсотки, доходи на пайові внески, страхові відшкодування, бюджетні субсидії, дотації) [44].

Фінансові ресурси підприємств за джерелами створення поділяються на сукупність власного, позичкового та залученого грошового капіталу, який використовується для формування активів підприємства та здійснення його діяльності. Раціональне формування й ефективне використання фінансових ресурсів є запорукою фінансової стійкості підприємства, його конкурентоспроможності та довгострокового розвитку. Нестача фінансових ресурсів обмежує можливості зростання, тоді як надлишок – може свідчити про неефективне Отже, фінансові ресурси – це не просто грошові кошти у розпорядженні підприємства, а стратегічний чинник його економічного зростання. Їхнє раціональне використання забезпечує досягнення головної мети діяльності підприємства — отримання прибутку, задоволення потреб споживачів та зміцнення позицій на ринку. Проведемо горизонтальний аналіз фінансових ресурсів підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Горизонтальний аналіз фінансових ресурсів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	2022	2023	2024	Темп приросту (зниження),%	
				2023 р. до 2022 р.	2024 р. до 2023 р.
1. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	6350	6350	6350	6350	0,00
Додатковий капітал	191888	191888	191888	191888	0,00
Емісійний дохід	191888	191888	191888	191888	0,00
Резервний капітал	12175	12658	13455	103,97	106,30
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	360645	384088	367638	106,50	95,72
Усього за розділом 1	571058	594984	579331	104,19	97,37
2. Довгострокові зобов’язання і забезпечення					
Довгострокові забезпечення	22817	16192	16170	70,96	99,86
у т. ч. довгострокові забезпечення витрат персоналу	22016	10287	16170	46,73	157,19
Усього за розділом 2	22817	16192	16170	70,96	99,86
3.Поточні зобов’язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	23111	83836	124720	362,75	148,77
Поточна кредиторська заборгованість за:					
довгостроковими зобов’язаннями	566	-	-	-	-
товари, роботи, послуги	423651	537777	596959	126,94	111,00
розрахунками з бюджетом	1450	1021	1267	70,41	124,09
розрахунками зі страхування	615	286	403	46,50	140,91
розрахунками з оплати праці	12061	10036	12004	83,21	119,61
одержаними авансами	7113	7351	8878	103,35	120,77
Поточні забезпечення	11721	16740	17947	142,82	107,21
Інші поточні зобов’язання	9847	10321	1954	104,81	18,93
Усього за розділом 3	490135	667368	764132	136,16	114,50
Разом пасиви	1084010	1278544	1359633	+17,95	+6,34

Результати горизонтального аналізу джерел формування капіталу ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» свідчать про наявність як позитивних, так і негативних ознак і тенденцій у майновому стані підприємства за інформацією пасиву балансу, а саме:

– у 2023 р. порівняно з 2022 р. вартість джерел формування капіталу зросла на 17,95%, у 2024 р. порівняно з 2023 р. на 6,34% відповідно. Власний капітал підприємства зріс у 2023 р. порівняно з 2022 р. на 23926 тис. грн. і на 4,19% тис. грн.; у 2024 р. порівняно з 2023 р. зменшився на 15653 тис. грн., або на 2,63%;

– власний капітал підприємства у 2022-2023 рр. має значення в розмірі 571058тис. грн.; 594984 тис. грн.; 579331 тис. грн. відповідно. Одночасно, дещо зменшились довгострокові зобов'язання підприємства – на 29,04% у 2023 р. порівняно з 2022 р. і на 0,14% у 2024 р. порівняно з 2023 р. Отже, у підприємства дещо збільшився рівень фінансової стійкості за критерієм забезпеченості власним капіталом;

– збільшилась залежність підприємства від поточних зобов'язань (на 36,16% у 2023 р. порівняно з 2022 р. і на 14,50% у 2024 р. порівняно з 2023 р.), також зменшилась залежність від довгострокових зобов'язань (на 29,04% і на 0,14% відповідно);

– серед джерел формування капіталу зміни кредиторської заборгованості такі: збільшення на 24,92% у 2023 р. порівняно з 2022 р., на 11,33% у 2024 р. порівняно з 2023 р., збільшення рівня цього показника свідчить про погіршення стану розрахунків підприємства з кредиторами;

– немає рівноваги між сумами і динамікою дебіторської (табл. 2.2) і кредиторської заборгованості. Так, збільшення дебіторської заборгованості у 2023 р. порівняно з 2022 р. становило 2,13%, у 2024 р. порівняно з 2023 р. – зменшення на 25,54%; зростання кредиторської заборгованості становило 24,92% і 11,33% відповідно. Отже, шляхи зміцнення майнового стану підприємства мають бути пов'язані насамперед з удосконаленням управління дебіторською і кредиторською заборгованістю.

У підприємства можуть бути непередбачені зобов'язання, які вимагають витрачання ресурсів в сумі очікуваних збитків або вартості прийнятих на себе зобов'язань за договорами поруки.

На рис. 2.4 зображено динаміку фінансових зобов'язань підприємства.

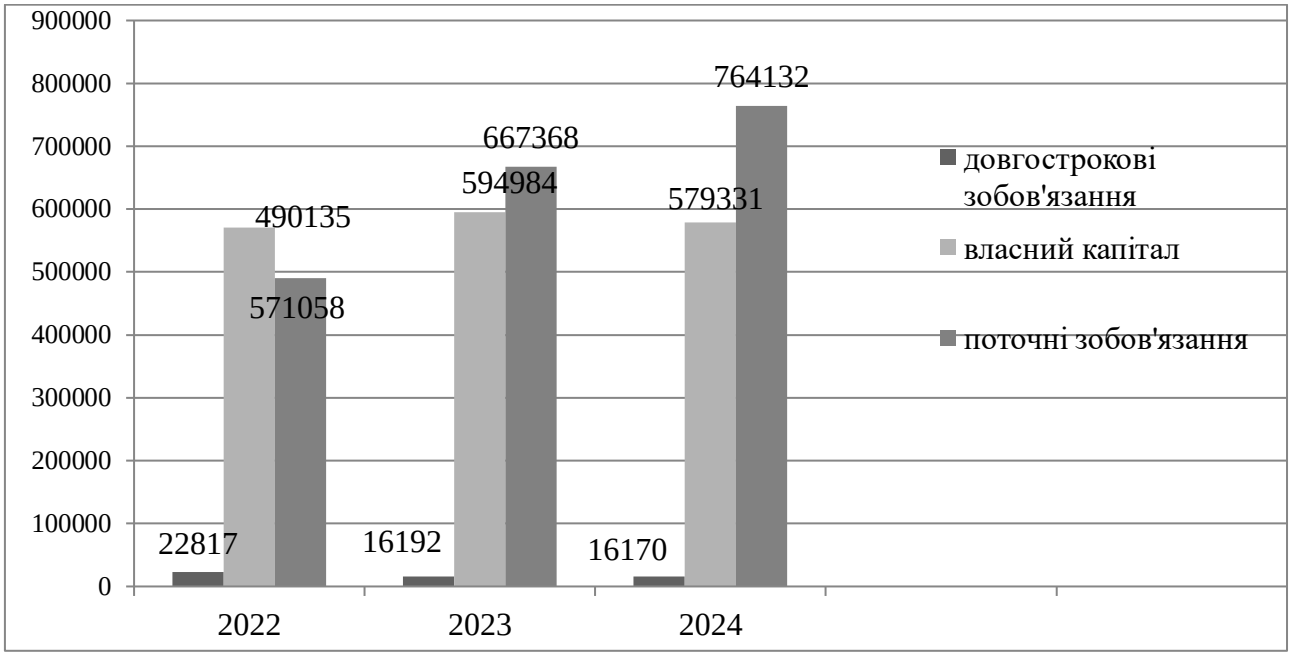

Рисунок 2.4 – Динаміка фінансових ресурсів
ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат», тис. грн.

За наведеними даними спостерігається така тенденція: певне зростання показників власного капіталу у 2022-2023 рр., показник має значення у 2022 р. у розмірі 571058 тис. грн., у 2023 р. відбулось зростання цього показника на 4,19% і становило 594984 тис. грн. і зменшення у 2024 р. на 2,63% порівняно з 2023 р.

Водночас відбувається зменшення довгострокових зобов’язань підприємства – з 22817 тис. грн. у 2022 р. до 16192 тис. грн. у 2023 р., тобто на 29,04%. Величина поточних зобов’язань підприємства значно зросла з 490135 тис. грн. у 2022 р. до 667368 тис. грн. у 2023 р., тобто на 36,16%.

Дану тенденцію можна вважати негативною, оскільки відбувається незначне зростання величини власного капіталу, з одночасним збільшенням величини позикового капіталу підприємства.

Вертикальний аналіз забезпечує дослідження капіталу за структурою окремих розділів і статей пасиву балансу. За допомогою цього методу досліджуються зміни в якості капіталу щодо співвідношення його елементів Наприклад, висока частка власного капіталу свідчить про низькі фінансові

ризики, але також про неповне використання підприємством свого потенціалу. Проте, якщо є можливість підвищити присутність на ринку – важливо залучати додаткові позикові кошти для інтенсифікації власної діяльності (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Вертикальний аналіз фінансових ресурсів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр.,%

Показники	2022	2023	2024	Відхилення,%	
				2023 р. до 2022 р.	2024 р. до 2023 р.
Зареєстрований (пайовий) капітал	0,59	0,50	0,47	-0,09	-0,03
Додатковий капітал	17,70	15,00	14,11	-2,50	-0,89
Резервний капітал	1,12	0,99	0,99	-0,13	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	33,27	30,04	27,04	-3,23	-3,00
1. Власний капітал - всього	52,68	46,53	42,61	-6,15	-3,92
Довгострокові забезпечення, в т.ч.	2,10	1,27	1,19	-0,83	-0,08
довгострокові забезпечення витрат персоналу	2,03	0,80	1,19	-1,23	+0,39
2. Довгострокові зобов’язання і забезпечення - всього	2,10	1,27	1,19	-0,83	-0,08
Короткострокові кредити банків	2,13	6,56	9,17	+4,43	+2,61
Поточна кредиторська заборгованість за:					
довгостроковими зобов’язаннями	0,05	0,00	0,00	-0,05	0,00
товари, роботи, послуги	39,08	42,06	43,91	+2,98	+1,85
розрахунками з бюджетом	0,13	0,08	0,09	-0,05	+0,01
розрахунками зі страхування	0,06	0,02	0,03	-0,04	+0,01
розрахунками з оплати праці	1,11	0,78	0,88	-0,33	+0,10
одержаними авансами	0,66	0,57	0,65	-0,09	-0,08
Поточні забезпечення	1,08	1,31	1,32	+0,23	+0,01
Інші поточні зобов’язання	0,91	0,82	0,15	-0,09	-0,67
3. Поточні зобов’язання і забезпечення - всього	45,22	52,20	56,20	+6,98	+4,00
Разом пасиви	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

За даними табл. 2.6, у структурі пасивів підприємства зменшилась частка власного капіталу і склала у 2024 р. 42,61%, незначно зменшилась частка довгострокових зобов’язань – з 2,10% у 2022 р. до 1,19% у 2024 р., частка

поточних зобов’язань висока і становить 45,22% у 2022 р. та 56,20% у 2024 р.

На рис. 2.5 зображено структуру фінансових ресурсів підприємства за основними складовими.

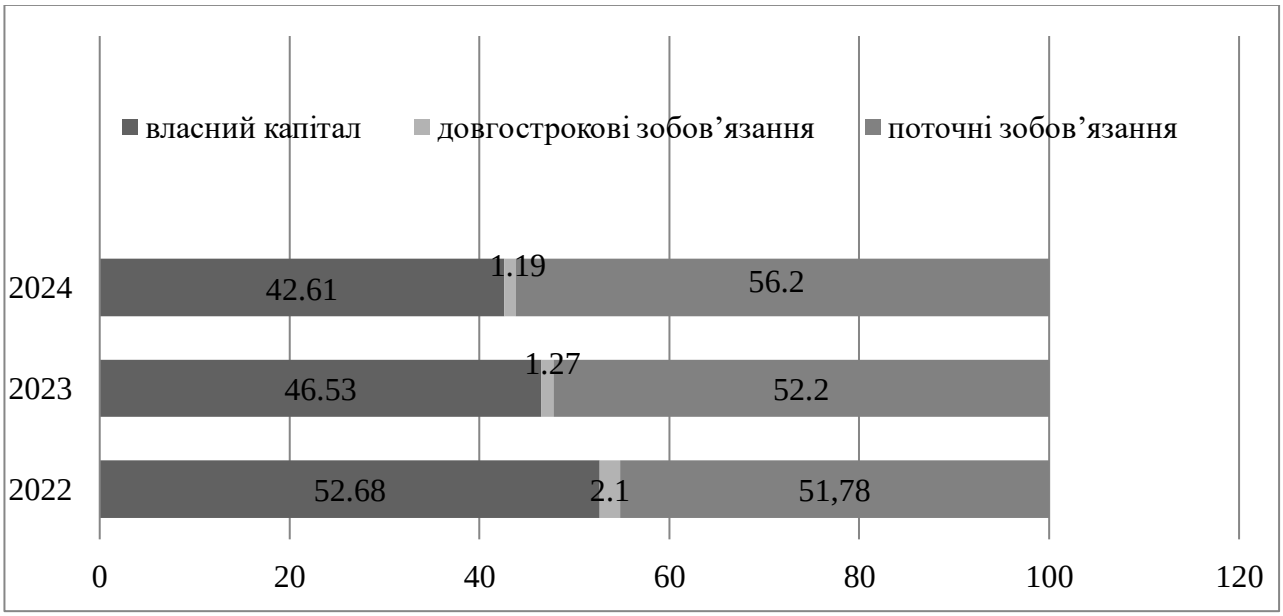

Рисунок 2.5 – Структура фінансових ресурсів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2020-2022 рр., %

Результати горизонтального та вертикального аналізу джерел формування капіталу підприємства свідчать про наявність певних негативних тенденцій у майновому стані підприємства. У структурі фінансових ресурсів питома вага власного капіталу займає 52,68% у 2022 р.; 46,53% у 2023 р. і 42,61% у 2024 р., що свідчить про поступове зниження питомої ваги власного капіталу у структурі фінансових ресурсів підприємства і про підвищення частки боргових зобов’язань.

Питома вага поточних зобов’язань підприємства значна і становить – 45,22% у 2022 р.; 52,20% у 2023 р. і 56,20% у 2024 р. Питома вага довгострокових зобов’язань у 2022 р. – 2,10%; у 2023 р. – 1,27%; у 2024 р. – 1,19%. За 2022-2024 рр. у структурі фінансових ресурсів підприємства змінилось співвідношення власного капіталу, довгострокових та поточних зобов’язань на користь збільшення поточних зобов’язань. Підвищення частки

заборгованості підприємства може свідчити про зниження фінансової стійкості підприємства та про погіршення стану розрахунків з кредиторами.

Фінансовий стан підприємства оцінюється сукупністю показників, які відображають наявність, ефективність розміщення та використання фінансових ресурсів. Такий аналіз можна здійснити за даними табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр.

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Темп зростання / зниження (індекс)	
				2023 р. до 2022 р.	2024 р. до 2023 р.
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робот, послуг), тис. грн.	1510814	1619798	1522446	1,072	0,939
2.Середній підсумок балансу, тис. грн.	1084010	1278544	1359633	1,179	1,063
Різниця в темпах зростання між 1 та 2 показниками	х	х	х	-0,107	-0,124

Дані, наведені у табл. 2.7 свідчать, що темп зростання по чистому доходу від реалізації продукції (товарів, робот, послуг) нижчий, ніж темп зростання по середньому підсумку балансу за результатами 2023 р. Це свідчить про зниження ефективності використання фінансових ресурсів порівняно з базовим періодом. Проте, у 2024 р. тенденція інша – спостерігається темп падіння по чистому доходу від реалізації продукції (товарів, робот, послуг), з одночасним темпом зростання по середньому підсумку балансу. Тобто, існує тенденція прискорення темпу зниження чистого доходу від реалізації продукції – з 1,072 у 2023 р. по відношенню до 2022 р. до 0,939 у 2024 р. по відношенню до 2023 р. і тенденція незначного зменшення темпу зростання середнього підсумку балансу – з 1,179 до 1,063 за аналогічний період, що свідчить про поступове погіршення показників ефективності використання фінансових ресурсів досліджуваного підприємства.

2.2 Аналіз фінансових показників діяльності підприємства

Основною причиною неплатоспроможності підприємств є низька забезпеченість високоліквідними активами, тобто грошовими коштами. Стійкий фінансовий стан суб'єктів господарювання можливий за умови ефективного контролю за рухом грошових коштів і поліпшення управління грошовими потоками.

Аналіз руху грошових коштів підприємства починається з вивчення динаміки надходжень, видатків і формування чистого грошового потоку. Це дає змогу розкрити і охарактеризувати тенденції розвитку обсягів господарської діяльності в цілому і за окремими об'єктами щодо доходів, витрат та фінансових результатів, а також їх збалансованості в часі.

Паралельно оцінюють динамічні зміни показників у просторі за джерелами грошових потоків. Зокрема, це можуть бути окремі постачальники, покупці, податкові платежі, витрати на соціальні потреби, види оплати праці, банківські установи, сегменти ринку, структурні підрозділи [45].

Господарські операції підприємств супроводжуються грошовими потоками, що забезпечують оцінку надходження, витрат та переміщення фінансових ресурсів і активів. Процес руху коштів відбувається у часі і просторі під час обслуговування всіх видів господарської діяльності. Від повноти і вчасності забезпечення процесів постачання, виробництва і збуту грошовими ресурсами залежить рівень ефективності господарювання. Грошові потоки підприємства характеризується сукупними доходами і витратами, що забезпечуються надходженнями і виплатами грошових коштів і відповідно позитивним та негативним їх рухом [46].

У кожному випадку грошовий потік означає фактичну величину розподілених у просторі і часі надходжень і виплат грошових коштів, що формуються в процесі діяльності господарюючих систем.

Аналіз руху грошових коштів за джерелами надходження і витрачання за елементами при прямому методі їх визначення наведено в табл. 2.8, 2.9.

Таблиця 2.8 – Аналіз руху грошових коштів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» у результаті операційної діяльності за прямим методом їх розрахунку за 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	2022	2023	2024	Відношення, %	
				2023 р. до 2022 р.	2024 р. до 2023 р.
Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Надходження від:					
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1179427	1206627	1221990	102,31	101,27
Повернення податків та зборів	100480	264662	167042	263,40	63,12
у т.ч. ПДВ	100480	264662	167042	263,40	63,12
Цільового фінансування	5370	7632	3966	142,12	51,97
Авансів від покупців і замовників	412853	430026	420525	104,16	97,79
Надходження від повернення авансів	-	-	-	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	405	1475	26	364,20	1,76
Надходження від операційної оренди	544	396	160	72,79	40,40
Інші надходження	5662	25204	821	445,14	3,26
Витрачання на оплату:					
Товарів (робіт, послуг)	1386919	1526457	1396450	110,06	91,48
Праці	187710	199713	212458	106,40	106,38
Відрахувань на соціальні заходи	49542	52642	56920	106,26	108,13
Зобов’язань з податків і зборів	58625	62728	66040	107,00	105,27
у т. ч. зобов’язань з податку на прибуток	2861	8775	1970	306,71	22,45
Зобов’язань з інших податків і зборів	55764	53953	64070	96,75	118,75
Витрачання на оплату повернення авансів	-	-	45	-	-
Інші витрачання	35966	50303	43324	139,86	86,13
Чистий рух коштів від операційної діяльності	-14021	44179	39293	х	88,94

За даними табл. 2.8 можна зробити висновок, що за період, що аналізується, відбулось значне ззростання чистого руху коштів від операційної діяльності. Цей показник у 2022 р. має від’ємне значення у розмірі 14021 тис. грн., у 2023 р. – позитивне значення 44179 тис. грн., у 2024 р. – позитивне

значення 39293 тис. грн. Якщо проаналізувати показники 2023 р. по відношенню до 2022 р., то майже за всіма показниками надходження та витрачання відбулось збільшення. Проте, показники витрачання мають менші темпи зростання порівняно з показниками надходження.

Таблиця 2.9 – Аналіз руху грошових коштів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» у результаті інвестиційної та фінансової діяльності за прямим методом їх розрахунку за 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	2022	2023	2024	Відношення, %	
				2023 р. до 2022 р.	2024 р. до 2023 р.
Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Надходження від:					
інші надходження	16647	36906	21199	221,70	57,44
Витрачання на придбання:					
необоротних активів	31896	75160	86047	235,64	114,49
інші платежі	498	1220	1117	244,98	91,56
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-15747	-39474	-65965	250,68	167,11
Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження від:					
отримання позик	107648	324173	527326	301,14	162,67
Витрачання на:					
погашення позик	59702	253011	530814	423,79	209,80
сплату заборгованості з фінансової оренди	417	-	-	-	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	47529	71162	-3488	149,72	х
Чистий рух грошових коштів за звітний період	17761	75867	-30160	427,16	х
Залишок коштів на початок року	34443	51600	133514	149,81	258,75
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	-604	6047	7558	х	124,99
Залишок коштів на кінець року	51600	133514	110912	258,75	83,07

Дані табл. 2.9 свідчать, що чистий рух коштів від інвестиційної діяльності підприємства у 2022-2024 рр. має від’ємне значення. Цей показник у 2023 р. становив 39474 тис. грн., тобто 250,68% від 2022 р. У 2022 р. збиток від інвестиційної діяльності становив 15747 тис. грн. Така тенденція пояснюється значним перевищення витрат від інвестиційної діяльності над надходження

грошових коштів. У 2024 р. чистий рух коштів від інвестиційної діяльності має від'ємне значення і дорівнює 65965 тис. грн.

Негативна тенденція спостерігається за результатами фінансової діяльності підприємства за 2022-2024 рр. Чистий рух коштів від фінансової діяльності має позитивне значення: у 2022 р. – 47529 тис. грн., у 2023 р. – 71162 тис. грн., у 2024 р. від'ємне значення 3488 тис. грн. Така тенденція пояснюється значним перевищення витрат від фінансової діяльності при обмеженості надходження грошових коштів від фінансової діяльності.

В цілому чистий рух грошових коштів має позитивне за 2022-2023 рр. і дорівнює відповідно 17761 тис. грн. та 75867 тис. грн. і негативне значення за результатами 2024 р. – 3488 тис. грн.

Залишок коштів на кінець року по роках становить: у 2022 р. – 51600 тис. грн., у 2023 р. – 133514 тис. грн., тобто 258,75% від попереднього, у 2024 р. – 110912 тис. грн., тобто 83,07% від попереднього.

На рис. 2.6 наочно зображено динаміку руху грошових коштів підприємства за 2022-2024 рр. за всіма видами діяльності.

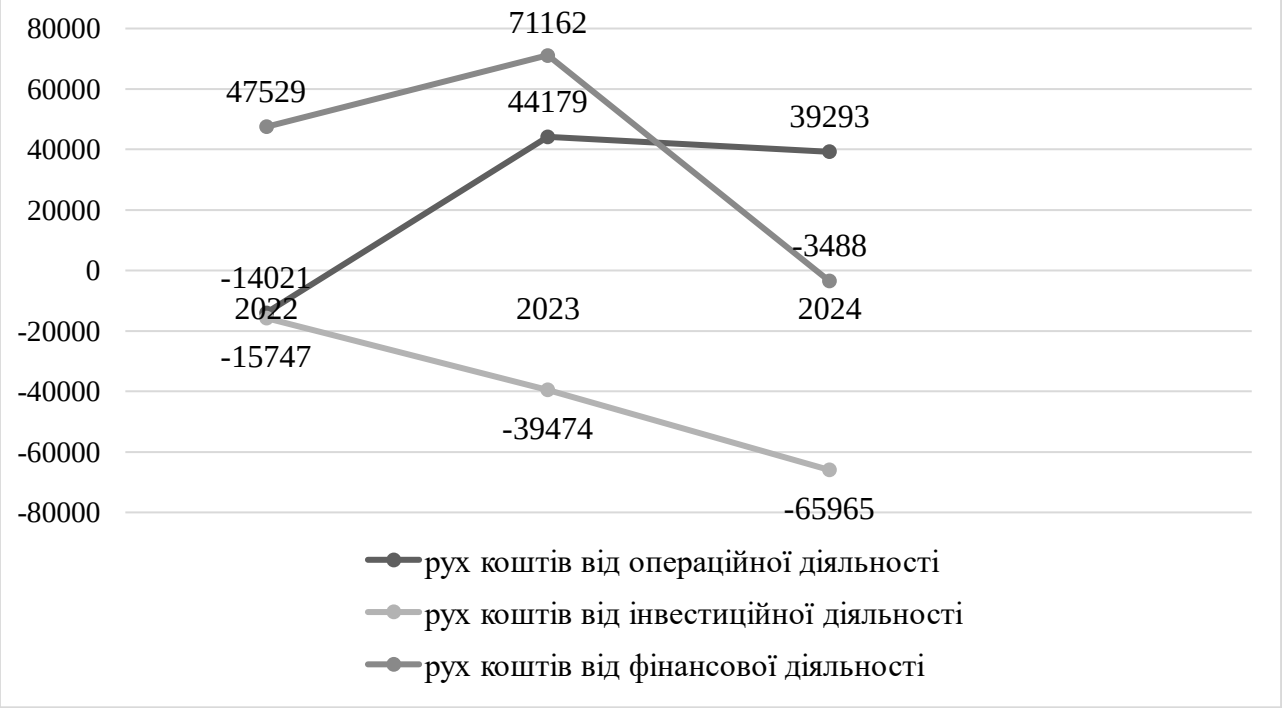

Рисунок 2.6 – Рух грошових коштів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, тис. грн.

Оцінку ефективності формування грошових потоків, насамперед, здійснюють за розрахунком чистого грошового потоку (ЧГ), який характеризується різницею між надходженням (НГ) і витрачанням (ВГ) грошових коштів у певному інтервальному періоді.

$$ЧГ = НГ – ВГ, \quad (2.3)$$

де ЧГ – чистий грошовий потік;

НГ – надходження грошей;

ВГ – витрачання грошей.

Як показує розрахунок, в залежності від співвідношення позитивного і негативного грошового потоку, величина чистого грошового потоку може бути позитивною (+ЧГ) і негативною (–ЧГ).

Позитивна величина чистого грошового потоку свідчить про наявність у підприємства вільного залишку грошових коштів, одержаних від об’єктів господарювання в окремих періодах. У протилежному випадку можна говорити про те, що поточних надходжень недостатньо для здійснення платежів, і підприємству для розрахунків необхідно використовувати залишки грошових коштів минулих періодів, користуватися позиками, або тимчасово збільшувати кредиторську заборгованість, тобто бути неплатоспроможним.

За відношенням позитивного і негативного грошових потоків визначають рівні окупності (РО) і завантаження (РЗ) грошових витрат:

$$РО = НГ/ ВГ;\ \ РЗ = ВГ/НГ;\ РО < 1 < РЗ, \quad (2.4)$$

де РО – рівень окупності грошових витрат;

РЗ – рівень завантаження грошових витрат.

Якщо рівень показника РО $\leq$ 1, грошовий потік підприємства вважається окупним, тобто формується певна величина чистого грошового потоку, а на 1 гривню грошових надходжень використовується менше однієї гривні грошових витрат.

Рівень завантаження грошових витрат повинен бути більше 1,0 і показує

скільки грошових надходжень формує кожна гривня грошових витрат.

Показники рівня доходності грошових потоків визначають за відношенням чистого грошового потоку до величини грошових надходжень (ДН) та суми грошових витрат (ДВ):

$$ДН = ЧГ/НГ; ДВ = ЧГ/ВГ, \quad (2.5)$$

де ДН – доходність грошових надходжень;

ДВ – доходність грошових витрат.

Показник доходності грошових надходжень (ДН) показує яка сума чистого грошового потоку надходить з кожною гривнею позитивного грошового потоку. Рівень доходності грошових витрат (ДВ) свідчить про чисті грошові потоки, що формує кожна гривня негативного грошового потоку підприємства [47].

Розрахунок показників грошових потоків та оцінку їх рівня наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Аналіз показників грошових потоків ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр.

Показники	2022	2023	2024	Відхилення, (+,-)	
				2023 р. від 2022 р.	2024 р. від 2023 р.
Позитивний грошовий потік (НГ), тис. грн.	1823721	2297101	2363055	+473380	+65954
Негативний грошовий потік (ВГ), тис. грн.	1805960	2221234	2393215	+415274	+171981
Чистий грошовий потік (ЧГ), тис. грн.	17761	75867	-30160	+58106	-106027
Окупність грошових витрат (РО), грн.	1,01	1,03	0,99	+0,02	-0,04
Завантаження грошових витрат (РЗ), грн.	0,99	0,97	1,01	-0,02	+0,04
Доходність (збитковість) грошових надходжень (ДН), коп.	0,01	0,03	-0,01	+0,02	-0,04
Доходність (збитковість) грошових витрат (ДВ), коп.	0,01	0,03	-0,01	+0,02	-0,04

Дані табл. 2.10 свідчать, що господарська діяльність підприємства має стрібкоподібну тенденцію до змін. У 2023 р. відбулось зростання показників на 473380 тис. грн. (позитивний грошовий потік), у порівнянні з 2022 р., а у 2024 р. – зростання на 65954 тис. грн. у порівнянні з 2023 р. Показники ефективності формування грошових потоків підприємства у динаміці свідчать про недостатню ефективність грошових надходжень і грошових витрат, внаслідок негативного показника чистого грошового потоку у 2024 р. Показник окупності грошових витрат у 2024 р. менше 1, а завантаження – більше1, тому грошовий потік підприємства не можна вважати окупним.

Фінансовий аналіз платоспроможності підприємства полягає у абсолютному і відносному порівнянні активів як платіжних засобів з фінансовими ресурсами (зобов'язаннями), за рахунок яких відбулося їх формування.

В залежності від ступеня ліквідності, тобто швидкості перетворення в грошові засоби, активи підприємства поділяються на такі групи [48]:

Перша група ($А_1$) – абсолютно ліквідні активи – грошові засоби підприємства і короткострокові фінансові вкладення (цінні папери);

Друга група ($А_2$) – швидко ліквідні активи – поточна дебіторська заборгованість;

Третя група ($А_3$) – повільно ліквідні активи – запаси і витрати, інші оборотні активи;

Четверта група ($А_4$) – умовні ліквідні активи – необоротні активи.

Для оцінки платоспроможності фінансові ресурси підприємства групуються таким чином:

Перша група ($З_1$) – поточні зобов'язання (найбільш строкові зобов'язання), які слід погасити протягом поточного місяця (кредиторська заборгованість і суми кредитів банків, терміни повернення яких наступили);

Друга група ($З_2$) – короткострокові зобов'язання з терміном погашення до одного року (суми кредитів банків, поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями, забезпечень наступних витрат і платежів та

векселів виданих, терміни повернення яких настануть у майбутньому, протягом року);

Третя група ($З_3$) – довгострокові зобов'язання з терміном погашення більше одного року (довгострокові кредити банків і позики);

Четверта група ($З_4$) – постійні зобов'язання, що формуються фінансовими ресурсами з елементів власного капіталу.

Підприємство вважається платоспроможним, якщо при порівнянні абсолютних величин його активів і фінансових ресурсів виконуються такі умови:

$$А_1 \geq З_1;\ А_2 \geq З_2;\ А_3 \geq З_3;\ А_4 \leq З_4 \qquad (2.6)$$

Якщо на підприємстві виконуються перші три умови, тобто поточні активи перевищують зовнішні зобов'язання підприємства, то обов'язково виконується й остання умова, оскільки це свідчить про наявність у підприємства власних оборотних активів, які забезпечують його фінансову стійкість. Невиконання однієї з перших трьох умов указує на те, що фактична платоспроможність відрізняється від нормативної.

Розрахунок оцінки платоспроможності підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» шляхом порівняння його активів і пасивів наведемо в табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр., тис. грн.

Активи	2022	2023	2024	Пасиви	2022	2023	2024	Платіжний надлишок (+), нестача (-)		
								2022	2023	2024
А1	61272	92557	122213	31	445456	583532	639412	-384184	-490975	-6273199
А2	298482	304833	242127	32	44679	83836	124720	+253803	+220997	+117407
А3	424426	544946	592758	33	22817	16192	16170	+401609	+528754	+576588
А4	299830	336209	402535	34	571058	594984	579331	-271228	-258775	-176796
Баланс	1084010	1278544	1359633	Баланс	1084010	1278544	1359633	0,00	0,00	0,00

Аналізуючи дані табл. 2.11, бачимо, що баланс ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» не можна вважати абсолютно ліквідним, оскільки за період, що аналізується, перше співвідношення груп активів і пасивів не відповідають умовам ліквідності. Дослідження співвідношень активів і зобов'язань свідчить про те, що підприємство повністю не виконує нормативні умови платоспроможності. При цьому недостаток платіжних засобів по одній групі компенсується їх надлишком по іншій групі лише вартісною величиною. Однак менш ліквідні платіжні засоби не можуть замінити більш ліквідні.

Зіставлення найбільш ліквідних платіжних засобів (А1, А2) з найбільш терміновими платіжними зобов'язаннями (З1, З2) дає змогу оцінити поточну платоспроможність. Порівняння платіжних засобів, що мають повільну ліквідність (А3) з довгостроковими зобов'язаннями, відображає перспективну платоспроможність.

Поряд з абсолютними показниками для оцінювання платоспроможності розраховують відносні показники (табл. 2.12).

Таблиця 2.12 – Показники ліквідності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр.

Показники	2022	2023	2024	Нормативне значення	Відхилення, (+,-)	
					2023 р. від 2022 р.	2024 р. від 2023 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,09	0,14	0,16	≥0,2-0,3	+0,05	+0,02
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,70	0,59	0,48	≥1,0	-0,11	-0,11
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,60	1,41	1,25	≥2,0	-0,19	-0,16

Показники ліквідності підприємства мають значення менше нормативного за весь період дослідження. Це означає, що підприємство не має можливості розраховуватись за своїми поточними зобов'язаннями за допомогою готівки і грошових коштів на рахунках в банку. Отже, підприємство не можна вважати платоспроможним і в найближчій перспективі може виникнути загроза банкрутства.

Одним з напрямів оцінки фінансового стану підприємства є визначення його фінансової стійкості, тобто рівня забезпеченості потреб господарської діяльності фінансовими ресурсами щодо їх наявності, розміщення і використання. Стійкість економіки підприємства залежить від результатів його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності за умови досягнення стабільного перевищення доходів над витратами, вільного маневрування грошовими коштами та економічного зростання.

Оцінку фінансової стійкості підприємства доцільно здійснювати поетапно, на основі комплексу показників (табл. 2.13).

Таблиця 2.13 – Показники фінансової стійкості ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр.

Показники	2022	2023	2024	Нормативне значення	Відхилення, (+,-)	
					2023 р. від 2022	2024 р. від 2023
Коефіцієнт автономії	0,53	0,47	0,43	>0,5	-0,06	-0,04
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,47	0,53	0,57	<0,5	+0,06	+0,04
Коефіцієнт фінансового ризику	0,89	1,15	1,35	<1,0	+0,26	+0,20
Коефіцієнт фінансової стабільності	1,12	0,87	0,74	>1,0	-0,25	-0,13
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	0,35	0,27	0,18	>0,1	-0,08	-0,09
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,47	0,43	0,31	≥0,50	-0,04	-0,12
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	0,64	0,48	0,30	≥0,50	-0,16	-0,18
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	0,16	0,36	0,69	підвищення	+0,20	+0,33
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	2,62	2,80	2,38	підвищення	+0,18	-0,42

За даними табл. 2.13, коефіцієнт автономії має значення нижче нормативного – 0,53 у 2022 р., але 0,47 у 2023 р., 0,43 – 2024 р. Коефіцієнт

концентрації залученого капіталу перевищує нормативне значення – 0,47 у 2022 р., 0,53 у 2023 р., 0,57 – у 2024 р. Отримані значення показників автономії і концентрації залученого капіталу свідчать про те, що дане підприємство має певну залежність від зовнішніх джерел фінансування, тобто не має можливості працювати на власному капіталі, і здійснює залучення позикового капіталу без ризику банкруства.

Коефіцієнт фінансового ризику означає, скільки позикових коштів припадає на одну гривню власних коштів, вкладених в активи підприємства. У 2022 р. на одну гривню власних коштів припадало 0,89 грн. позикових, у 2023 р. – 1,15 грн., у 2024 р. – 1,35 грн. Збільшення цього показника в динаміці свідчить про певне збільшення залежності підприємства від інвесторів і кредиторів, перевищення фактичного значення нормативного має викликати сумніви щодо фінансової стійкості підприємства.

Коефіцієнт фінансової стабільності, який показує співвідношення власних і залучених коштів і характеризує здатність підприємства залучати зовнішні джерела фінансування менше нормативного значення і свідчить про нестабільну діяльність підприємства.

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами має позитивне значення і вище нормативного, що свідчить про можливість у підприємства покриття оборотних активів власними джерелами.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу зменшився з 0,47 у 2022 р. до 0,31 у 2024 р. і не відповідає нормативному значенню. Тобто, у 2024 р. 31% власного капіталу було вкладено в оборотні активи. Отже, зменшується ступінь мобільності власного капіталу, підприємство не має достатньо можливостей для фінансування своєї діяльності.

Значення коефіцієнта маневреності власних оборотних коштів показує позитивну динаміку щодо забезпеченості високоліквідними оборотними активами.

Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів прагне до збільшення, що свідчить про позитивну динаміку у діяльності підприємства.

2.3 Аналіз ділової та ринкової активності підприємства

Ділова активність підприємства – це комплексна характеристика, що охоплює різні аспекти діяльності підприємства. У широкому розумінні, ділова активність означає весь спектр зусиль, спрямованих на просування підприємства на ринках продукції, праці, капіталу. Критеріми ділової активності є рівень ефективності виробничо-фінансової діяльності підприємства, стійкість економічного зростання, розширення ринків збуту продукції, ступінь виконання планів за основними показниками господарської діяльності, забезпечення заданих темпів їх зростання. Розвиток ділової активності дозволяє постійно підвищувати конкурентоспроможність підприємства (табл. 2.14).

Таблиця 2.14 – Показники ділової активності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр.

Показники	Алгоритм розрахунку	2022	2023	2024	Відхилення, (+,-)	
					2023 р. від 2022 р.	2024 р. від 2023 р.
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт оборотності активів	Чистий дохід від реалізації продукції / Активи	1,39	1,27	1,12	-0,12	-0,15
Тривалість одного обороту активів, днів	360 / Коефіцієнт оборотності активів	258	283	322	+25	+39
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Чистий дохід від реалізації продукції / Оборотні активи	1,93	1,72	1,59	-0,21	-0,13
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	360 / Коефіцієнт оборотності оборотних активів	187	209	226	+22	+17
Коефіцієнт оборотності запасів	Собівартість реалізованої продукції / Запаси	2,68	2,39	1,94	-0,29	-0,45
Тривалість одного обороту запасів, днів	360 / Коефіцієнт оборотності запасів	134	150	185	+16	+35

Продовження таблиці 2.14

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Чистий дохід від реалізації продукції / Власний капітал	2,65	2,72	2,63	+0,07	-0,09
Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	360 / Коефіцієнт оборотності власного капіталу	136	132	137	-4	+5
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід від реалізації продукції / Дебіторська заборгованість	5,06	5,31	6,71	+0,25	+1,40
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, днів	360 / Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	71	68	54	-3	-14
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Собівартість реалізованої продукції / Кредиторська заборгованість	2,56	2,33	1,84	-0,23	-0,49
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	360 / Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	141	155	196	+14	+41

Аналізуючи показники, наведені в табл. 2.14, можна стверджувати наступне. Оборотність активів достатньо висока, проте порівняно з минулими роками спостерігається її уповільнення. Відповідно відбувається збільшення тривалості обороту активів. Оборотність всіх активів головним чином залежить від оборотності поточних активів. Оборотність останніх сповільнилась, що характеризується негативно.

Сповільнення оборотності власного капіталу негативно відображається на динаміці його рентабельності. Відповідно відбулось зростання тривалості обороту власного капіталу на 5 днів у порівнянні 2024 р. з 2023 р. і зменшення на 4 дня у порівнянні 2022 р. з 2023 р.

Тривалість обороту запасів також зросла – на 16 днів у 2023 р. порівняно з 2022 р. і на 35 дня у 2024 р. порівняно з 2023 р.

Значення коефіцієнтів оборотності дебіторської заборгованості свідчить про те, що дебітори в середньому 5-7 разів в рік повертають свої борги. Що стосується оборотності кредиторської заборгованості, то термін її погашення значно збільшився і становить у 2023 р. – 155 дня, що на 14 днів більше, ніж у 2022 р. і більше на 41 днів у 2024 р. порівняно з 2023 р.

Аналіз показників оборотності свідчить про те, що рівень ділової активності підприємства має тенденцію до зниження у 2024 р. порівняно з 2022-2023 рр. Прискорення оборотності оборотних активів зменшує потребу в них, дозволяє підприємству вивільняти частину запасів і використовувати їх для додаткового випуску продукції. В результаті прискорення обороту вивільняються речові елементи оборотних засобів, менше потрібно запасів сировини, матеріалів, палива, відповідно, вивільняються і грошові кошти, раніше вкладені в ці запаси.

На рис. 2.7 зображено динаміку показників ділової активності підприємства.

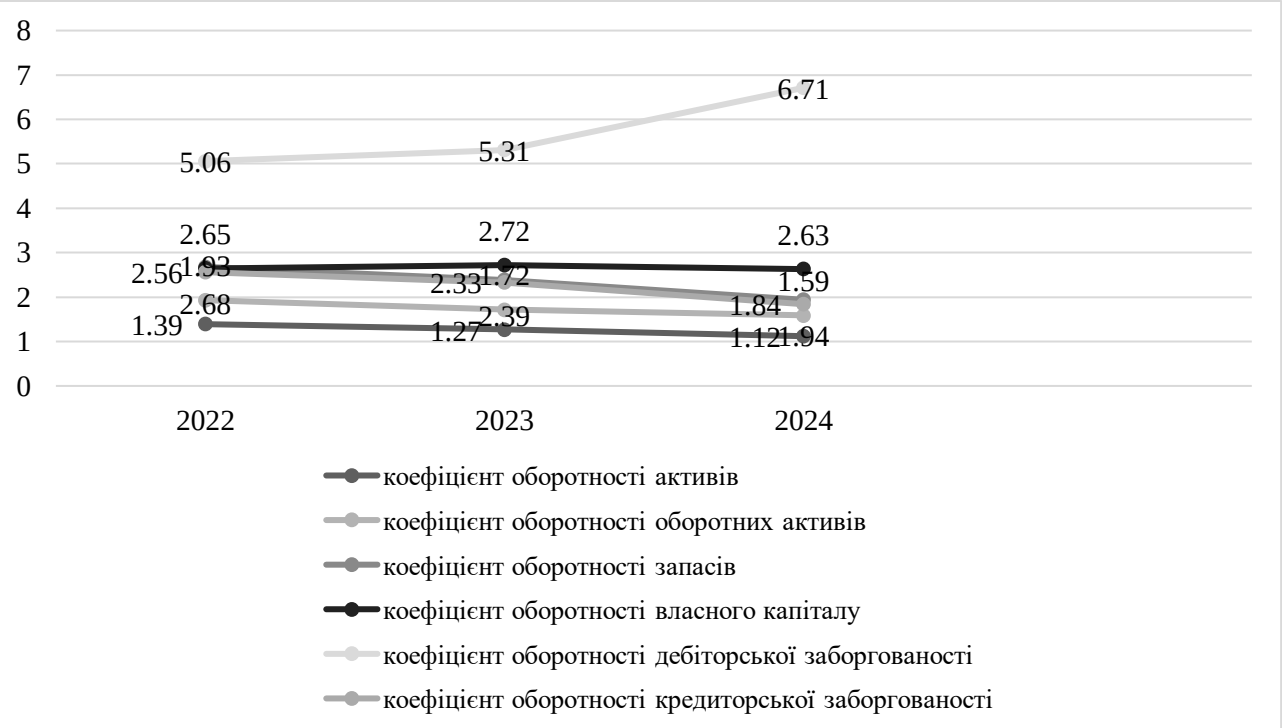

Рисунок 2.7 – Динаміка показників ділової активності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат»

Зростання ринкової активності є важливим завданням кожного суб'єкта підприємницької діяльності та його власників. Ринкова активність підприємства забезпечується надійними і стабільними прибутками для власників та нарощуванням величини власного капіталу. Аналіз, оцінка і моніторинг ринкової активності має надзвичайно актуальне значення для підприємств корпоративного типу, оскільки ці підприємства, порівняно з іншими організаційно-правовими формами, мають потенційну можливість здійснювати свою діяльність не на одному, а на декількох ринках і тим самим диверсифікувати свої доходи і прибутки [49] (табл. 2.15).

Таблиця 2.15 – Показники оцінювання ринкової активності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр.

Показники	2022	2023	2024	Відхилення (+,-)	
				2023 від 2022	2024 від 2023
Показники, що характеризують ефективність використання капіталу власників					
Зареєстрований (пайовий) капітал, тис. грн	6350	6350	6350	0,00	0,00
Додатковий капітал, тис. грн	191888	191888	191888	0,00	0,00
Резервний капітал, тис. грн	12175	12658	13455	+483	+797
Нерозподілений прибуток, тис. грн	360645	384088	367638	+23443	-16450
Рентабельність зареєстрованого (пайового) капіталу, %	375,56	196,71	-347,32	-178,85	-544,03
Вартість коштів зареєстрованого (пайового) капіталу (балансової вартості акцій), грн	89,93	93,70	91,23	+3,77	-2,47
Прибуток, тис. грн	23848	12491	-22055	-11357	-34546
Рентабельність власного капіталу, %	4,18	2,09	-3,81	-2,09	-5,90
Показники, що відображають положення підприємства на фондовому ринку					
Номінальна вартість однієї акції, грн	0,05	0,05	0,05	0,00	0,00
Балансова вартість однієї акції, грн	4,49	4,68	4,56	+0,19	-0,12
Чистий фінансовий результат, який припадає на одну акцію, грн	0,031	0,098	-0,174	+0,067	-0,272

Аналіз даних табл. 2.15 свідчить, що величина пайового та додаткового капіталів досліджуваного підприємства за період 2022-2024 рр. залишилась незмінною. Проте, дещо збільшилась величина резервного капіталу – з 12175 титс. грн у 2022 р. до 13455 тис. грн у 2024 р.

Величина нерозподіленого прибутку підприємства зросла з 360345 тис. грн. у 2022 р. до 367638 тис. грн. у 2024 р.

В результаті того, що підприємство протягом 2022-2023 рр. отримувало прибуток, який поступово зменшувався, рентабельність зареєстрованого та власного капіталу має тенденцію до зменшення – з 375,56% у 2022 р. до 196,71% у 2024 р. та 4,18% і 2,09% відповідно. Оскільки у 2024 р., за результатами діяльності, підприємство отримало збитки, відповідно, збитковість зареєстрованого капіталу становила 347,32%, власного капіталу – 3,81%.

Номінальна вартість однієї акції залишилась незмінною протягом досліджуваного періоду і складає 0,05 грн., балансова вартість однієї акції підприємства має тенденцію до зменшення і становить 4,49 грн. у 2022 р., 4,68 грн. у 2023 р., 4,56 грн. у 2024 р. відповідно.

Основним критерієм успішної роботи підприємства є його прибутковість. Підприємство зобов’язано одержувати такі доходи, які не тільки покривають витрати, але й у достатній мірі їх перевищують (табл. 2.16).

За даними табл. 2.16 підприємство ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» формує доходи від всіх видів діяльності. Так, у 2023 р. цей показник склав 1672315 тис. грн., що на 94978 тис. грн. більше 2022 р., у 2024 р. на 202094 тис. грн. менше 2023 р. Доходи від операційної діяльності мають тенденцію до збільшення у 2023 р. порівняно з 2022 р. і до зменшення у 2024 р. порівняно з 2023 р. У 2023 р. цей показник склав 1656805 тис. грн., що на 83315 тис. грн. більше 2022 р., у 2024 р. – 1565892 тис. грн, що на 90913 тис. грн. менше показника 2023 р. Доходи від фінансової діяльності підприємство має у розмірі 3847 тис. грн у 2022 р., 3701 тис. грн. у 2023 р., 4329 тис. грн. у 2024 р.

Доходи від інвестиційної діяльності підприємство отримало тільки у 2023 р. у розмірі 11809 тис. грн.

Таблиця 2.16 – Аналіз складу та динаміки доходів ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр., тис. грн

Вид доходів	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-)	
				2023 від 2022	2024 від 2023
Доходи від основної операційної діяльності (реалізації продукції, товарів, робіт, послуг)	1510814	1619798	1522446	+108984	-97352
Доходи від іншої операційної діяльності	62676	37007	43446	-25669	+6439
Доходи від операційної діяльності - разом	1573490	1656805	1565892	+83315	-90913
Доходи від фінансової діяльності (дохід від участі в капіталі, інші фінансові доходи)	3847	3701	4329	-146	+628
Доходи від інвестиційної діяльності	0	11809	0	+11809	-11809
Всього доходів	1577337	1672315	1570221	+94978	-102094

Дану динаміку більш наочно ілюструє рис. 2.8.

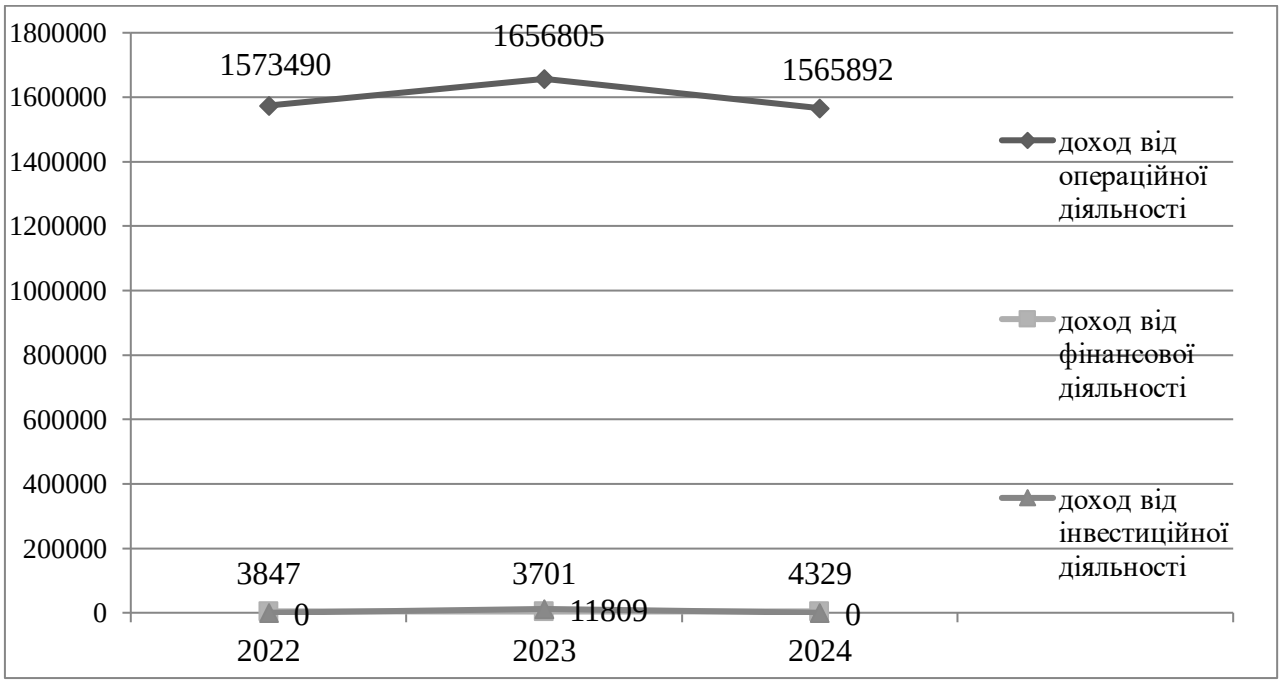

Рисунок 2.8 – Динаміка доходів

ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат», тис. грн.

У процесі своєї виробничої діяльності підприємство проводить безліч фінансово-господарських операцій і постійно несе витрати, пов'язані з їх проведенням. Одні групи витрат безпосередньо пов'язані зі здійсненням конкретної операції (із конкретним об'єктом витрат), інші – мають загальний характер і необхідні для забезпечення функціонування підприємства в цілому.

За економічною сутністю витрати є грошовим вираженням витрачених за певний період чинників виробництва, необхідних для здійснення підприємництвом своєї виробничої і реалізаційної діяльності, тобто витрат різних ресурсів (праці, сировини, матеріалів, основних засобів, фінансових ресурсів) у процесі виробництва, обігу і розподілу продукції, також до витрат варто відносити втрачені економічні вигоди, пов'язані з упущеною можливістю найоптимальнішого застосування своїх ресурсів.

Усі витрати – і матеріальні, і трудові, і фінансові – підприємство здійснює для забезпечення своєї виробничої діяльності (табл. 2.17).

Таблиця 2.17 – Аналіз складу та структури витрат ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» у динаміці

Елементи витрат	2022		2023		2024		Темп приросту (зниження), %	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	2023/2022	2024/2023
Собівартість реалізованої продукції	1115009	72,05	1295489	78,38	1138918	71,50	+16,19	-12,09
Адміністративні витрати	89082	5,76	131138	7,93	158766	9,97	+47,21	+21,07
Витрати на збут	172039	11,12	135527	8,20	171563	10,76	-21,22	+26,59
Інші операційні витрати	156058	10,08	64210	3,89	107461	6,75	-58,86	+67,36
Операційні витрати - всього	1532188	99,01	1626364	98,40	1576708	98,98	+6,15	-3,05
Витрати від фінансової діяльності	14439	0,93	21622	1,31	16196	1,02	+49,75	-25,09
Витрати від інвестиційної діяльності	845	0,06	4829	0,29	1	0,00	+471,48	-99,98
Всього	1547472	100,0	1652815	100,0	1592905	100,0	+6,81	-3,62

За даними табл. 2.17, у 2023 р. порівняно з попереднім роком збільшилась величина всіх видів витрат, за винятком витрат на збут та інших операційних витрат. Цей показник має тенденцію до зниження: у 2023 р. порівняно з 2022 р. зниження склало 21,22%, та 58,86% відповідно. Найбільший темп зростання має показник витрат від інвестиційної діяльності – 471,48%. У 2024 р. порівняно з 2023 р. відбувається зниження більшості складових витрат підприємства, за винятком адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. Зростання склало 21,07%, 26,59%, 67,36% відповідно.

Загальна величина витрат склала у 2023 р. 1652815 тис. грн., що на 6,81% більше 2022 р. (1547472 тис. грн.), у 2024 р. на 3,62% менше 2023 р. (1592905 тис. грн.).

Структуру витрат підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» більш наочно ілюструє рис. 2.9.

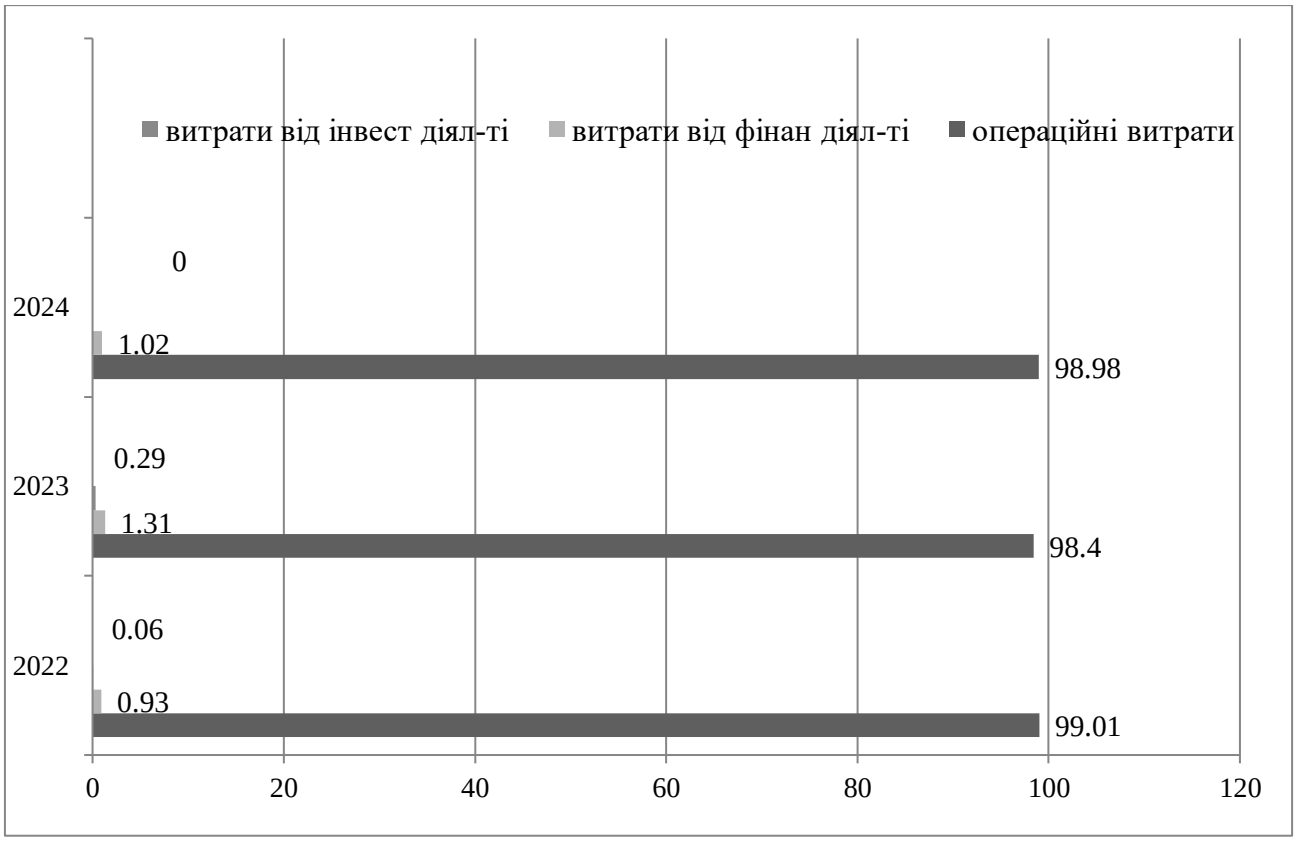

Рисунок 2.9 – Структура витрат ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр., %

У структурі операційних витрат підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» переважає собівартість реалізованої продукції, питома вага якої у 2022 р. складає 72,05%, у 2023 р. – 78,38%, у 2024 р. – 71,50%; найменшу питому вагу займають адміністративні витрати – 5,76%, 7,93%, 9,97% відповідно по роках та інші операційні витрати – 10,08%, 3,89%, 6,75% відповідно.

Загалом питома вага операційних витрат в структурі витрат підприємства складає у 2022 р. – 72,05%, у 2023 р. – 78,38%, у 2024 р. – 71,50%.

Питома вага витрат від фінансової діяльності складає у 2022 р. 0,93%, у 2023 р. – 1,31%, у 2024 р. – 1,02%.

Ділова активність підприємства при формуванні витрат визначається їх рівнем на створення 1 грн. чистого доходу який характеризує окупність використаних ресурсів. Розраховують його за відношенням загальної суми операційних витрат на створення, управління і збут об’єктів діяльності підприємства до їх вартості в діючих цінах реалізації (табл. 2.18).

Таблиця 2.18 – Рівень операційних витрат на створення 1 грн. чистого доходу за обсягами товарних об’єктів діяльності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр., грн.

Елементи витрат	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення (+,-)	
	грн.	%	грн.	%	грн.	%	2023 р від 2022 р.	2024 р від 2023 р.
Матеріальні витрати	0,59	57,28	0,63	63,00	0,57	55,34	+0,04	-0,06
Витрати на оплату праці	0,15	14,56	0,15	15,00	0,17	16,50	0,00	+0,02
Відрахування на соціальні заходи	0,04	3,88	0,04	4,00	0,04	3,88	0,00	0,00
Амортизація	0,01	0,97	0,02	2,00	0,03	2,91	+0,01	+0,01
Інші операційні витрати	0,24	23,31	0,16	16,00	0,22	21,37	-0,08	+0,06
Всього	1,03	100,00	1,00	100,00	1,03	100,00	-0,03	+0,03

Із табл. 2.18 видно, що підприємство ПрАТ «Запорізький абразивний

комбінат» має негативну тенденцію до збільшення витратомісткості чистого доходу. Рівень операційних витрат на створення 1 грн. чистого доходу становить у 2022 р. 1,03 грн.; у 2023 р. – 1,00 грн.; у 2024 р. – 1,03 грн. В розрахунку на 1 грн. чистого доходу матеріальні витрати знизились на 0,06 грн., витрати на оплату праці зросли на 0,02 грн. Дещо змінилася структура витрат: збільшилась питома вага витрат на амортизацію – з 0,97% у 2022 р. до 2,91% у 2024 р., а частка інших операційних витрат зменшилась – з 23,31% у 2022 р. до 21,37% у 2024 р.

На рис. 2.10 наочно зображено зміни у структурі операційних витрат на створення 1 грн. чистого доходу за обсягами товарних об'єктів діяльності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат».

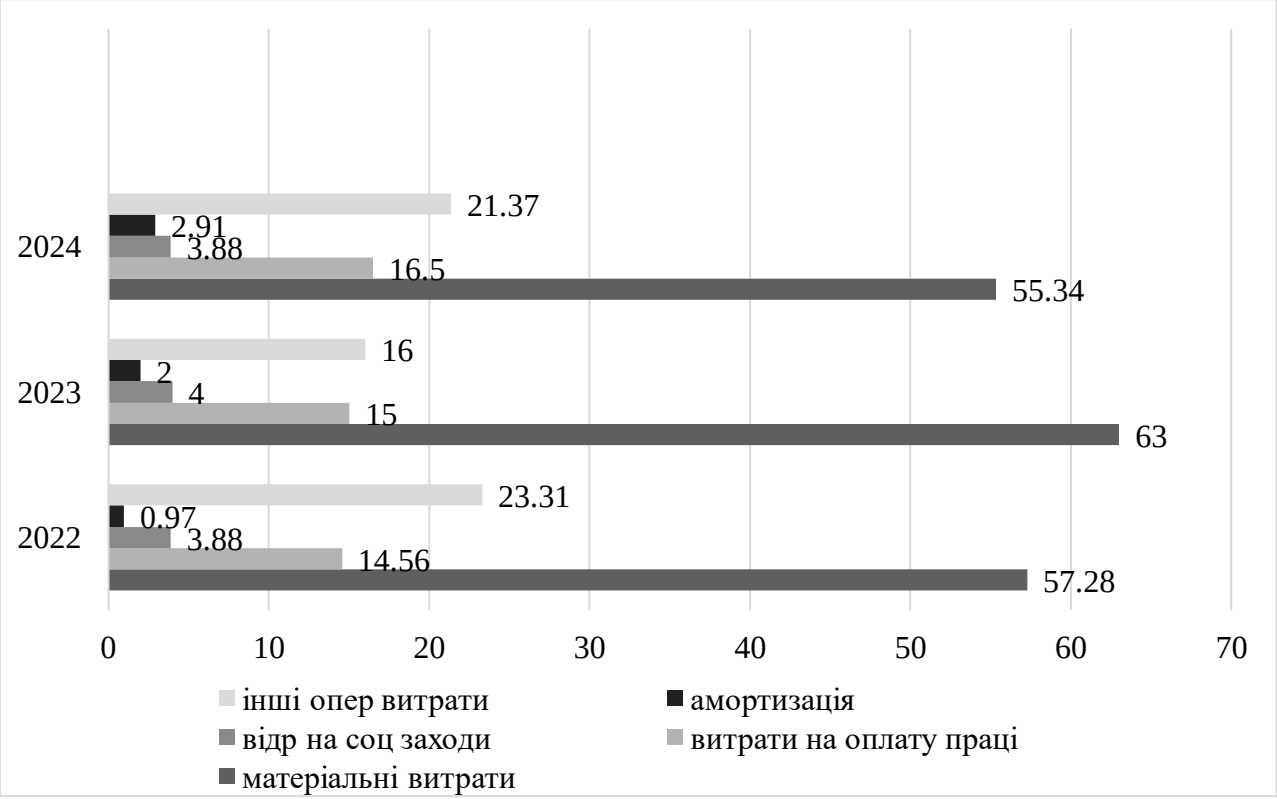

Рисунок 2.10 – Структура операційних витрат на створення 1 грн чистого доходу за обсягами товарних об'єктів діяльності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр., %

Основним критерієм успішної роботи господарюючого суб'єкта є його прибутковість. Прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення матеріально-технічної бази, забезпечення всіх форм фінансування та джерелом доходів. Для оцінки ефективності господарської діяльності використовують показники рентабельності – прибутковості чи дохідності капіталу, ресурсів, продукції. Більш детальна інформація щодо показників рентабельності діяльності підприємства наведена у табл. 2.19.

Таблиця 2.19 – Аналіз основних показників рентабельності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр., %

Показники	Алгоритм	2022	2023	2024	Відхилення (+,-)	
					2023 р від 2022 р.	2024 р від 2023 р.
Рентабельність продукції	Валовий прибуток / Собівартість продукції	32,65	25,03	33,67	-7,62	+8,64
Рентабельність продажу	Чистий прибуток / Чистий дохід від реалізації	0,26	0,74	-1,45	+0,48	-2,19
Рентабельність активів підприємства	Чистий прибуток / Середньорічна вартість активів	0,36	0,94	-1,62	+0,58	-2,56
Рентабельність матеріальних активів	Чистий прибуток / Матеріальні активи	0,65	1,68	-2,52	+1,03	-4,20
Рентабельність фондів	Чистий прибуток / Основні засоби+Виробничі запаси	0,66	1,70	-2,53	+1,04	-4,23
Рентабельність основних засобів	Чистий прибуток / Основні засоби	2,32	6,15	-7,68	+3,83	-13,83
Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Власний капітал	0,69	2,09	-3,81	+1,40	-5,90
Рентабельність операційної діяльності	Прибуток від операційної діяльності / Витрати операційної діяльності	2,61	1,87	-0,69	-0,74	-2,56

На рис. 2.11 зображено у динаміці зміни показників рентабельності продукції, власного капіталу та операційної діяльності.

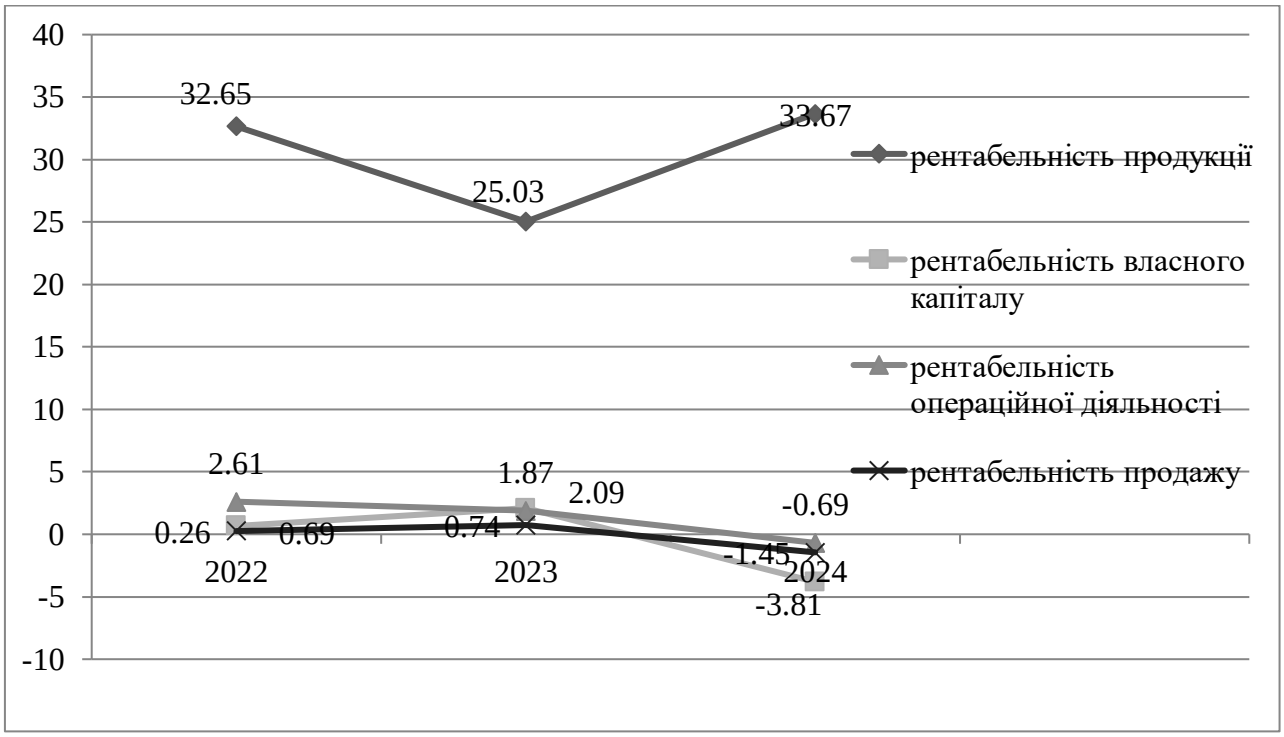

Рисунок 2.11 – Динаміка показників рентабельності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат»,%

Дані табл. 2.19 та рис. 2.11 свідчать, що у 2022-2023 рр. відбулось збільшення показників рентабельності підприємства, але, внаслідок погіршення результатів фінансової діяльності у 2024 р., спостерігається зменшення показників рентабельності, які мають від'ємне значення, крім показника рентабельності продукції. Отже, можна стверджувати про наявність негативної тенденції у розвитку підприємства.

Дані свідчать, що підприємство демонструє позитивну рентабельність за результатами діяльності у 2022-2023 р., оскільки у підприємства показник чистого прибутку мав позитивне значення і підприємство отримало прибутковість за всіма основними показниками. Слід відзначити, що показники рентабельності підприємства у 2023 р. порівняно з 2022 р. мають тенденцію до збільшення.

Висновки до розділу 2

У даному розділі здійснено аналіз результатів господарської діяльності підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат». У процесі аналізу фінансово-економічного стану підприємства було всебічно розглянуто основні аспекти його виробничо-господарської діяльності. Зокрема, здійснено оцінку динаміки ключових показників, що дозволяє простежити зміни в обсягах виробництва, доходах, витратах і прибутках підприємства протягом звітного періоду.

Проведено горизонтальний аналіз активів і джерел фінансування, що дало змогу визначити тенденції змін за окремими статтями балансу у часі, а також вертикальний аналіз, який показав структуру активів і пасивів та їхню частку у загальному обсязі.

Аналіз проведений на основі фінансової звітності підприємства за 2022-2024 роки. У процесі аналізу показники порівнювалися з нормативними значеннями та значеннями попередніх років, за результатами якого визначалося наскільки ефективно підприємство здійснює господарську діяльність та використовує власні можливості.

Проведений аналіз результатів господарської діяльності підприємства дозволяє виділити наступне:

– дані свідчать про стрибкоподібні зміни показників чистого доходу від реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції; так, у 2023 р. порівняно з 2022 р. – збільшення на 7,21%, у 2024 р. порівняно з 2023 р. – зменшення на 6,01%; собівартість продукції змінюється синхронно зі змінами доходу від реалізації продукції відповідно зросла на 16,19% у 2023 р. порівняно з 2022 р. та знизилась на 12,09% у 2024 р. порівняно з 2023 р. Показники валового прибутку зменшились у 2023 р. порівняно з 2022 р. на 18,06%; у 2024 р. порівняно з 2023 р. відбулось зростання на 18,26%. Інші операційні доходи суттєво зменшились у 2023 р. порівняно з 2022 рр. – на 40,96%; у 2024 р. порівняно з 2023 р. відбулось зростання цього показника на 17,40%. За цей

період адміністративні витрати значно зросли (на 47,21%), витрати на збут зменшились на 21,22% та інші операційні витрати знизились на 58,86% у 2023 р. порівняно з 2022 р., але у 2024 р. порівняно з 2023 р. адміністративні витрати збільшились на 21,07%, витрати за збут зросли на 26,59%, інші операційні витрати зросли на 67,36%. Як наслідок, фінансовий результат від операційної діяльності підприємства за 2022-2023 рр – прибуток, який у 2022 р. склав 41302 тис. грн., у 2023 р. – 30441 тис. грн., що на 26,30% менше, ніж у попередньому році; у 2024 р. – збиток становив 10816 тис. грн. Фінансовим результатом діяльності підприємства до оподаткування є прибуток, значення якого у 2023 р. значно нижче значення 2022 р. – на 34,71%, у 2024 р. відбулось падіння цього показника порівняно з 2022-2023 рр. до збитку у розмірі 22684 тис. грн. Загальним результатом діяльності підприємства за 2022-2023 рр. є прибуток, який зменшився на 47,62% у 2023 р. порівняно з 2022 р., це відбулось внаслідок значного перевищення доходів над витратами підприємства; але у 2024 р. підприємство отримало збиток у розмірі 22055 тис. грн.;

– аналіз динаміки необоротних та оборотних активів підприємства ілюструє тенденцію до поступового збільшення вартості оборотних активів (з 784180 тис. грн. у 2022 р. до 942335 тис. грн. у 2023 і 957098 тис. грн. у 2024 р.), що є позитивною тенденцією і поступове збільшення вартості необоротних активів, яке за темпами зростання не перевершує темпи зростання оборотних активів (з 299830 тис. грн. у 2022 р. до 336209 тис. грн. у 2023 р. та до 402535 тис. грн. у 2024 р.), що свідчить про значні можливості створення матеріальних умов для розширення основної діяльності підприємства;

– частка необоротних активів за досліджуваний період суттєво не змінилась (зменшилась на 1,36% у 2023 р. порівняно з 2022 р. і збільшилась на 3,31% у 2024 р. порівняно з 2023 р.); частка оборотних активів у 2022 р. склала 72,34%; у 2023 р. – 73,60%; у 2024 р. – 70,39%, тобто спостерігається незначне зменшення;

– у структурі необоротних активів найбільшу питому вагу займають основні засоби (15,66% у 2022 р.; 15,88% у 2023 р.; 21,12% у 2023 р.);

найменшу – нематеріальні активи (0,41% у 2022 р. і 0,22% у 2023 р., 0,13% у 2024 р.);

– у структурі оборотних активів найбільшу питому вагу займають запаси (39,14% у 2022 р.; 42,27% у 2023 р.; 43,16% у 2024 р.) та дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (13,30%; 8,50%; 7,41% відповідно по роках), найменшу – інші оборотні активи.

– результати горизонтального та вертикального аналізу джерел формування капіталу підприємства свідчать про наявність певних негативних тенденцій у майновому стані підприємства. У структурі фінансових ресурсів питома вага власного капіталу займає 52,68% у 2022 р.; 46,53% у 2023 р. і 42,61% у 2024 р., що свідчить про поступове зниження питомої ваги власного капіталу у структурі фінансових ресурсів підприємства і про підвищення частки боргових зобов'язань;

– питома вага поточних зобов'язань підприємства значна і становить – 45,22% у 2022 р.; 52,20% у 2023 р. і 56,20% у 2024 р. Питома вага довгострокових зобов'язань у 2022 р. – 2,10%; у 2023 р. – 1,27%; у 2024 р. – 1,19%. За 2022-2024 рр. у структурі фінансових ресурсів підприємства змінилось співвідношення власного капіталу, довгострокових та поточних зобов'язань на користь збільшення поточних зобов'язань. Підвищення частки заборгованості підприємства може свідчити про зниження фінансової стійкості підприємства та про погіршення стану розрахунків з кредиторами;

– за період, що аналізується, відбулось значне зростання показника, що характеризує чистий рух коштів від операційної діяльності. Цей показник у 2022 р. має від'ємне значення у розмірі 14021 тис. грн., у 2023 р. – позитивне значення 44179 тис. грн., у 2024 р. – позитивне значення 39293 тис. грн. Якщо проаналізувати показники 2023 р. по відношенню до 2022 р., то майже за всіма показниками надходження та витрачання відбулось збільшення. Проте, показники витрачання мають менші темпи зростання порівняно з показниками надходження. Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності підприємства у 2022-2024 рр. має від'ємне значення. Цей показник у 2023 р. становив 39474

тис. грн., тобто 250,68% від 2022 р. У 2022 р. збиток від інвестиційної діяльності становив 15747 тис. грн. Така тенденція пояснюється значним перевищення витрат від інвестиційної діяльності над надходження грошових коштів. У 2024 р. чистий рух коштів від інвестиційної діяльності має від'ємне значення і дорівнює 65965 тис. грн. Негативна тенденція спостерігається за результатами фінансової діяльності підприємства за 2022-2024 рр. Чистий рух коштів від фінансової діяльності має позитивне значення: у 2022 р. – 47529 тис. грн., у 2023 р. – 71162 тис. грн., у 2024 р. від'ємне значення 3488 тис. грн. Така тенденція пояснюється значним перевищення витрат від фінансової діяльності при обмеженості надходження грошових коштів від фінансової діяльності. Залишок коштів на кінець року по роках становить: у 2022 р. – 51600 тис. грн., у 2023 р. – 133514 тис. грн., тобто 258,75% від попереднього, у 2024 р. – 110912 тис. грн., тобто 83,07% від попереднього;

– коефіцієнт автономії має значення нижче нормативного – 0,53 у 2022 р., але 0,47 у 2023 р., 0,43 – 2024 р. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу перевищує нормативне значення – 0,47 у 2022 р., 0,53 у 2023 р., 0,57 – у 2024 р. Отримані значення показників автономії і концентрації залученого капіталу свідчать про те, що дане підприємство має певну залежність від зовнішніх джерел фінансування, тобто не має можливості працювати на власному капіталі, і здійснює залучення позикового капіталу;

– коефіцієнт фінансового ризику означає, скільки позикових коштів припадає на одну гривню власних коштів, вкладених в активи підприємства. У 2022 р. на одну гривню власних коштів припадало 0,89 грн. позикових, у 2023 р. – 1,15 грн., у 2024 р. – 1,35 грн. Збільшення цього показника в динаміці свідчить про певне збільшення залежності підприємства від інвесторів і кредиторів, перевищення фактичного значення нормативного має викликати сумніви щодо фінансової стійкості підприємства;

– коефіцієнт фінансової стабільності, який показує співвідношення власних і залучених коштів і характеризує здатність підприємства залучати зовнішні джерела фінансування менше нормативного значення і свідчить про

нестабільну діяльність підприємства;

– коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами має позитивне значення і вище нормативного, що свідчить про можливість у підприємства покриття оборотних активів власними джерелами;

– коефіцієнт маневреності власного капіталу зменшився з 0,47 у 2022 р. до 0,31 у 2024 р. і не відповідає нормативному значенню. Тобто, у 2024 р. 31% власного капіталу було вкладено в оборотні активи. Отже, зменшується ступінь мобільності власного капіталу, підприємство не має достатньо можливостей для фінансування своєї діяльності. Значення коефіцієнта маневреності власних оборотних коштів показує позитивну динаміку щодо забезпеченості високоліквідними оборотними активами. Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів прагне до збільшення, що свідчить про позитивну динаміку у діяльності підприємства;

– аналіз показників оборотності свідчить про те, що рівень ділової активності підприємства має тенденцію до зниження у 2024 р. порівняно з 2022-2023 рр.;

– підприємство ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» формує доходи від всіх видів діяльності. Так, у 2023 р. цей показник склав 1672315 тис. грн., що на 94978 тис. грн. більше 2022 р., у 2024 р. на 202094 тис. грн. менше 2023 р. Доходи від операційної діяльності мають тенденцію до збільшення у 2023 р. порівняно з 2022 р. і до зменшення у 2024 р. порівняно з 2023 р. У 2023 р. цей показник склав 1656805 тис. грн., що на 83315 тис. грн. більше 2022 р., у 2024 р. – 1565892 тис. грн, що на 90913 тис. грн. менше показника 2023 р. Доходи від фінансової діяльності підприємство має у розмірі 3847 тис. грн у 2022 р., 3701 тис. грн. у 2023 р., 4329 тис. грн. у 2024 р. Доходи від інвестиційної діяльності підприємство отримало тільки у 2023 р. у розмірі 11809 тис. грн.;

– у 2023 р. порівняно з попереднім роком збільшилась величина всіх видів витрат, за винятком витрат на збут та інших операційних витрат. Цей показник має тенденцію до зниження: у 2023 р. порівняно з 2022 р. зниження

склало 21,22%, та 58,86% відповідно. Найбільший темп зростання має показник витрат від інвестиційної діяльності – 471,48%. У 2024 р. порівняно з 2023 р. відбувається зниження більшості складових витрат підприємства, за винятком адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. Зростання склало 21,07%, 26,59%, 67,36% відповідно. Загальна величина витрат склала у 2023 р. 1652815 тис. грн., що на 6,81% більше 2022 р. (1547472 тис. грн.), у 2024 р. на 3,62% менше 2023 р. (1592905 тис. грн.);

– у структурі операційних витрат підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» переважає собівартість реалізованої продукції, питома вага якої у 2022 р. складає 72,05%, у 2023 р. – 78,38%, у 2024 р. – 71,50%; найменшу питому вагу займають адміністративні витрати – 5,76%, 7,93%, 9,97% відповідно по роках та інші операційні витрати – 10,08%, 3,89%, 6,75% відповідно. Загалом, питома вага операційних витрат в структурі витрат підприємства складає у 2022 р. – 72,05%, у 2023 р. – 78,38%, у 2024 р. – 71,50%;

– рівень операційних витрат на створення 1 грн. чистого доходу становить у 2022 р. 1,03 грн.; у 2023 р. – 1,00 грн.; у 2024 р. – 1,03 грн. В розрахунку на 1 грн. чистого доходу матеріальні витрати знизились на 0,06 грн., витрати на оплату праці зросли на 0,02 грн. Дещо змінилася структура витрат: збільшилась питома вага витрат на амортизацію – з 0,97% у 2022 р. до 2,91% у 2024 р., а частка інших операційних витрат зменшилась – з 23,31% у 2022 р. до 21,37% у 2024 р.;

– у 2022-2023 рр. відбулось збільшення показників рентабельності підприємства, але, внаслідок погіршення результатів фінансової діяльності у 2024 р., спостерігається зменшення показників рентабельності, які мають від’ємне значення, крім показника рентабельності продукції. Отже, можна стверджувати про наявність негативної тенденції у розвитку підприємства.

3 ЗАХОДИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРАТ «ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ»

3.1 Напрями підвищення прибутковості діяльності підприємства

Для підвищення рівня прибутковості підприємства можна реалізовувати заходи в наступному порядку [50]:

– організаційні (цей напрям передбачає вдосконалення структури підприємства як у виробничому, так і в управлінському аспекті);

– техніко-технологічні (ця група заходів спрямована на модернізацію виробництва та підвищення якості продукції);

– економічні важелі і стимули (ця група заходів спрямована на стимулювання ефективності використання ресурсів і мотивацію персоналу).

Резерв є кількісної величиною. Резерви виявляються на стадіях планування, виробництва і реалізації. Резерви збільшення прибутку можна розділити на дві групи – тактичні і стратегічні (рис. 3.1).

Рисунок 3.1 – Резерви підвищення прибутку підприємства [50]

Максимізація прибутку і прибутковості підприємства можуть бути досягнуті при певних умовах. Докладніший аналіз умов максимізації прибутку та прибутковості підприємства наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Умови максимізації прибутку та прибутковості підприємства [50]

Напрям	Сутність	Вимоги до реалізації
1. Кількісні умови		
Збільшення обсягів випуску та реалізації продукції	Збільшення обсягів реалізації призведе до збільшення прибутку через зменшення частки постійних витрат на одиницю продукції	Збільшення обсягів виробництва та реалізації за рахунок кращого використання основних засобів, трудових ресурсів, матеріалів та сировини
Зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції	Зі зменшенням витрат на виробництво та реалізацію продукції, розмір прибутку зростає. Важливою умовою ефективного функціонування підприємства є максимальна мобілізація резервів собівартості продукції	Зниження собівартості завдяки більш ефективному використанню ресурсів, підвищенню технічного рівня виробництва та покращенню організації виробництва та праці
Впровадження економічно обґрунтованих норм	Економічно і технічно обґрунтовані норми й стандарти та їх своєчасний перегляд ведуть до зниження виробничих витрат	Розробка норм і стандартів запасів сировини, матеріалів, готової продукції та інших оборотних коштів
Цінова політика підприємства	Необхідно застосовувати правильну цінову політику, тому що іноді підвищення ціни призводить до певного зниження обсягу продажу, але постійне проведення політики низьких цін може привести до негативної ситуації підприємства	Розробка цінової стратегії, ціноутворення, має визначатися з урахуванням кон'юнктури ринку відповідних товарів і змін, які відбуваються, використання акцій, оптові знижки, знижки для постійних клієнтів тощо
2. Якісні умови		
Підвищення якості продукці	Поліпшення якості продукту значно знижує витрати на виправлення помилок і втрат від дефектних продуктів, які неможливо відремонтувати	Контроль якості продукції, мотивація і додаткові стимули для персоналу по скороченню кількості бракованої продукції
Підвищення продуктивності праці	З ростом продуктивності праці витрати на робочу силу на одиницю продукції зменшуються, і, отже, частка заробітної плати в структурі витрат зменшується	Активно мотивувати співробітників і надавати різні стимули для більш ефективної роботи
Маркетингова кампанія	Ефективна маркетингова організація може значно збільшити обсяг продажів продукції і вплинути на прибутковість підприємства	Розробити ефективну маркетингову стратегію, спрямовану на пошук вашого споживчого продукту і вашого сегменту ринку

Пошук резервів для збільшення прибутку слід проводити в три етапи:

– аналітичний етап – прояв і кількісна оцінка резервів;

– організаційний етап – розробка комплексу організаційних, інженерно-технічних, соціально-економічних заходів щодо забезпечення використання виявлених резервів;

– функціональний етап – практична реалізація заходів та моніторинг виконання [51].

Важливу роль у збільшенні прибутку підприємства відіграє маркетинг. Світова практика показує, що без належного маркетингового забезпечення навіть високоякісні нові товари можуть залишатися непоміченими споживачами та не приносити очікуваного прибутку. Тому у сучасних умовах ринкової економіки підприємствам слід приділяти особливу увагу маркетинговій стратегії, яка включає аналіз ринку, визначення цільових сегментів споживачів, просування продукції та побудову позитивного іміджу бренду.

Для того, щоб збільшити обсяг отриманого прибутку, підприємствам необхідно встановити чітку та обґрунтовану цінову стратегію. Ціни на продукцію повинні враховувати декілька важливих факторів:

– суспільно необхідні витрати на виробництво та реалізацію продукції, включаючи витрати на матеріали, оплату праці, податки та інші обов’язкові платежі;

– споживчі властивості та якість продукції, адже від цього залежить попит і готовність споживачів платити визначену ціну;

– платоспроможний попит на ринку, тобто здатність потенційних клієнтів оплачувати товари за запропонованими цінами.

Від правильності встановлення ціни залежить розмір прибутку підприємства, його ліквідність, платоспроможність та загальний фінансовий стан. Недооцінка або завищення цін може негативно вплинути на доходи підприємства та конкурентоспроможність продукції на ринку.

Отже, для підвищення прибутковості підприємства необхідно реалізувати комплексний підхід, який включає два основні аспекти:

– аналіз внутрішніх можливостей підприємства, тобто детальне вивчення всіх резервів для зниження собівартості продукції, оптимізації виробничих процесів, скорочення непотрібних витрат і підвищення ефективності використання ресурсів;

– взаємодія з ринком, що передбачає глибокий аналіз ситуації на ринку, виявлення своєї цільової аудиторії, адаптацію продукції до потреб споживачів та дотримання правильної цінової політики. Цей підхід дозволяє забезпечити стабільний попит, підвищити обсяги реалізації та, відповідно, збільшити прибуток підприємства.

Таким чином, успіх у підвищенні прибутковості підприємства залежить не лише від внутрішніх резервів та оптимізації виробництва, а й від грамотного маркетингу, правильного ціноутворення та здатності адаптуватися до потреб ринку [52-53].

На величину фінансових результатів підприємства, зокрема прибутку, впливає низка різноманітних факторів, які можна розділити на дві великі групи: зовнішні та внутрішні**.**

Внутрішні фактори впливу на величину прибутку будівельних підприємств класифікують на виробничі і невиробничі, адже промислове підприємство, крім ведення основної діяльності, може займатися іншими видами діяльності, де беруть участь невиробничі основні засоби. Необхідно врахувати, що зовнішні та внутрішні фактори впливають при аналізі та оцінці прибутковості. У табл. 3.2 наведено вплив цих факторів.

Таблиця 3.2 – Зовнішні та внутрішні фактори впливу на прибутковість

Зовнішні	Внутрішні
– система оподаткування; – державне регулювання цін; – нормативні документи галузі, в якій працює підприємство; – умови та ставки кредитування.	– цінова політика; – обсяг діяльності (кількість та номенклатура продукції, ціни); – обсяг та характеристика витрат обігу; – чисельність працівників; – фонд оплати праці; – показники ефективності роботи обладнання та працівників

Серед зовнішніх факторів, які переважно неконтрольовані підприємством, слід виділити загальні соціально-економічні умови, що формуються під впливом діяльності державних органів на всіх рівнях — від законодавчої до регуляторної та контрольної. Ці фактори визначають потенційні джерела впливу на фінансові результати підприємства і включають: незахищеність прав власності, що може обмежувати впевненість інвесторів і знижувати готовність вкладати капітал у розвиток підприємства; інфляційні процеси, які впливають на собівартість продукції, рівень цін і купівельну спроможність споживачів; рівень купівельної спроможності населення, що безпосередньо визначає попит на продукцію та послуги підприємства; відсутність або недостатня ефективність ринкової інфраструктури, включаючи транспортну, фінансову та інформаційну мережі; інвестиційний клімат, який характеризується доступністю фінансових ресурсів, наявністю пільгових умов для бізнесу та прогнозованістю економічної політики; попит і пропозиція на ринку, що визначають конкурентну ситуацію та можливості для збуту продукції; ступінь екологізації виробництва, вимоги щодо дотримання екологічних стандартів та їхній вплив на витрати підприємства; валютні відносини, які можуть впливати на імпорт матеріалів і експорт продукції; податкове навантаження, що визначає реальну прибутковість підприємства та можливості для інвестування [54].

Серед внутрішніх факторів, які визначають рентабельність промислових підприємств, виділяють комплекс взаємопов’язаних елементів, що безпосередньо впливають на ефективність використання ресурсів та отримання прибутку. До них належать: динаміка витрат, яка охоплює як зміну матеріальних, енергетичних та трудових витрат, так і їх структуру в собівартості продукції; співвідношення видів діяльності та їхня економічна ефективність, включаючи розподіл доходів і витрат між основними і допоміжними напрямами; розподіл по центрам витрат і прибутків, що дозволяє оцінювати ефективність окремих підрозділів і виробничих ділянок; управління фінансовим і трудовим потенціалом, що включає планування і контроль за

використанням фінансових ресурсів, стимулювання праці, підвищення кваліфікації персоналу; логістичні процеси, які впливають на терміни постачання матеріалів, транспортні витрати та ефективність виконання замовлень; загальна структура бізнес-процесів, що охоплює організацію виробничих циклів, координацію підрозділів та взаємодію між ними; договірні відносини, включаючи умови контрактів із постачальниками та замовниками, строки виконання робіт та порядок розрахунків; політика отримання прибутку, що визначає пріоритети у розподілі доходів між реінвестуванням, резервами і виплатою дивідендів.

На даний момент при виборі напрямків підвищення прибутковості промислових підприємств доцільно виділити основні [55-56]:

1. Позбутися баласту. На першому етапі необхідно провести детальний аналіз усіх підрозділів, проєктів і видів діяльності підприємства. Слід визначити ті напрями, які не приносять прибутку і навряд чи здатні стати ефективними у перспективі. Такі проєкти або відділи доцільно перевести на принцип самофінансування або скоротити, щоб звільнити ресурси для більш продуктивних напрямів діяльності. Це дозволяє оптимізувати структуру підприємства, зменшити зайві витрати та підвищити загальну ефективність фінансового управління.

2. Кадрова політика. Управління персоналом має враховувати мотиваційні та демотиваційні аспекти. Необхідно посилити заходи безпеки працівників і забезпечити ефективне використання трудових ресурсів. Один із способів – перевести співробітників на відсоткову або преміальну систему оплати праці, що стимулює продуктивність. Водночас слід контролювати якісні та кількісні параметри персоналу, за потреби залучати дешевшу робочу силу для виконання простих завдань, що не вимагають високої кваліфікації, або оптимізувати завдання для складних процесів.

3. Збільшення обсягу послуг через вдосконалення цінової та маркетингової політики. Підприємству важливо системно підходити до ціноутворення, застосовуючи конкурентні знижки, акції та рекламні кампанії.

Рекомендовано орієнтуватися на споживача, оцінювати його потреби та формувати цінову політику, яка забезпечить збільшення попиту на продукцію або послуги. Вдосконалення маркетингових інструментів допомагає не лише утримати існуючих клієнтів, а й залучити нових, що підвищує прибутковість підприємства.

4. Поліпшення інвестиційної роботи. Для залучення нових та утримання існуючих інвесторів підприємству необхідно демонструвати свою кризостійкість, наявність висококваліфікованого персоналу, сучасних ресурсів і технологій. Важливо постійно відстежувати фінансові показники, презентувати успішні проєкти та оптимізувати вартість капіталу. Стратегічний акцент на інвестиційну привабливість дозволяє підвищити довіру до підприємства та забезпечити додаткові джерела фінансування.

5. Удосконалення управління витратами та логістики. Ефективне управління витратами є ключовим елементом фінансової стратегії підприємства і включає комплекс заходів зі скорочення як реалізаційних, так і позареалізаційних витрат. До них належать адміністративні витрати, витрати на збут продукції або послуг, а також інші операційні витрати, що виникають у процесі функціонування підприємства. Важливим аспектом є не лише їх зменшення, а й системний контроль за динамікою витрат у різних підрозділах та за окремими напрямками діяльності підприємства, що дозволяє виявляти резерви економії та планувати фінансові ресурси більш ефективно.

Одночасно необхідно впроваджувати автоматизацію виробничих процесів, що дозволяє скорочувати ручну працю, підвищувати точність обліку та зменшувати ймовірність помилок, а також оптимізувати витрати на виробництво. Не менш важливим є вдосконалення логістики: скорочення часу зберігання продукції, оптимізація маршрутів та графіків поставок, вибір найбільш ефективних каналів і засобів доставки, що забезпечує своєчасне постачання ресурсів і зменшує втрати від простоїв.

3.2 Удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства

Управління інвестиційною діяльністю – це складний та багаторівневий процес, який передбачає прийняття управлінських рішень не лише на рівні самих суб'єктів господарювання – інвесторів та учасників інвестиційного процесу, але й на рівні держави та регіонів. У зв'язку з цим можна виділити три основні рівні управління інвестиційною діяльністю підприємства: макрорівень – включає заходи державного регулювання та створення правових і економічних умов для інвестицій; мезорівень – управління інвестиційною діяльністю на рівні регіонів, що забезпечує сприятливий інвестиційний клімат у конкретних територіях; мікрорівень – управління на рівні окремих підприємств, інвесторів і безпосередніх учасників інвестиційного процесу [57].

Кожному з цих рівнів відповідають різні цілі. Так, управління на макро- та мезорівнях спрямоване на створення сприятливих умов для інвестиційної діяльності різних суб'єктів у відповідних регіонах чи на рівні держави, тоді як основна мета управління на мікрорівні полягає у максимізації ефективності інвестиційних проектів конкретного підприємства.

Між цими рівнями існує тісний взаємозв'язок. Регулювання інвестиційної діяльності на державному та регіональному рівнях виступає зовнішнім фактором, який впливає на ефективність інвестицій підприємства. У той же час досягнення цілей на мікрорівні створює основу для реалізації стратегічних завдань макрорівня. Відповідно, управління інвестиційною діяльністю на державному або регіональному рівні включає регулювання, контроль, стимулювання та підтримку інвестицій, переважно шляхом нормативно-правових механізмів [58].

На рівні підприємства інвестиційна діяльність потребує оцінки наявності інвестиційних ресурсів, а також визначення оптимального співвідношення різних форм інвестування на різних етапах розвитку. Аналіз джерел фінансування та їх ефективне поєднання дозволяє підвищити результативність

інвестиційної політики. Кожна зона господарювання виступає самостійним сегментом діяльності підприємства, функціонуючи в межах певної галузі, регіону чи держави [59].

Очевидно, що в підвищенні ефективності інвестиційній діяльності вітчизняних підприємств зацікавлені різноманітні учасники ринку: керівництво, інвестори, персонал, клієнти, постачальники та підрядники, державні органи, місцеві органи самоврядування, суспільство в цілому (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Суб'єкти, зацікавлені в результатах інвестиційної діяльності підприємства [60]

Перелік	Внесок	Очікування
Керівництво на всіх рівнях управління	Новітні знання, ідеї, досвід роботи, вміння, компетентність, відданість підприємству	Забезпечення інноваційного розвитку підприємства, активізація інноваційної діяльності підприємства
Державні органи	Підтримка інноваційної та інвестиційної діяльності, надання пільг і дотацій, правове поле діяльності	Податки, внески та збори, наповнення державного та місцевих бюджетів, використання природоохоронних технологій, створення робочих місць
Інвестори (кредитори)	Позиковий капітал, умови кредитування	Відсотки за кредит, своєчасне повернення кредиту, участь у прибутках
Персонал	Знання, ідеї, досвід роботи, кваліфікація, професійна підготовка, права інтелектуальної власності, відданість підприємству	Високий рівень оплати праці, умови праці, участь у розподілі прибутку, забезпечення соціального пакета, підвищення кваліфікації за новітніми технологіями
Клієнти	Лояльність до підприємства	Вимоги до якості та інноваційності продукції, умов продажу та оплати, системи знижок, доброзичливого ставлення, рівня післяпродажного обслуговування
Постачальники та підрядники	Необхідні активи, нові технологічні процеси, прогресивні процесні інновації, своєчасне виконання замовлень, гнучкі ціни, умови закупок і оплати	Повна та своєчасна оплата поставок, довгострокові контракти
Суспільство	Імідж у засобах масової інформації, висококваліфіковані місцеві фахівці	Робочі місця для місцевих жителів, економічний і соціальний розвиток регіону, інвестиції в місцеву інфраструктуру, меценатство, благочинні заходи, охорона навколишнього середовища

Таким чином, у своїй діяльності всі господарюючі суб'єкти повинні орієнтуватися на задоволення інтересів зацікавлених сторін. Проте часто

виникає необхідність визначати пріоритети при реалізації своїх стратегій, досягнення цілей яких не завжди дозволяє узгодити інтереси всіх зацікавлених суб'єктів.

Основні чинники інвестиційної діяльності можна умовно розділити на дві групи (рис. 3.2): ті, що формують інвестиційний клімат країни, та ті, що зумовлюють доступ до різних джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємств [61].

Рисунок 3.2 – Чинники, що зумовлюють реалізацію інвестиційної діяльності підприємства [60]

У зв'язку з циклічними коливаннями економіки та постійними змінами на інвестиційному ринку виникає необхідність систематичного вивчення його

стану для формування ефективної інвестиційної політики та прийняття обґрунтованих економічних рішень. Регулярний моніторинг і аналіз кон'юнктури ринку на основі комплексу показників, а також виявлення основних тенденцій його розвитку дозволяють прогнозувати майбутні зміни та планувати інвестиційні заходи. Покрокове дослідження інвестиційного ринку та його окремих сегментів забезпечує отримання достовірної інформації, яка є необхідною для розробки стратегічних напрямів інвестиційної діяльності та створення оптимального інвестиційного портфеля [62-64].

Слід зазначити, що сучасні підходи до управління інвестиційною діяльністю передбачають насамперед використання лінійного способу її організації (рис. 3.3) [65].

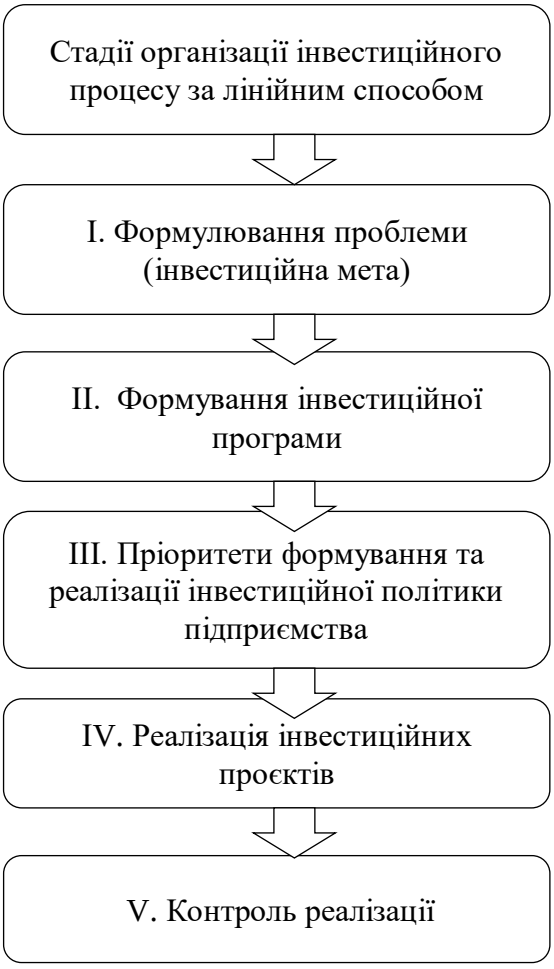

Рисунок 3.3 – Стадії організації інвестиційного процесу за лінійним способом

При лінійному способі організації інвестиційного процесу контроль за реалізацією проєкту після його оцінки та відбору здійснюється на оперативному рівні. У результаті будь-які несподівані ситуації, які виникають через зміни у внутрішньому чи зовнішньому середовищі, вирішуються оперативними керівниками інвестиційних проєктів. Через це часто відсутній детальний аналіз таких змін, оцінка їхнього впливу на проєкт та доцільності подальшої реалізації проєкту у його первинній, затвердженій формі.

Управління інвестиційною діяльністю на підприємстві має ґрунтуватися на таких принципах [66-67]:

– розвитку та постійного вдосконалення процесу управління;
– узгодженості досягнення цілей у часі;
– наукової обґрунтованості при прийнятті управлінських рішень;
– адекватності;
– єдності процесу розробки, виконання та контролювання в процесі використання інвестицій;
– цільового розподілу інвестиційних ресурсів.

В цілому, існуючі економічні механізми поки що не здатні відновити стабільні інвестиційні та інноваційні цикли у різних галузях економіки. Також залишається актуальною проблема покращення інвестиційного клімату, пошуку альтернативних джерел фінансування та вдосконалення наявних схем залучення інвестиційного капіталу. До таких схем належать, зокрема, кредитування, залучення акціонерного капіталу та застосування лізингових механізмів [68].

Система управління підприємством повинна бути гнучкою та здатною своєчасно реагувати на зміни в сучасному економічному середовищі. При здійсненні інвестиційної діяльності важливо приділяти увагу не лише процесу залучення інвестиційних ресурсів, а й їх ефективному використанню, що у перспективі сприятиме зростанню вартості підприємства. Для цього на підприємстві має бути сформовано належний інвестиційний механізм – сукупність взаємопов’язаних елементів, етапів і процесів, розташованих у

певній послідовності, які визначають порядок організації та реалізації інвестиційної діяльності.

Механізм управління інвестиційною діяльністю підприємства включає: визначену послідовність і способи управлінських дій; етапи та процеси з відповідними процедурами й інструментами; комплекс організаційних та інституційних структур із набором застосовуваних методів і форм; а також порядок використання різноманітних управлінських підходів.

Практична реалізація цього механізму стає можливою за умови узгодження інтересів усіх учасників інвестиційного процесу та застосування відповідних інструментів управління, які забезпечують координацію дій і ефективне використання ресурсів [69].

Механізм управління інвестиціями реалізується в таких формах:

– управління термінами інвестиційної діяльності;
– якісне перетворення змісту інвестиційної діяльності;
– кількісне перетворення змісту інвестиційної діяльності;
– зміцнення довіри учасників інвестиційної діяльності.

Запропонований механізм управління інвестиційною діяльністю підприємства охоплює такі складові: визначену послідовність і методи управлінських дій; послідовність процесів і етапів із відповідними процедурами та інструментами; сукупність організаційних та інституційних структур разом із набором застосовуваних ними форм і методів; а також порядок використання різних способів управління [70].

Завжди велике значення приділялось оцінці інвестиційної привабливості підприємства або конкретного проєкту. В економічній літературі виділяють два основні етапи такого аналізу: експрес-аналіз та поглиблений аналіз діяльності підприємства. Водночас ці методи здебільшого дозволяють ухвалювати внутрішні управлінські рішення, зокрема щодо потреби в інвестиціях, вибору їхнього виду (реальні чи фінансові), а також способів залучення коштів – через внесення капіталу підприємства або отримання кредитів.

Проте для зовнішніх інвесторів цього недостатньо. Кожен інвестор оцінює доцільність вкладення коштів з власної точки зору, зосереджуючи увагу на показниках прибутку, доходів, витрат, капіталу, кількості акцій, а також на динаміці активів, зобов'язань та фінансових результатів підприємства. Кредитори, у свою чергу, насамперед зацікавлені у показниках платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості, що дозволяє оцінити здатність підприємства виконувати свої зобов'язання.

Основними напрямами з підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства можуть бути [71]:

– створення сукупності внутрішніх структурних підрозділів, які забезпечують розробку та прийняття управлінських рішень за певними аспектами інвестиційної діяльності підприємства та відповідають за прийняті рішення;

– вирішення завдань з організації аналізу інвестиційної кон'юнктури, що сприятиме узгодженню інвестиційних потреб і можливостей підприємства при розробці та реалізації інвестиційних проєктів та програм;

– формування ефективного варіанта інвестиційної програми для досягнення цілей інвестиційної діяльності за рахунок налагодження системи стратегічного та оперативного планування інвестиційної діяльності.

Слід відзначити, що на сьогодні більшість вітчизняних підприємств не має достатніх фінансових, матеріальних та організаційних ресурсів, щоб самостійно підняти своє господарювання на рівень, що перевищує рентабельний. Це означає, що без сторонньої підтримки, інвестицій або ефективних механізмів управління підприємства не в змозі забезпечити зростання прибутковості та стабільність власної діяльності. Сучасні джерела фінансування, доступні українським підприємствам, у багатьох випадках не відповідають їхнім потребам, особливо в умовах збиткового виробництва. Навпаки, вони можуть додатково ускладнювати економічне становище підприємств, створюючи фінансовий тиск і обмежуючи можливості для розвитку.

В умовах обмежених фінансових можливостей підприємства стикаються з необхідністю вибору пріоритетних напрямів діяльності та раціонального розподілу коштів, що значною мірою визначає їх здатність виживати та розвиватися. Тому проблема пошуку додаткових джерел фінансування та створення сприятливих умов для інвестування залишається надзвичайно актуальною, оскільки від цього безпосередньо залежить не лише економічна стійкість окремих підприємств, а й загальна стабільність національної економіки.

Висновки до розділу 3

Одним із ключових показників успішного розвитку підприємства є його прибутковість, яка відображає ефективність діяльності підприємства з точки зору здатності генерувати прибуток та раціонально використовувати наявні ресурси. Для забезпечення стабільного розвитку підприємства необхідно постійно шукати шляхи підвищення його прибутковості. Аналіз факторів, що впливають на прибутковість промислових підприємств, свідчить, що основні напрями її підвищення можна поділити на технічні, організаційні та економічні. До таких заходів належать, зокрема, «скидання баласту», удосконалення кадрової політики, оптимізація управління витратами та логістикою, покращення інвестиційної та маркетингової стратегії, а також перегляд цінової політики підприємства.

Підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю можливе лише за умови комплексного врахування всіх факторів, що впливають на рівень прибутковості, як на макро- і мезорівнях (з боку держави, регіону та галузі), так і на мікрорівні (безпосередньо з боку самого підприємства). Лише поєднання зусиль держави та окремих підприємств на різних рівнях дозволить українській економіці подолати існуючі проблеми та забезпечити залучення необхідного обсягу коштів для розвитку і прибуткової діяльності суб’єктів господарювання.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі магістра наведені теоретичні узагальнення та вирішення практичних завдань, які полягають у подальшому розвитку теоретико-методичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо комплексного оцінювання результатів діяльності підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат». Загальні висновки, одержані в результаті дослідження, зводяться до такого.

Під фінансовим станом підприємства розуміють його здатність забезпечувати фінансування власної діяльності. Він відображає наявність необхідних фінансових ресурсів для стабільного функціонування підприємства, їх раціональне розміщення та ефективне використання, а також фінансові взаємозв'язки з іншими суб'єктами господарювання.

Фінансовий стан є однією з ключових характеристик економічної діяльності підприємства, оскільки він визначає його конкурентоспроможність, потенціал для ділового співробітництва, а також ступінь забезпеченості економічних інтересів як самого підприємства, так і його партнерів у фінансових та інших відносинах. Оцінка фінансового стану, навіть у складних умовах війни, зазвичай здійснюється через аналіз показників майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності, ділової активності та рентабельності, причому при цьому обов'язково враховуються особливості конкретного становища та умови діяльності підприємства.

Проведений аналіз результатів господарської діяльності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022-2024 рр. дозволяє виділити наступне:

– дані свідчать про стрибкоподібні зміни показників чистого доходу від реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції; так, у 2023 р. порівняно з 2022 р. – збільшення на 7,21%, у 2024 р. порівняно з 2023 р. – зменшення на 6,01%; собівартість продукції змінюється синхронно зі змінами

доходу від реалізації продукції відповідно зросла на 16,19% у 2023 р. порівняно з 2022 р. та знизилась на 12,09% у 2024 р. порівняно з 2023 р. Показники валового прибутку зменшились у 2023 р. порівняно з 2022 р. на 18,06%; у 2024 р. порівняно з 2023 р. відбулось зростання на 18,26%. Інші операційні доходи суттєво зменшились у 2023 р. порівняно з 2022 рр. – на 40,96%; у 2024 р. порівняно з 2023 р. відбулось зростання цього показника на 17,40%. За цей період адміністративні витрати значно зросли (на 47,21%), витрати на збут зменшились на 21,22% та інші операційні витрати знизились на 58,86% у 2023 р. порівняно з 2022 р., але у 2024 р. порівняно з 2023 р. адміністративні витрати збільшились на 21,07%, витрати за збут зросли на 26,59%, інші операційні витрати зросли на 67,36%. Як наслідок, фінансовий результат від операційної діяльності підприємства за 2022-2023 рр – прибуток, який у 2022 р. склав 41302 тис. грн., у 2023 р. – 30441 тис. грн., що на 26,30% менше, ніж у попередньому році; у 2024 р. – збиток становив 10816 тис. грн. Фінансовим результатом діяльності підприємства до оподаткування є прибуток, значення якого у 2023 р. значно нижче значення 2022 р. – на 34,71%, у 2024 р. відбулось падіння цього показника порівняно з 2022-2023 рр. до збитку у розмірі 22684 тис. грн. Загальним результатом діяльності підприємства за 2022-2023 рр. є прибуток, який зменшився на 47,62% у 2023 р. порівняно з 2022 р., це відбулось внаслідок значного перевищення доходів над витратами підприємства; але у 2024 р. підприємство отримало збиток у розмірі 22055 тис. грн.;

– аналіз динаміки необоротних та оборотних активів підприємства ілюструє тенденцію до поступового збільшення вартості оборотних активів (з 784180 тис. грн. у 2022 р. до 942335 тис. грн. у 2023 і 957098 тис. грн. у 2024 р.), що є позитивною тенденцією і поступове збільшення вартості необоротних активів, яке за темпами зростання не перевершує темпи зростання оборотних активів (з 299830 тис. грн. у 2022 р. до 336209 тис. грн. у 2023 р. та до 402535 тис. грн. у 2024 р.), що свідчить про значні можливості створення матеріальних умов для розширення основної діяльності підприємства;

– частка необоротних активів за досліджуваний період суттєво не змінилась (зменшилась на 1,36% у 2023 р. порівняно з 2022 р. і збільшилась на 3,31% у 2024 р. порівняно з 2023 р.); частка оборотних активів у 2022 р. склала 72,34%; у 2023 р. – 73,60%; у 2024 р. – 70,39%, тобто спостерігається незначне зменшення;

– у структурі необоротних активів найбільшу питому вагу займають основні засоби (15,66% у 2022 р.; 15,88% у 2023 р.; 21,12% у 2023 р.); найменшу – нематеріальні активи (0,41% у 2022 р. і 0,22% у 2023 р., 0,13% у 2024 р.);

– у структурі оборотних активів найбільшу питому вагу займають запаси (39,14% у 2022 р.; 42,27% у 2023 р.; 43,16% у 2024 р.) та дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (13,30%; 8,50%; 7,41% відповідно по роках), найменшу – інші оборотні активи.

– результати горизонтального та вертикального аналізу джерел формування капіталу підприємства свідчать про наявність певних негативних тенденцій у майновому стані підприємства. У структурі фінансових ресурсів питома вага власного капіталу займає 52,68% у 2022 р.; 46,53% у 2023 р. і 42,61% у 2024 р., що свідчить про поступове зниження питомої ваги власного капіталу у структурі фінансових ресурсів підприємства і про підвищення частки боргових зобов’язань;

– питома вага поточних зобов’язань підприємства значна і становить – 45,22% у 2022 р.; 52,20% у 2023 р. і 56,20% у 2024 р. Питома вага довгострокових зобов’язань у 2022 р. – 2,10%; у 2023 р. – 1,27%; у 2024 р. – 1,19%. За 2022-2024 рр. у структурі фінансових ресурсів підприємства змінилось співвідношення власного капіталу, довгострокових та поточних зобов’язань на користь збільшення поточних зобов’язань. Підвищення частки заборгованості підприємства може свідчити про зниження фінансової стійкості підприємства та про погіршення стану розрахунків з кредиторами;

– за період, що аналізується, відбулось значне зростання показника, що характеризує чистий рух коштів від операційної діяльності. Цей показник у

2022 р. має від'ємне значення у розмірі 14021 тис. грн., у 2023 р. – позитивне значення 44179 тис. грн., у 2024 р. – позитивне значення 39293 тис. грн. Якщо проаналізувати показники 2023 р. по відношенню до 2022 р., то майже за всіма показниками надходження та витрачання відбулось збільшення. Проте, показники витрачання мають менші темпи зростання порівняно з показниками надходження. Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності підприємства у 2022-2024 рр. має від'ємне значення. Цей показник у 2023 р. становив 39474 тис. грн., тобто 250,68% від 2022 р. У 2022 р. збиток від інвестиційної діяльності становив 15747 тис. грн. Така тенденція пояснюється значним перевищення витрат від інвестиційної діяльності над надходження грошових коштів. У 2024 р. чистий рух коштів від інвестиційної діяльності має від'ємне значення і дорівнює 65965 тис. грн. Негативна тенденція спостерігається за результатами фінансової діяльності підприємства за 2022-2024 рр. Чистий рух коштів від фінансової діяльності має позитивне значення: у 2022 р. – 47529 тис. грн., у 2023 р. – 71162 тис. грн., у 2024 р. від'ємне значення 3488 тис. грн. Така тенденція пояснюється значним перевищення витрат від фінансової діяльності при обмеженості надходження грошових коштів від фінансової діяльності. Залишок коштів на кінець року по роках становить: у 2022 р. – 51600 тис. грн., у 2023 р. – 133514 тис. грн., тобто 258,75% від попереднього, у 2024 р. – 110912 тис. грн., тобто 83,07% від попереднього;

– коефіцієнт автономії має значення нижче нормативного – 0,53 у 2022 р., але 0,47 у 2023 р., 0,43 – 2024 р. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу перевищує нормативне значення – 0,47 у 2022 р., 0,53 у 2023 р., 0,57 – у 2024 р. Отримані значення показників автономії і концентрації залученого капіталу свідчать про те, що дане підприємство має певну залежність від зовнішніх джерел фінансування, тобто не має можливості працювати на власному капіталі, і здійснює залучення позикового капіталу;

– коефіцієнт фінансового ризику означає, скільки позикових коштів припадає на одну гривню власних коштів, вкладених в активи підприємства. У 2022 р. на одну гривню власних коштів припадало 0,89 грн. позикових, у 2023

р. – 1,15 грн., у 2024 р. – 1,35 грн. Збільшення цього показника в динаміці свідчить про певне збільшення залежності підприємства від інвесторів і кредиторів, перевищення фактичного значення нормативного має викликати сумніви щодо фінансової стійкості підприємства;

– коефіцієнт фінансової стабільності, який показує співвідношення власних і залучених коштів і характеризує здатність підприємства залучати зовнішні джерела фінансування менше нормативного значення і свідчить про нестабільну діяльність підприємства;

– коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами має позитивне значення і вище нормативного, що свідчить про можливість у підприємства покриття оборотних активів власними джерелами;

– коефіцієнт маневреності власного капіталу зменшився з 0,47 у 2022 р. до 0,31 у 2024 р. і не відповідає нормативному значенню. Тобто, у 2024 р. 31% власного капіталу було вкладено в оборотні активи. Отже, зменшується ступінь мобільності власного капіталу, підприємство не має достатньо можливостей для фінансування своєї діяльності. Значення коефіцієнта маневреності власних оборотних коштів показує позитивну динаміку щодо забезпеченості високоліквідними оборотними активами. Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів прагне до збільшення, що свідчить про позитивну динаміку у діяльності підприємства;

– аналіз показників оборотності свідчить про те, що рівень ділової активності підприємства має тенденцію до зниження у 2024 р. порівняно з 2022-2023 рр.;

– підприємство ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» формує доходи від всіх видів діяльності. Так, у 2023 р. цей показник склав 1672315 тис. грн., що на 94978 тис. грн. більше 2022 р., у 2024 р. на 202094 тис. грн. менше 2023 р. Доходи від операційної діяльності мають тенденцію до збільшення у 2023 р. порівняно з 2022 р. і до зменшення у 2024 р. порівняно з 2023 р. У 2023 р. цей показник склав 1656805 тис. грн., що на 83315 тис. грн. більше 2022 р., у 2024 р. – 1565892 тис. грн, що на 90913 тис. грн. менше показника 2023 р.

Доходи від фінансової діяльності підприємство має у розмірі 3847 тис. грн у 2022 р., 3701 тис. грн. у 2023 р., 4329 тис. грн. у 2024 р. Доходи від інвестиційної діяльності підприємство отримало тільки у 2023 р. у розмірі 11809 тис. грн.;

– у 2023 р. порівняно з попереднім роком збільшилась величина всіх видів витрат, за винятком витрат на збут та інших операційних витрат. Цей показник має тенденцію до зниження: у 2023 р. порівняно з 2022 р. зниження склало 21,22%, та 58,86% відповідно. Найбільший темп зростання має показник витрат від інвестиційної діяльності – 471,48%. У 2024 р. порівняно з 2023 р. відбувається зниження більшості складових витрат підприємства, за винятком адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. Зростання склало 21,07%, 26,59%, 67,36% відповідно. Загальна величина витрат склала у 2023 р. 1652815 тис. грн., що на 6,81% більше 2022 р. (1547472 тис. грн.), у 2024 р. на 3,62% менше 2023 р. (1592905 тис. грн.);

– у структурі операційних витрат підприємства ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» переважає собівартість реалізованої продукції, питома вага якої у 2022 р. складає 72,05%, у 2023 р. – 78,38%, у 2024 р. – 71,50%; найменшу питому вагу займають адміністративні витрати – 5,76%, 7,93%, 9,97% відповідно по роках та інші операційні витрати – 10,08%, 3,89%, 6,75% відповідно. Загалом, питома вага операційних витрат в структурі витрат підприємства складає у 2022 р. – 72,05%, у 2023 р. – 78,38%, у 2024 р. – 71,50%;

– рівень операційних витрат на створення 1 грн. чистого доходу становить у 2022 р. 1,03 грн.; у 2023 р. – 1,00 грн.; у 2024 р. – 1,03 грн. В розрахунку на 1 грн. чистого доходу матеріальні витрати знизились на 0,06 грн., витрати на оплату праці зросли на 0,02 грн. Дещо змінилася структура витрат: збільшилась питома вага витрат на амортизацію – з 0,97% у 2022 р. до 2,91% у 2024 р., а частка інших операційних витрат зменшилась – з 23,31% у 2022 р. до 21,37% у 2024 р.;

– у 2022-2023 рр. відбулось збільшення показників рентабельності підприємства, але, внаслідок погіршення результатів фінансової діяльності у

2024 р., спостерігається зменшення показників рентабельності, які мають від’ємне значення, крім показника рентабельності продукції. Отже, можна стверджувати про наявність негативної тенденції у розвитку підприємства.

Одним із ключових показників успішного розвитку підприємства є його прибутковість, яка відображає ефективність його діяльності з точки зору здатності генерувати прибуток та раціонально використовувати наявні ресурси. Для забезпечення стабільного розвитку підприємства необхідно постійно шукати шляхи підвищення його прибутковості. Аналіз факторів, що впливають на прибутковість промислових підприємств, показує, що основні напрями її зростання можна поділити на технічні, організаційні та економічні. До таких заходів належать, зокрема, «скидання баласту», удосконалення кадрової політики, оптимізація управління витратами та логістикою, поліпшення інвестиційної та маркетингової стратегії, а також перегляд цінової політики підприємства.

Підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю можливе лише за умови комплексного врахування всіх факторів, що впливають на рівень прибутковості, як на макро- і мезорівнях (тобто з боку держави, регіону та галузі), так і на мікрорівні (з боку самого підприємства). Лише поєднання зусиль держави та окремих підприємств на різних рівнях дозволить українській економіці подолати існуючі проблеми та забезпечити залучення необхідного обсягу коштів для розвитку та прибуткової діяльності суб’єктів господарювання. Активізація інвестиційних процесів в Україні можлива за умови створення ефективних механізмів управління інвестиційною привабливістю підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Насібова О. В., Івашкевич І. О. Теоретичні основи оцінки фінансового стану підприємства. *Інфраструктура ринку. Серія: Економіка та управління підприємствами.* 2019. Вип. 30. С. 185-190.

2. Приходько Н.І. Поняття фінансового стану підприємства: деякі аспекти його визначення. *Фізична інженерія поверхні*. 2010. № 8. С. 188-190.

3. Пітінова А.О. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства: сутність і необхідність. *Економічні науки*. 2013. № 4. С. 379-389.

4. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 328 с.

5. Фінансовий словник-довідник / за ред. М.Я. Дем'яненка. Київ : ІАЕУААН, 2005. 507 с.

6. Павловська О. В. Удосконалення методів аналізу фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2021. №11. С.54-61.

7. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : підручник. Київ : Знання, 2006. 378 с.Петренко В.С., Квасова О.П. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. *Економічні науки*. 2015. № 8. С. 139-142.

8. Прокопенко І. Ф., Ганін В. І., Петряєва З. Ф. Курс економічного аналізу : підручник для студентів ВНЗ. Харків : Легас, 2004. 266 с.

9. Бойчик І.М. Економіка підприємства : підручник. Київ : Кондор, 2016. 378 с.

10. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. Фінанси підприємств : підручник. Київ : КНЕУ, 2008. 552 с.

11. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : підручник ; 2-е вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2005. 662 с.

12. Мельник Т. А., Заніздра В. С. Економічна сутність фінансового стану підприємства. *Наукові записки*. 2012. Вип.12. Ч.ІІ. С. 102-104.

13. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. №43. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77

14. Куцай Н.С., Демчук В.О. Сутність, задачі та етапи управління фінансовим станом підприємства. *Modern economics*. 2021. №25. С.92-97. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V25(2021)-14

15. Chemchykalenko R.A., Maiboroda O.Y., Liutkina A.V. Evaluating the effectiveness of asset and liability management of the enterprises. *Economy and society*. 2017. Vol. 11. P. 91.

16. Alan C. Shapiro, Sheldon D. Balbirer. Modern corporate finance: A Multidisciplinary Approach to Value Creation, 2020 by Prentice-Hall, p.545.

17. Дутчак І., Семчишин А. Теоретичне забезпечення аналізу фінансового стану промислових підприємств України. *Економічний аналіз*. 2024. Т.34. № 2. С. 208-215. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2024.02.208

18. Демчук Н. І., Халатур С. М., Хідірян М. О. Теоретичні основи аналізу фінансового стану сільськогосподарських підприємств. *Економіка та суспільство.* 2017. 9. С. 396-400. https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/68.pdf.

19. Нікольчук Ю., Лопатовська О. Особливості аналізу фінансового стану підприємств в умовах воєнного стану. *Modeling the development of the economic systems.* 2024. С. 232-241.

20. Лібрук-Ліпкевич С. Я. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства в ринкових умовах: шляхи удосконалення. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*. 2018, 20, 76-82. URL: https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/98

21. Сорока Й. Й. Зарубіжний досвід оцінювання фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. № 2. С. 363-367/

22. Таратуєв Ю. О. Сутність та діагностика фінансового стану підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці.* 2021. Вип. № 2(82). С. 113-119.

23. Samans R., Nelson J. Sustainable Enterprise Value Creation: Implementing Stakeholder Capitalism through Full ESG Integration. Cham : Palgrave Macmillan, 2022. 289 p. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi67/0049631.pdf.

24.Обущак Т. А. Сутність фінансового стану підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. Київ, 2013. № 9. С. 92.

25.Чепка В., Свідерська І., Гавриленко Ю. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020, № 19-20. С. 96-102.

26. Нагорний П. Д., Базюк Д. С. Оцінка фінансового стану як передумова ефективного управління підприємством. *Трансформаційна економіка.* 2023. № 1(01). DOI: https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-1-8.

27. Масюк Ю. В., Резниченко О. В. Теоретико-методичні підходи до оцінювання фінансового стану підприємств. *Приазовський економічний вісник.* 2019. Вип. 5 (16). С. 306-311.

28. Wurl H.J., Mayer J.H. Balanced Scorecard und industrielles Risikomanagement. Möglichkeiten zur Intergration. Klingebiel N. Performance Measurement & Balanced Scorecard. München, 2021. 411 p.

29. Ладунка І. С., Кучеренко Є. А. Шляхи покращення фінансового стану підприємств в сучасних економічних умовах. *Економіка і суспільство*. 2016. № 5. С. 185-188.

30. Павловська О. В. Удосконалення методів аналізу фінансового стану підприємства. *Фінанси України*. 2021. №11. С.54-61.

31. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління.* 2018, № 3. С. 173-180.

32. Богацька Н. М., Галюк О. В. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення в бізнес-процесах підприємства. *Молодий вчений*. 2013. №2. С. 12-15.

33. Бегун С.І. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства: статистична оцінка. *Економічний часопис СНУ імені Лесі Українки.* 2020, № 3 (23). С. 168-176. DOI: https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-03-168-176

34. Готра В. В., Ріпич В. В., Дячок А. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. *Економіка і суспільство*. 2017. № 8. С. 219-223.

35. Ковтуненко Ю.В. Методичні основи аналізу фінансового стану промислового підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2016. № 8/2. С. 40-41.

36. Офіційний сайт ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат». URL : https://zak.ua (дата звернення: 24.08.2025).

37. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : КНЕУ, 2014. 358 с.

38. Школьник І. О. Фінансовий аналіз : навчальний посібник ; за ред. І. О. Школьник та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 368 с.

39. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2005. 592 с.

40. Жигалкевич Ж. М., Кам'янська О. В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.

41. Ковальов А. І., Привалов В. П. Аналіз фінансового стану підприємства : навч. посібник. Київ : «Центр економіки і маркетингу», 2010. 188 с.

42. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 815 с.

43. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 238 с.

44. Склабінська А. І., Дражниця С. А., Федорук Л. Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Львів : «Новий Світ-2000», 2013. 342 с.

45. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця : ВНТУ, 2017. 143 с.

46. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 566 с.

47. Пітінова А. О. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства : сутність і необхідність. *Економічні науки*. 2013. № 4. С. 379-389.

48. Фінанси підприємств: навчальний посібник / Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф. ; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

49. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств : підручник. Київ : ЦУЛ, 2013. 504 с.

50. Жовтяк Г.А., Серьогіна Д.О. Напрями підвищення прибутковості діяльності будівельних підприємств. *Економіка та суспільство.* 2023. Вип. 50. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-29

51. Гайбура Ю. А. Управління прибутковістю підприємства та шляхи її підвищення. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. 2015. Вип. 14(2). С. 127-130.

52. Бершадська І. І., Макалюк І. В. Фактори та резерви підвищення прибутковості на підприємстві. *Сучасні проблеми економіки і підприємництво.* 2017. Вип 19. С. 159-166.

53. Партола А. С. Шляхи підвищення прибутковості підприємства. *Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти*. 2017. С. 679-684.

54. Семенов Г. А. Економіка підприємства. Київ : Центр навчальної літератури, 2014. 324 с.

55. Воронкова Т. Є., Безпалько Н. Ю. Шляхи підвищення прибутковості підприємства в умовах нестабільного середовища. Інвестиції:

практика та досвід. 2016. № 19. С. 42-44. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2016/10.pdf.

56. Стащук О., Жигар Н. Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану. *Економічний часопис ВНУ імені Лесі Українки*. 2022, № 3 (31), С. 12-17. DOI: https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-03-12-17

57. Крамаренко К.М. Управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах сталого розвитку економіки. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Випуск 4 (21). С. 246-250.

58. Феєр О.В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств у ринкових умовах. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка».* Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2016. № 851. С. 140-145.

59. Criscuolo P. R&D. *Internationalisation and Knowledge Transfer: Impact on MNEs and their Home Countries.* URL : http//www.merit.unu.edu/publications /phd/ PCriscuolo. pdf (дата звернення: 28.09.2025).

60. Кондратенко Н.О., Трагнюк О.Я. Удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю суб'єктів господарювання. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2021. № 3. URL: www.business-inform.net

61. Dodd D., Graham B. Security Analysis: Principles and Technique. URL : http://www.ebooksdownloadfree. com (дата звернення: 12.09.2025).

62. Giroud A., Giroud A., Jindra B., Marek P. Heterogeneous FDI in transition economies – a novel approach to assess the developmental impact of backward linkages. *World Development*. 2017. Vol. 7. № 10. P. 220-222.

63. Галько Л.Р. Інвестиційна діяльність підприємства: стратегія і тактика управління. *Економіка та суспільство.* 2021. Вип. 31. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-63

64. Каут О.В., Дунайчук С.М. Аналіз типових інвестиційних стратегій промислових підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 7. С. 20-24.

65. Сімкова Т.О., Байда О.К. Формування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/121.pdf

66. Скотнікова Л.П., Угрімова І.В. Роль інвестиційної стратегії у розвитку підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».* 2018. № 19 (1295). С. 19-22.

67. Шепиленко В. Ю. Інвестиційна складова діяльності підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. Вип. 2(88). С. 91-96.

68. Дідур К. М. Сутність, класифікація й структура інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 9-10. С. 30-37.

69. Карпенко А.В., Намлієва Н.В. Управління інвестиціями як важлива складова розвитку підприємницької діяльності. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки*. 2022. Випуск 4 (67). DOI: https://doi.org/10.32689/2523-4536/67-5

70. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.

71. Стахурська С. А. Формування інвестиційної стратегії в контексті змін в організації. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 41. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1558/1499(дата звернення: 22.10.2025).

ДОДАТОК А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» на 31 грудня 2022 р.

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	5 336	3 509
первісна вартість	1001	7 854	7 636
накопичена амортизація	1002	2 518	4 127
Основні засоби	1010	160 534	179 053
первісна вартість	1011	593 967	639 419
знос	1012	433 433	460 366
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	59 174	58 994
інші фінансові інвестиції	1035	44 127	44 127
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	26 706	
Відстрочені податкові активи	1045	8 732	9 366
Усього за розділом I	1095	277 903	321 755
II. Оборотні активи Запаси	1100	368 743	480 110
Виробничі запаси	1101	162 375	129 285
Незавершене виробництво	1102	92 100	103 498
Готова продукція	1103	113 019	245 866
Товари	1104	1 249	1 461
Векселі одержані	1120	30 469	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	113 911	100 136
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	44 783	55 096
з бюджетом	1135	55 866	132 559
у тому числі з податку на прибуток	1136	371	1 998
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	33 395	61 217
Г роші та їх еквіваленти	1165	34 443	51 600
Готівка	1166	109	122
Рахунки в банках	1167	34 334	51 478
Інші оборотні активи	1190	1 627	4 406
Усього за розділом II	1195	683 237	885 124
Баланс	1300	961 140	1 206 879

Продовження ДОДАТКУ А

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
І. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	6 350	6 350
Додатковий капітал	1410	191 888	191 888
Емісійний дохід	1411	191 888	191 888
Резервний капітал	1415	12 175	12 175
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	361 188	360 102
Усього за розділом І	1495	571 601	570 515
Довгострокові забезпечення	1520	22 204	23 430
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	10 395	11 621
Усього за розділом ІІ	1595	22 204	23 430
Ш. Поточні зобов’язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	46 223	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов’язаннями	1610	1 133	
товари, роботи, послуги	1615	321 853	525 448
розрахунками з бюджетом	1620	2 141	759
розрахунками зі страхування	1625	1 123	107
розрахунками з оплати праці	1630	16 910	7 211
за одержаними авансами	1635	10 150	4 075
Поточні забезпечення	1660	13 441	10 001
Інші поточні зобов’язання	1690	584	19 110
Усього за розділом ІІІ	1695	367 335	612 934
Баланс	1900	961 140	1 206 879

ДОДАТОК Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2022 рік

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 511 138	1 732 021
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 139 168	1 411 819
Валовий: прибуток	2090	371 970	320 202
Інші операційні доходи	2120	62 676	30 880
Адміністративні витрати	2130	95 526	101 180
Витрати на збут	2150	172 317	138 493
Інші операційні витрати	2180	155 756	54 802
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	11 047	56 607
Інші фінансові доходи	2220	2 178	3 960
Фінансові витрати	2250	2 199	3 740
Втрати від участі в капіталі	2255	180	793
Інші витрати	2270	5 941	18
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	4 905	56 016
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-969	-11 847
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	3 936	44 169

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Інший сукупний дохід	2445	-5 021	-4 834
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-5 021	-4 834
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-5 021	-4 834
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-1 085	39 335

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	890 215	1 075 872
Витрати на оплату праці	2505	220 311	274 387
Відрахування на соціальні заходи	2510	53 016	65 360
Амортизація	2515	24 437	31 768
Інші операційні витрати	2520	374 788	258 907
Разом	2550	1 562 767	1 706 294

ДОДАТОК В

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» на 31 грудня 2023 р.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3 509	2 033
первісна вартість	1001	7 636	7 869
накопичена амортизація	1002	4 127	5 836
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	178 208	227 761
первісна вартість	1011	638 574	720 723
знос	1012	460 366	492 962
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	58 994	45 064
інші фінансові інвестиції	1035	44 127	44 127
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	22 257	25 958
Відстрочені податкові активи	1045	9 103	11 276
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	**316 198**	**356 219**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	504 517	576 511
виробничі запаси	1101	130 130	132 431
незавершене виробництво	1102	103 498	93 786
готова продукція	1103	269 428	348 546
товари	1104	1 461	1 748
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	100 136	117 349
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	55 084	16 252
з бюджетом	1135	137 387	41 881
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	61 217	80 358
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	51 600	133 514
готівка	1166	122	132
рахунки в банках	1167	51 478	133 382
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження ДОДАТКУ В

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 406	4 458
Усього за розділом II	**1195**	**914 347**	**970 323**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	**-**	**-**
Баланс	**1300**	**1 230 545**	**1 326 542**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	6 350	6 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	191 888	191 888
емісійний дохід	1411	191 888	191 888
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	12 175	13 142
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	383 821	384 356
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**594 234**	**595 736**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	19 331	13 052
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	7 522	13 052
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**19 331**	**13 052**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	46 223	121 449
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	525 474	550 080
розрахунками з бюджетом	1620	680	1 361
у тому числі з податку на прибуток	1621	562	970
розрахунками зі страхування	1625	107	464
розрахунками з оплати праці	1630	7 211	12 861
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3 876	10 825
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	14 100	19 379
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	19 309	1 335
Усього за розділом III	**1695**	**616 980**	**717 754**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**-**	**-**
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	**-**	**-**
Баланс	**1900**	**1 230 545**	**1 326 542**

ДОДАТОК Д

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» за 2023 рік

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2024	01	01
Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	00222226		

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 619 798	1 510 814
Чисті зароблені страхові премії	*2010*	-	-
премії підписані, валова сума	*2011*	-	-
премії, передані у перестрахування	*2012*	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(1 295 489)	(1 115 009)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий: прибуток	2090	324 309	395 805
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	-	-
Інші операційні доходи	2120	37 007	62 676
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	-
Адміністративні витрати	2130	(131 138)	(89 082)
Витрати на збут	2150	(135 527)	(172 039)
Інші операційні витрати	2180	(64 210)	(156 058)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	30 441	41 302
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	3 701	3 847
Інші доходи	2240	11 809	-
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*	-	-
Фінансові витрати	2250	(7 693)	(14 259)
Втрати від участі в капіталі	2255	(13 929)	(180)
Інші витрати	2270	(4 829)	(845)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	-

Продовження ДОДАТКУ Д

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	19 500	29 865
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(7 009)	(6 017)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	12 491	23 848
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(10 989)	(5 021)
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	(10 989)	(5 021)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	(10 989)	(5 021)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	1 502	18 827

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 028 185	883 227
Витрати на оплату праці	2505	249 446	220 311
Відрахування на соціальні заходи	2510	59 718	53 016
Амортизація	2515	34 819	31 424
Інші операційні витрати	2520	254 196	344 210
Разом	**2550**	1 626 364	1 532 188

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	127000000	127000000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	127000000	127000000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,10	0,19
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,10	0,19
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ДОДАТОК Е

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2024	01	01
Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ"**	за ЄДРПОУ	00222226		

(найменування)

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2023 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	1 206 627	1 179 427
Повернення податків і зборів	3005	264 662	100 480
у тому числі податку на додану вартість	3006	264 662	100 480
Цільового фінансування	3010	7 632	5 370
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	430 026	412 853
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 475	405
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	396	544
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	25 204	5 662
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 526 457)	(1 386 919)
Праці	3105	(199 713)	(187 710)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(52 642)	(49 542)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(62 728)	(58 625)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(8 775)	(2 861)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(53 953)	(55 764)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(50 303)	(35 966)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	44 179	-14 021
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	36 906	16 647

Продовження ДОДАТКУ Е

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(75 160)	(31 896)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(1 220)	(498)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	-39 474	-15 747
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	324 173	107 648
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	253 011	59 702
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(417)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	71 162	47 529
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	75 867	17 761
Залишок коштів на початок року	3405	51 600	34 443
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	6 047	(604)
Залишок коштів на кінець року	3415	133 514	51 600

ДОДАТОК Ж

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат»

			Дата (рік, місяць, число)	2025	01	01
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ"		за ЄДРПОУ	00222226		
Територія	ЗАПОРІЗЬКА		за КАТОТТГ [1]	UA23060070010748330		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство		за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності	Виробництво інших основних неорганічних хімічних речовин		за КВЕД	20.13		
Середня кількість працівників [2]	1 209					
Адреса, телефон	вулиця Олексія Поради, буд. 44, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69014	0612876747				

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2024 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 033	1 544
первісна вартість	1001	7 869	8 901
накопичена амортизація	1002	5 836	7 357
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	227 761	346 387
первісна вартість	1011	720 723	875 199
знос	1012	492 962	528 812
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	45 064	44 888
інші фінансові інвестиції	1035	44 127	44 127
Заборгованість за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	25 958	-
Відстрочені податкові активи	1045	11 276	11 905
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	**356 219**	**448 851**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	576 511	597 218
виробничі запаси	1101	132 431	117 595
незавершене виробництво	1102	93 786	69 364
готова продукція	1103	348 546	408 239
товари	1104	1 748	2 020
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	30 287
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	117 349	84 027
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	15 824	13 596
з бюджетом	1135	41 881	20 463
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	1 000
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	80 355	80 473
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	133 514	110 912
готівка	1166	132	185
рахунки в банках	1167	133 382	110 727
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Продовження ДОДАТКУ Ж

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 458	7 327
Усього за розділом II	**1195**	**969 892**	**944 303**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	**-**	**-**
Баланс	**1300**	**1 326 111**	**1 393 154**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	6 350	6 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	191 888	191 888
емісійний дохід	1411	191 888	191 888
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	13 142	13 767
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	383 952	351 325
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**595 332**	**563 330**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	13 052	19 287
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	13 052	19 287
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**13 052**	**19 287**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	121 449	127 990
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	550 052	643 866
розрахунками з бюджетом	1620	1 361	1 173
у тому числі з податку на прибуток	1621	970	-
розрахунками зі страхування	1625	464	342
розрахунками з оплати праці	1630	12 861	11 147
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	10 825	6 930
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	19 380	16 514
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 335	2 575
Усього за розділом III	**1695**	**717 727**	**810 537**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**-**	**-**
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	**-**	**-**
Баланс	**1900**	**1 326 111**	**1 393 154**

ЕП ВИГАЖГОР

ДОДАТОК И

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2025	01	01
за ЄДРПОУ	00222226		

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ"**

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2024 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 522 446	1 619 798
Чисті зароблені страхові премії	*2010*	-	-
премії підписані, валова сума	*2011*	-	-
премії, передані у перестрахування	*2012*	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(1 138 918)	(1 295 489)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий: прибуток	2090	383 528	324 309
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	-	-
Інші операційні доходи	2120	43 446	37 007
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	-
Адміністративні витрати	2130	(158 766)	(131 189)
Витрати на збут	2150	(171 563)	(135 914)
Інші операційні витрати	2180	(107 461)	(64 210)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	-	30 003
збиток	2195	(10 816)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	4 329	3 701
Інші доходи	2240	-	11 809
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*	-	-
Фінансові витрати	2250	(16 020)	(7 693)
Втрати від участі в капіталі	2255	(176)	(13 929)
Інші витрати	2270	(1)	(4 829)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	-

Продовження ДОДАТКУ И

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	-	19 062
збиток	2295	(22 684)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	629	(7 009)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	-	12 053
збиток	2355	(22 055)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(9 947)	(10 989)
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	(9 947)	(10 989)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	(9 947)	(10 989)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	(32 002)	1 064

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	872 260	1 028 185
Витрати на оплату праці	2505	264 587	249 446
Відрахування на соціальні заходи	2510	63 590	59 718
Амортизація	2515	39 410	34 819
Інші операційні витрати	2520	336 861	254 634
Разом	**2550**	1 576 708	1 626 802

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	127000000	127000000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	127000000	127000000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0,17)	0,09
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0,17)	0,09
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

СП ВУРАЙОГОР

ДОДАТОК К

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2025	01	01
за ЄДРПОУ	00222226		

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ"**

(найменування)

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2024 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	1 221 990	1 206 627
Повернення податків і зборів	3005	167 042	264 662
у тому числі податку на додану вартість	3006	167 042	264 662
Цільового фінансування	3010	3 966	7 632
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	420 525	430 026
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	26	1 475
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	160	396
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	821	25 204
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 396 450)	(1 526 457)
Праці	3105	(212 458)	(198 155)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(56 920)	(52 642)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(66 040)	(62 728)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(1 970)	(8 775)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(64 070)	(53 953)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(45)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(43 324)	(51 861)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	39 293	44 179
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	21 199	36 906

Продовження ДОДАТКУ К

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(86 047)	(75 160)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(1 117)	(1 220)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	-65 965	-39 474
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	527 326	324 173
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	530 814	253 011
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	-3 488	71 162
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	-30 160	75 867
Залишок коштів на початок року	3405	133 514	51 600
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	7 558	6 047
Залишок коштів на кінець року	3415	110 912	133 514

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Лисько Данило Романович, студент 2 курсу, денної форми навчання, економічного факультету, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», освітньої програми «Фінанси і кредит», адреса електронної пошти danil.lyscko@gmail.com, підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Комплексне оцінювання фінансового стану ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат»» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлен;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____ Підпис_____ Д.Р. Лисько